

PĒTĪJUMS
„PARTNERĪBAS „DAUGAVKRASTS”
IZSTRĀDĀTĀS TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS
IEVIEŠANAS IZVĒRTĒJUMS”

Ķekava, 2012

Pasūtītājs:

biedrība „Partnerība „Daugavkrasts””

Adrese: Meistaru iela 43, 2.stāvs, „Ērgļi – 1”,
posta kastīte „Biedrība „Partnerība Daugavkrasts””,
Valdlauči, Ķekavas novads, LV-1004

Tālrunis: 26194118

E-pasts: maris.belovs@gmail.com

www.daugavkrasts.lv

Izpildītājs:

biedrība „Latvijas Lauku forums”

LLF kompetenču centrs

Tālrunis: 26468620

E-pasts: aris.adlers@gmail.com

<http://www.llf.kompetences.lv>

Pētījuma autori izsaka pateicību par dalību un atsaucību pētījuma tapšanā:

„Partnerības Daugavkrasts” valdes locekļiem Mārim Belovam un Mārim Ozoliņam, kā arī Padomes pārstāvjiem – Astrīdai Vītolai, Vitai Timmermanei, Ansim Gardam, Ilgvaram Bītem;

Aptaujāto 29 projektu realizētājiem Ķekavas un Daugmales pagastos un Baložu pilsētā.

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

SATURA RĀDĪTĀJS

Izmantotie saīsinājumi	4
Ievads.....	5
1. Informācijas iegūšanas un analīzes metodes.....	6
2. VRG darbības efektivitātes vērtēšanas kritēriji	8
3. Partnerības „Daugavkrasts” darbības raksturojums	21
3.1. Partnerības darbības apraksts	21
3.2. Vietējās attīstības stratēģijas apraksts	24
3.3. Projektu konkursu un projektu īstenotāju apraksts	40
4. Metodes un paņēmieni stratēģijas ieviešanai	43
4.1. Teritorijas aktivizēšanas pasākumi	44
4.2. Partnerības iekšējās un ārējās komunikāciju metodes	46
4.3. Projektu īstenošanas loma izsludināto rīcību realizēšanā	48
5. Pārmaiņu process partnerībā „Daugavkrasts”	63
6. Partnerības „Daugavkrasts” vietējās attīstības stratēģijas loma novada attīstības kontekstā	68
7. Secinājumi un rekomendācijas	75
8. Izmantotās literatūras saraksts	81

PIELIKUMI

Pielikums nr. 1. Biedrības „Partnerība „Daugavkrasts”” attīstības stratēģijas 2009.- 2013. gadam izpildes rādītāji.

Pielikums nr 2. Pārskats par „Partnerība „Daugavkrasts”” teritorijas vajadzībām un tām atbilstošajām rīcībām, kas iekļautas attīstības stratēģijā (2012. gada redakcija).

Pielikums nr. 3. Pārskats par „Partnerība „Daugavkrasts”” teritorijas aktivizēšanas pasākumiem.

Pielikums nr 4. Pielikums nr. 4. Jautājumi „Partnerība „Daugavkrasts”” darbības efektivitātes novērtēšanai.

Pielikums nr. 5. Partnerības „Daugavkrasts” teritorijā realizēto projektu īstenotāju aptaujas anketas.

IZMANTOTIE SAĪSINĀJUMI

ELANT - Eiropas Lauku attīstības novērtēšanas tīkls

ELFLA - Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai

EZF - Eiropas Zivsaimniecības fonds

EZF RP - Rīcības programma Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2007. – 2013.gadam

LAP – Latvijas Lauku attīstības programma 2007.-2013.gadam

LEADER – mērķtiecīgas un savstarpēji koordinētas aktivitātes lauku attīstības veicināšanai

NVO – nevaldības organizācija

VRG – vietējā rīcības grupa

ZM – LR Zemkopības ministrija

IEVADS

Pētījums „Partnerības „Daugavkrasts” izstrādātās teritorijas attīstības stratēģijas ieviešanas izvērtējums” tiek veikts ar mērķi izanalizēt stratēģijas ieviešanas procesu, formas, ar kurām ieviesta stratēģija un stratēģijas lomu novada attīstībā kopumā, kā arī, lai izanalizētu sasniegumus un trūkumus nākamā plānošanas perioda stratēģijas izstrādei.

Pētījuma laika ietvars - no partnerības „Daugavkrasts” stratēģijas apstiprināšanas brīža (23.10.2009.) līdz 01.07.2012.

Pētījuma 3 galvenie uzdevumi ir:

1) izvērtēt teritorijas attīstības stratēģijas ieviešanas procesu, lai identificētu tās metodes un paņēmienus, kas ir bijuši efektīvi rīcību izpildei un novērtētu pārmaiņu procesus pašā partnerībā, lai identificētu metodes, kas palīdzētu strādāt pie nākotnes stratēģijas realizācijas. Uzdevuma laikā tiks izstrādātas rekomendācijas, kuras esošās metodes saglabāt, kuras pilnveidot un no kurām atteikties, ieviešot teritorijas attīstības stratēģiju;

2) novērtēt stratēģijas ieviešanas formas attiecībā uz novada teritorijas attīstību, lai izpētītu, kā ar izsludināto rīcību palīdzību un realizēto projektu palīdzību, tiek sasniegti stratēģijā noteiktie kvantitatīvie rādītāji un to ietekme uz mērķa sasniegšanu;

3) izpētīt partnerības stratēģijas lomu Ķekavas novada attīstībā, lai noskaidrotu, cik lielā mērā partnerības stratēģijas uzdevumi ir veicinājuši novada attīstības galvenos izaicinājumus.

Pētījuma rezultātā, identificējot trūkumus līdzšinējā partnerības darbā un stratēģijas ieviešanas metodēs, partnerība, gatavojoties nākamajam plānošanas periodam, varēs izvērtēt potenciāli nepieciešamās izmaiņas partnerības pārvaldē un, balstoties uz iepriekšējo pieredzi, paredzēt nepieciešamos resursus partnerības darbības teritorijas attīstības stratēģijas struktūrā. Pētījuma rezultāti palīdzēs novērst dažādu teritorijas attīstībā iesaistīto organizāciju aktivitāšu dublēšanos, koncentrējoties uz atbilstošākajām dažādu organizāciju funkcijām.

1. INFORMĀCIJAS IEGŪŠANAS UN ANALĪZES METODES

Pētījums balstīts uz teritorijas detalizētu analīzi, ietverot dokumentu analīzi, divas partnerības administratīvās vadības darba grupas tikšanās un daļēji strukturētas ekspertu intervijas. Pētījuma laikā liels uzsvars likts uz darbu ar vietējām kopienām - NVO un uzņēmējiem. Liela uzmanība pievērsta darbam ar esošajiem vietējās teritorijas attīstības stratēģijas izstrādātājiem un ieviesējiem.

Katras pētījuma sadaļas izstrādei izmantotas sekojošas metodes:

1.Lai izvērtētu teritorijas attīstības stratēģijas ieviešanas procesu, pētīts, kā partnerība ir strādājusi pie stratēģijā izvirzīto mērķu sasniegšanas, stratēģijas ieviešanas procesa izpēte tika balstīta galvenokārt uz 3 partnerības stratēģijas dokumentu analīzi (2009. gada stratēģija ar 2010. un 2012. gada grozījumiem), kā arī informāciju par veiktajām aktivitātēm, kas iegūta strādājot un tiekoties ar biedrības pārvaldē iesaistītajiem cilvēkiem.

Lai identificētu tās metodes un paņēmienus, kas ir bijuši efektīvi rīcību izpildei, tika analizēta informācija par partnerības iesaisti dažāda veida aktivitātēs teritorijas un iedzīvotāju aktivizēšanai.

Tika noorganizētas 2 darba grupas tikšanās ar partnerības „Daugavkrasts” valdes un padomes locekļiem, kā arī veiktas strukturētās intervijas ar abiem valdes locekļiem un 4 Padomes locekļiem, lai novērtētu pārmaiņu procesu teritorijā un pašā partnerībā.

2.Lai novērtētu stratēģijas ieviešanas formas attiecībā uz novada teritorijas attīstību, pētīts, kā ar izsludināto rīcību un realizēto projektu palīdzību, tiek sasniegti stratēģijā noteiktie kvantitatīvie un kvalitatīvie rādītāji un to ietekme uz mērķu sasniegšanu.

Balstoties uz partnerības „Daugavkrasts” sniegto informāciju, tika apzināti 8 izsludinātajās projektu iesniegšanas kārtās iesniegtie un realizētie projekti laika periodā no 2009. gada 1. augusta līdz 2012. gada 1. jūlijam.

Ar telefona aptaujas palīdzību tika noprecizēti tie projektu iesniedzēji, kuri dažādu iemeslu dēļ nav realizējuši projektus (Nav apstiprinājis Lauku atbalsta dienests, radušās problēmas ar projekta realizāciju, atteikušies realizēt projektu), kā arī iegūta informācija par projekta īstenošanas statusu.

Katra projekta vajadzībām tika izstrādāta projekta novērtēšanas anketa atbilstoši tam, kādu ietekmi projekts sniedz attiecībā uz stratēģijas mērķiem kopumā un rīcības mērķiem, kurā projekts tika iesniegts.

Veicot mērķtiecīgu projektu izlasi, notika personīgas tikšanās ar 26 projektu iesniedzējiem un realizētājiem, kā arī ar 3 projektu iesniedzējiem, kuru projekti netika apstiprināti. Kopā ar projektu iesniedzējiem tika aizpildītas projektu ietekmes uz teritorijas attīstību anketas, kurās tika iekļauti jautājumi par projektu iesniedzēju komunikāciju ar partnerību „Daugavkrasts”.

Nobeigumā tika veikta projektu iesniegumu analīze, atsevišķi neizdalot ELFLA un EZF projektu iesniegumus, kā arī katra fonda izsludinātā projektu iesniegšanas kārtā tika skaitīta kopā.

3.Lai izpētītu partnerības stratēģijas lomu Ķekavas novada attīstībā, pētīts, cik lielā mērā partnerības stratēģijas uzdevumi ir veicinājuši novada attīstības galvenos izaicinājumus. Tā ietvaros tika veikta Ķekavas novadā esošo attīstības plānošanas dokumentu Ķekavas pagasta attīstības programmas 2008-2020 un izstrādes procesā esošo plānošanas dokumentu salīdzinošā analīze, kuras rezultātā tika:

- veikts novērtējums par Partnerības stratēģijas uzdevumu lomu novada attīstības kontekstā;
- identificēta esošā partnerības loma novada attīstībā;

Visu 3 uzdevumu izpildes rezultātā tika identificētas metodes, kuras nepieciešams saglabāt vai pilnveidot, apzinātas stratēģijas rīcību īstenošanas formas, kas dod lielāko labumu teritorijas attīstībai, kā arī izstrādātas rekomendācijas par partnerības nākotnes lomu novada attīstības procesu veicināšanā, kas būtu nedrīgas partnerības nākotnes stratēģijas izstrādē.

2. VRG DARBĪBAS EFEKTIVITĀTES VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Lai novērtētu vietējās rīcības grupu (*turpmāk tekstā – partnerība*) darbības efektivitāti, kopējie pētījuma rezultāti skatīti jautājuma - **kā un cik sekmīgi partnerība savā darbībā sniedz pienesumu integrētai lauku attīstībai** - kontekstā.

Teritorijas attīstības stratēģijas (*turpmāk tekstā - stratēģija*) ieviešanas procesa novērtēšanai, meklētas atbildes uz jautājumiem:

- **Kā un cik sekmīgi partnerība spēj darboties, sadarboties un iesaistīt dažādas puses?** (*institucionālais aspekts*)
- **Kā un cik sekmīgi partnerība mijiedarbojas ar citām organizācijām (valsts, privātās, nevaldības) un vietējām iniciatīvās grupām saistībā ar procesu ietekmēšanu un atbildības uzņemšanos?** (*politiskais aspekts*)

Stratēģijas ieviešanas formu izvērtēšanai attiecībā uz novada teritorijas attīstību un partnerības stratēģijas lomas izpētei Ķekavas novada attīstībā, meklētas atbildes uz jautājumiem:

- **Kā un cik sekmīgi partnerība rada pozitīvu ekonomisko efektu teritorijā?** (*ekonomiskais aspekts*)
- **Kā un cik sekmīgi tiek uzlabota resursu un pakalpojumu vienmērīga pieejamība?** (*sociālais aspekts*)
- **Kā un cik sekmīgi tiek radīti veicinoši apstākļi inovācijām un uzņēmējdarbībai?** (*socio-kulturālais aspekts*)
- **Kā un cik sekmīgi tiek vērsta uzmanība dabas vides saglabāšanai un uzlabošanai?** (*vides aspekts*)

Izvērtējot pētījuma laikā iegūto informāciju (vietējās attīstības stratēģijas, atskaites par stratēģiju ieviešanu un teritorijas aktivizēšanu, projektu iesniegumi un atskaites, darba grupas tikšanās rezultāti, daļēji strukturēto ekspertu interviju rezultāti, pētnieku novērojumu rezultāti), rezultāti tiek skatīti balstoties uz PRIDE (Partnership for Rural Integrated Development in Europe) pētījumos izmantoto metodoloģiju un pētījumu rezultātā attīstītajiem partnerības darbības novērtēšanas kritērijiem. Šie kritēriji tika radīti, veicot ar vietējām partnerībām un lauku attīstību saistītu praktiskās un teorētiskās literatūras analīzi (Westholm E, Moseley M, Stenlas N, 1999) un aptaujājot 330 Eiropas lauku vietējās rīcības grupas (Esparcia J, Moseley M, Noguera J, 2000). Balstoties uz šiem kritērijiem tika veikti darbības pētījumi 24 ES vietās (PRIDE Research Report, 2001) un balstoties uz iegūtajiem rezultātiem, par **sekmīgiem partnerības darbības faktoriem** tiek atzīti:

- skaidri noteikta organizācija un saskanīga struktūra;
- prasmīgs personāls un kompetenta vadība;
- vienlīdzīga partnerības pārstāvju iesaiste dažādās lēmumu pieņemšanas institūcijās;
- personiska uzticība un augsta uzticamība;
- neformālu metožu izmantošana un tīklošanās;
- kontakti un saiknes ar citām lauku attīstības pieredzēm.

Nesekmīgu darbību raksturojošās pazīmes ir:

- neesoša vai neefektīva vadība;
- lomu konflikti;
- centralizēta lēmumu vara;
- dažu partneru dominānce pār citiem;
- pārmērīga finansēšanas programmu birokrātija;
- ierobežoti finansiālie līdzekļi;
- izstrādāto programmu īstermiņa perspektīva;
- vāja darbības izvērtēšanas kārtība.

Papildus vērtēta arī partnerības loma **kvalitatīvās pievienotās vērtības** vietējai attīstībai radīšanā. Galvenās pazīmes, kas liecina par augstu kvalitatīvo pievienoto vērtību, ir:

- **radīti lauku attīstību veicinoši priekšnoteikumi, ieviešot pozitīvu attīstības virzienu un paaugstinot vietējo iedzīvotāju ticību saviem spēkiem, pašpārliecinātību:**
 - o iedzīvotāju aktivizēšanās;
 - o jaunu ideju sajaukšanās;
 - o paaugstināts kopienas pašapziņas līmenis;
 - o paaugstināta uzticēšanās sadarbības metodēm;
 - o dažādu sabiedrības darbošanās tīklu savienošana.
- **uzsākta integrētas pieejas izmantošana lauku attīstībai:**
 - o inovatīvu projektu ieviešana tradicionālajās lauksaimniecības nozarēs;
 - o uzskatāms inovāciju efekts;
 - o ārējo resursu (fondu) mobilizācija;
 - o vietējo „slēpto” resursu vērtības apzināšana;
 - o profesionāla kompetence lauku attīstībā.
- **institucionālā konteksta pastiprināšana:**
 - o jauna „neatkarīga” pamata izveidošana vietējās kopienas iesaistē;
 - o jaunu privātā un publiskā sektora sadarbības formu ieviešana;
 - o Ēpaša „pārrobežu” sadarbība (ietver gan teritoriālo, gan starpnozaru sadarbību);
 - o iniciatīvas kopienas kapacitātes palielināšanai;
 - o vietējās demokrātijas attīstīšana.
- **sociālie un ekonomiskie ieguvumi:**
 - o saudzēta dabiskā vide;
 - o saglabāta lauku populācija;
 - o uzlaboti vietējai sabiedrībai pieejami pakalpojumi;
 - o ieviesti jauni ekonomiskās aktivitātes veidi;
 - o paaugstināti vietējie ienākumi;
 - o radītas jaunas darbavietas.

Pazīmes, kas liecina par vāju partnerības darbu kvalitatīvās pievienotās vērtības radīšanā, ir:

- **dažādu pieeju izmantošanas veids:**
 - o integrētās pieejas trūkums – formāli atzīts, taču praksē netiek pielietots;
 - o integrētās attīstības trūkums – sektoriāla pieeja projektu realizēšanā.

- **ilgtspēja:**
 - o projektu īstermiņa perspektīva;
 - o ierobežotas lauku attīstības stratēģiskā plānošana;
 - o atkarība no ārējiem resursiem;
 - o vāja pašas partnerības ilgtspēja.

- **darbs ar kopienu un institucionālā iesaiste:**
 - o ierobežota vietējo iedzīvotāju iesaiste;
 - o maza spēja ietekmēt citas institūcijas;
 - o maza partnerības likumiskā vara vietējā līmenī;
 - o formālas demokrātiskās uzticamības trūkums;
 - o dažādu sociālo grupu iekļaušanas līmenis.

Iepriekš minētie kritēriji un faktori ir uzskatāmi par atbilstoši plašākam vietējās rīcības grupas darbam, kas tiek balstīts uz LEADER pieejas ieviešanu vietējā līmenī, neskatot plašāku (nacionālu un ES) politiku ietekmi uz teritorijas attīstību, kas arī respektē ilgtspējīgas kopienu attīstības definējumu - teritoriāli vai uz ieinteresētības pamata saskaņota kopienas rīcība, kas ir pašreģenerējoša (tātad spējīga radīt jaunas zināšanas u.c. resursus kopienas ietvaros), kas spēj apzināt savas vajadzības un prioritātes un īstenot tās ar pašpalīdzības, vietējo resursu mobilizēšanas un citu resursu piesaistīšanas palīdzību.

Viens no vietējās rīcības grupas darbības pamatuzdevumiem ir efektīva vietējās attīstības stratēģijas izstrāde un ieviešana, kurai kā attīstības instrumenti jeb ārējie resursi ir pieejams Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (turpmāk tekstā – ELFLA) un Eiropas Zivsaimniecības fonda (turpmāk tekstā- EZF) līdzfinansējums. Taču izmantojot šos attīstības instrumentus vietējā rīcības grupa apņemas realizēt arī atbilstošo Eiropas Savienības politiku mērķus.

Attiecībā uz ELFLA finansējuma izmantošanu vietējās attīstības stratēģijā noteiktajiem mērķiem ir jābūt atbilstoši ES lauku attīstības politikā noteiktajiem mērķiem:

- uzlabot lauksaimniecības un mežsaimniecības konkurētspēju, atbalstot pārstrukturēšanu, attīstību un inovāciju;
- uzlabot vidi un lauku ainavas, atbalstot zemes apsaimniekošanu;
- uzlabot dzīves kvalitāti un ekonomiskās aktivitātes lauku apvidos.

Atbilstoši Kopienas lauku attīstības stratēģiskajām pamatnostādņēm 2007.-2013.gada plānošanas laikposmam resursiem, kas paredzēti apgūt ar LEADER pieeju, būtu jāsekmē 1. un 2. ass, bet jo īpaši 3. ass mērķu sasniegšana, kā arī būtiski jāveicina labākas pārvaldības horizontāla prioritāte un lauku apvidu endogēnā (līdzsvarotā) attīstības potenciāla mobilizācija.

Latvijā LEADER pieeja ar ELFLA atbalstu ir pielietojama Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam (turpmāk tekstā – LAP) 1.ass un 3.ass mērķu sasniegšanai.

Respektīvi:

- iesaistīt vietējos iedzīvotājus, lai paaugstinātu lauksaimniecības, mežsaimniecības un pārstrādes nozares konkurētspēju Latvijas teritorijas daļā, kurā tiek īstenotas vietējo rīcības grupu vietējās attīstības stratēģijas (1.ass mērķis);
- Latvijas teritorijas daļā, kurā tiek īstenotas vietējo rīcības grupu vietējās attīstības stratēģijas, veicināt lauku ekonomikas dažādošanu un dzīves kvalitāti, lai nodrošinātu iedzīvotājiem nepieciešamo pakalpojumu pieejamību, un atbalstīt vietējo iedzīvotāju iniciatīvu, iesaistoties sabiedriskajās aktivitātēs (3.ass mērķis).

Savukārt LAP noteiktais **LEADER pieejas ieviešanas mērķis** ir veicināt LEADER pieejas izmantošanu lauku attīstības nodrošināšanā, veicinot vietējo rīcības grupu darbību, uzlabojot lauku attīstības līdzekļu administrēšanu un mobilizējot laukos esošo attīstības potenciālu. Sniegt atbalstu vietējās attīstības iniciatīvām, kas ir saskaņotas ar Lauku attīstības programmu 2007. – 2013.gadam un iekļautas vietējo rīcības grupu izstrādātajās vietējās attīstības stratēģijās, tādējādi nostiprinot LEADER pieeju, kas uzlabo uz vietējām vajadzībām balstītus pārvaldības mehānismus vietējā līmenī un pilnveido ilgtspējīgas attīstības potenciālu lauku teritorijās.

LAP pasākums „Starpterritoriālā un starptautiskā sadarbība” šajā pētījumā netiek analizēts.

LAP noteikto LEADER pieejas mērķu sasniegšanai tiek pielietoti sekojošie nacionālie pamatrādītāji:

1.tabula. LEADER pieejas mērķu sasniegšanai pielietotie nacionālie uzņēmuma, rezultātu un ietekmes rādītāji.

Iznākuma rādītāji:	P410 (nacionālais mērķis)	AP411 (nacionālais mērķis)	AP413 (nacionālais mērķis)	P431 (nacionālais mērķis)
Atbalstīto VRG skaits	33	n/a	n/a	n/a
VRG aptvertā teritorija, km ²	54 900	n/a	n/a	n/a
Vietējo attīstības stratēģiju ietvaros finansēto projektu skaits	1 100	305	700	n/a
Kopējais iedzīvotāju skaits teritorijās, kuras aptver VRG	400 000	n/a	n/a	n/a
Atbalstīto atbalsta saņēmēju skaits	n/a	198	400	n/a
Kopējais investīciju apjoms, EUR	n/a	11 713 989	24 989 849	n/a
Prasmju ieguves un aktivizēšanas projektu skaits	n/a	n/a	n/a	50
Daļbnieku skaits aktivitātēs	n/a	n/a	n/a	22 000

Rezultātu rādītāji:	Pasākums 410 (nacionālais mērķis)	Pasākums 431 (nacionālais mērķis)
Bruto izveidoto darbavietu skaits	100	n/a
Sekmīgi veikto apmācību skaits	40	n/a
Personu skaits, kas saņēmušas apliecinājumu par mācību beigšanu	n/a	500

Ietekmes rādītāji:	P410 (nacionālais mērķis)	AP411 (nacionālais mērķis)	AP413 (nacionālais mērķis)
Neto papildus pievienotā vērtība pēc PPS, EUR	6 400 000	6 200 000	6 200 000
Neto papildus izveidoto darbavietu skaits pilnā darbalaika ekvivalentā	37	15	15

Tabulās izmantotie saīsinājumi:

- P410 – LAP Pasākums 410: Vietējās attīstības stratēģijas. Šīs programmas 4.ass ieviešana;
- AP411 – LAP Apakšpasākums 411: Konkurētspējas veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā;
- AP413 – LAP Apakšpasākums 413: Lauku ekonomikas dažādošana un dzīves kvalitātes veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā;
- P413 - LAP Pasākums 431: Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve, teritorijas aktivizēšana.

Nemot vērā to, ka liels uzsvars mērķu definējuma tiek vērsts uz ietekmes uz **dzīves kvalitāti** novērtēšanu, tad analizējot vietējās attīstības stratēģijas ieviešanas un VRG darbu galvenā nozīme ir kvalitatīvajiem datiem. Savukārt, lai iegūtu ES līmenī salīdzināmu kvalitatīvo datu rezultātus, LEADER pieejai tiek piemēroti sekojošie novērtēšanas jautājumi:

410 pasākums: Vietējās attīstības stratēģijas. Šīs programmas 4.ass ieviešana

- Kā LEADER pieeja ir uzlabojusi pārvaldību lauku teritorijās?
- Kādu ieguldījumu LEADER pieeja ir devusi lauku teritoriju endogenās attīstības potenciālam?
- Kādā mērā LEADER pieeja ir devusi ieguldījumu 1. un 3. ass prioritātēs?
- Kādu ieguldījumu LEADER pieeja ir devusi daudznozaru pieeju ieviešanā un sadarbībā lauku attīstības programmu ieviešanai?

431 pasākums: Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve, teritorijas aktivizēšana

- Kādā mērā atbalsts ir palielinājis vietējo rīcības grupu spējas un citu partneru, kas iesaistīti vietējo attīstības stratēģiju īstenošanā, spējas?
- Cik lielā mērā atbalsts ir devis ieguldījumu LEADER īstenošanas kapacitātes palielināšanā?

Attiecībā uz EZF finansējuma izmantošanu vietējās attīstības stratēģijā noteiktajiem mērķiem ir jābūt atbilstošiem vienam no EZF atbalsta mērķiem - veicināt ilgtspējīgu attīstību un dzīves kvalitātes uzlabošanu apvidos, kur tiek veiktas ar zvejniecības nozari saistītas darbības.

Latvijā LEADER pieeja ar EZF atbalstu ir pielietojama Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2007. – 2013.gadam (turpmāk tekstā – EZF RP) 4.prioritārā virziena „Zivsaimniecības reģionu ilgtspējīga attīstība” mērķu sasniegšanai. Respektīvi:

- Ilgtspējīgi attīstīt un uzlabot dzīves kvalitāti tajos ar zivsaimniecību saistītajos reģionos, kuru stratēģija ir saskaņā ar Stratēģisko plānu un ar kuru veicina reģiona nodarbinātības, konkurētspējas, dzimumu līdztiesības attīstību, kā arī inovāciju ieviešanu un reģionālo un starptautisko sadarbību.

LEADER pieeju ar EZF atbalstu var izmantot 3 EZF RP pasākumos:

1. pasākums „Teritoriju attīstības stratēģiju īstenošana”

- Mērķis: Veicināt maza mēroga infrastruktūras, kā arī ar zivsaimniecību saistītās infrastruktūras kvalitātes uzlabošanu, kā arī nodarbošanās dažādošanu zivsaimniecībai nozīmīgajās teritorijās, apdzīvotības un teritoriju pievilcības saglabāšanai.

2. pasākums „ZVRG darbības nodrošināšana, prasmju apguve, teritoriju aktivizēšana”

- Mērķis: Sekmēt efektīvu ZVRG darbību vietējās attīstības stratēģijas īstenošanā, apgūstot nepieciešamās prasmes, kā arī teritorijas aktivizēšanu, tādējādi veicinot zivsaimniecībai nozīmīgo teritoriju attīstības procesa nepārtrauktību.

3. pasākums „Starpteritoriālā un starpvalstu sadarbība ”, kas šajā pētījumā netiek analizēts.

EZF RP noteikto LEADER pieejas mērķu sasniegšanai tiek pielietoti sekojošie nacionālie rādītāji:

2. tabula. EZF RP noteiktie LEADER pieejas mērķu sasniegšanas nacionālie rādītāji.

Rezultatīvais rādītājs	Nacionālais mērķis 2010.gadā	Nacionālais mērķis 2015.gadā
Atbalstīto reģionālo stratēģiju aptvertās teritorijas īpatsvars zivsaimniecībai nozīmīgo teritoriju apjomā	70	70
Bruto izveidoto darbavietu skaits	100	300
Uzņēmējdarbības aktivitāte zivsaimniecības teritorijās, ekonomiski aktīvo vienību skaits uz 1000 iedzīvotājiem	49	52

4.prioritārā virziena pasākumi gan Eiropas Savienībā, gan arī Latvijā ir inovatīvi, salīdzinot ar iepriekšējo plānošanas periodu un tajos var tikt izmantota tikai LEADER pieredze, tāpēc novērtējuma rezultātā ir būtiski izprast prioritārā virziena īstenošanas progresu, vājās vietas un izaicinājumus. Novērtējumā, analizējot ar EZF saistītu pasākumu ieviešanas procesu un izstrādātās attīstības stratēģijas, uzmanība tiek pievērsta tam, kāda ir izveidoto rīcības grupu darbības sagaidāmo rezultātu un ietekmes kvalitāte un daudzveidība.

Arī EZF mērķa definējumā attiecībā uz LEADER pieeju uzmanība tiek vērsta uz ietekmes uz **dzīves kvalitāti** novērtēšanu, tad analizējot vietējās attīstības stratēģijas ieviešanas un VRG darbu saistībā ar EZF līdzfinansētiem pasākumiem galvenā nozīme ir kvalitatīvajiem datiem. Savukārt, lai iegūtu ES līmenī salīdzināmu kvalitatīvo datu rezultātus, LEADER pieejai jeb 4.prioritārā virziena izvērtēšanai tiek piemēroti sekojošie izvērtējuma jautājumi:

- Cik daudz ir sasniegts ir 4. prioritārā virziena ieviešanas procesā (grupas veidojas, izveidotās grupas, kuras neīsteno vietējo stratēģiju, nav izveidotas grupas)?
- Kā nacionālās institūcijas, īpaši vadošā iestāde, pielāgojas 4. prioritārā virziena teritoriālajam aspektam?
- Cik lielā mērā EZF instrumenti/pasākumi sniedz ieguldījumu sekmīgā īstenošanas procesā?

Apakšjautājumi un izvērtēšanas kritēriji:

- Vai ir izveidota kāda sistēma / procedūra, kas sekmētu 4. Prioritārā virziena īstenošanu? Kādi pasākumi tika īstenoti saistībā ar zvejniecības kopienu/vadošās iestādes teritoriālo/vietējo attīstību? Cik efektīvi bija šie pasākumi?
- Kā tika noteikti atlases kritēriji centrālajā / reģionālā līmenī, lai izvēlētos jomu, partnerības sastāva izveidi, stratēģiju attīstību, atbalstāmo darbību atlasei? Vai ir noteikti sasniedzamie mērķi sieviešu pārstāvniecībai partnerībā, ieskaitot lēmumu pieņemšanas līmeni? Vai projektu atlases padomēs tiek ievērota dzimumu līdzsvars?
- Vai dzimums tiek izmantots kā atlases kritērijs projektiem? Vai tiek paredzēts noteikts finansējuma apjoms sieviešu VRG?
- Kopumā, vai īstenošanas process tika pielāgots 4. Prioritārā virziena teritoriālajam aspektam? Cik liela rīcības brīvība ir dota grupa saistībā ar stratēģijas īstenošanu / projektu atlasī?
- Kādas ir galvenās problēmas, īstenojot 4. Prioritāro virzienu (maza vietējā līmeņa kapacitāte, izpratnes trūkums ar 4. Prioritāro virzienu, trūkst zināšanu par teritoriālo attīstību vietējā /VA līmenī, intereses trūkums)?
- Kādas finanšu procedūras tiek izmantotas, lai finansētu projektus saskaņā ar 4. Prioritāro virzienu? Kāds ir valsts līdzfinansējumu? Vai šīs procedūras, vai līdzfinansējuma līmenis ir šķērslis atsevišķu projektu realizācijai / atbalsta saņēmējiem?
- Vai 5. Prioritārā virziena (tehniskā palīdzība) pasākumi tiek izmantoti, lai pārvarētu šīs problēmas? Ja tā, kādi ir / bija gadījums (i)? Kā tehniskā palīdzība veicina risinājuma sasniegšanu?
- Vai pastāv valsts tīkls zivsaimniecības jomā? Vai ir bijuši ierosinājumi izveidot šādu tīklu? Ja tīkls pastāv, kāda veida darbības tas ir radījis?
- Cik lielā mērā tiek izmantota LEADER pieredze?
- Kādi 44.1 panta (4. Prioritārajā virzienā attiecināmo projektu saraksts) projekti jau ir īstenoti? Kas bija atbalsta saņēmēji? Kā šie projekti sekmē zivsaimniecībai nozīmīgo reģionu ilgtspējīgu attīstību?
- Kādi 44.2 panta projekti tiek īstenoti? Kas ir atbalsta saņēmēji? Cik lielā mērā tiek izmantoti pasākumi prasmju apguvei, darbinieku pielāgošanās iespējām un piekļuvei darbam, īpaši par labu sievietēm?
- Kādi ir 4. prioritārā virziena sagaidāmie rezultāti šajā posmā?

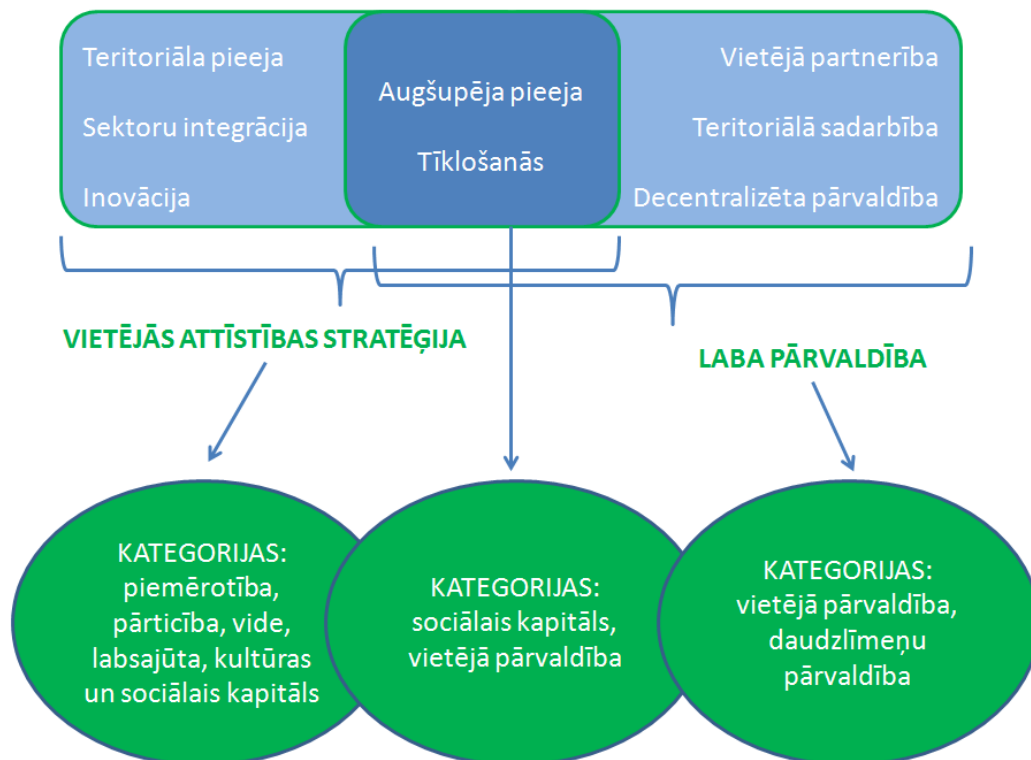
Ievērojot, ka dzīves kvalitātes uzlabojumu jautājumi ir nozīmīgākais mērķis, kas ir jāsasniedz izmantojot LEADER pieeju, gan izmantojot ELFLA, gan EZF finansējumu, kā arī sasaistot tos ar integrētas teritorijas attīstības jautājumiem, nepieciešams izvērtēt, kāda rakstura informācija, kritēriji var noteikt dzīves kvalitātes uzlabojumus. Tomēr dzīves kvalitāte, kā būtisks LEADER pieejas fokuss, nav viennozīmīgi interpretējama un izvērtējama. Ir jāskata dzīves kvalitātes multi-dimensiālie aspekti, kas aptver ekonomisko dimensiju, sociokulturālo un pakalpojumu dimensiju, un vides dimensiju (European Evaluation Network, 2010), kam tiek pievienoti labas pārvaldības aspekti, kas savukārt LEADER pieejā ir vienojošais elements.

Izvērtējot dažādu politiku dokumentus Eiropas Lauku attīstības novērtēšanas tīkls (<http://enrd.ec.europa.eu/evaluation>) iesaka ņemt vērā sekojošos labas pārvaldības aspektus:

- Caurspīdīgums (transparency);
- Līdzdalība (participation);
- Horizontālā un vertikālā integrācija;
- Likumība (legitimacy);
- Subsidiaritāte;

- Augsta komunikācijas un konfliktu risināšanas kvalitāte;
- Mācīšanās mehānismu augsta kvalitāte

Sasaistot dzīves kvalitātes aspektus ar labas pārvaldības aspektiem no LEADER pieejas astoņu pazīmju prizmas Eiropas Lauku attīstības novērtēšanas tīkla (*turpmāk tekstā – ELANT*) eksperti piedāvā detalizētu ietekmes rādītāju kopumu, kas ir izmantojams vērtējot VRG un vietējās attīstības stratēģijas ietekmi uz dzīves kvalitāti un labu pārvaldību lauku teritorijās. Ietekmes rādītāju kopuma pamatā tiek izmantota zemāk norādītajā attēlā ilustrētā saikne starp LEADER pieeju, dzīves kvalitāti un labu pārvaldību.

1.attēls. Saikne starp LEADER pieejas pazīmēm un dzīves kvalitāti raksturojošām kategorijām. (Avots: Helpdesk of the Evaluation Expert Network)

Latvijas situācijā šī saikne ir piemērojama gan analizējot ELFLA līdzfinansētu aktivitāšu ietekmi uz dzīves kvalitāti un labu pārvaldību, gan arī EZF līdzfinansētu aktivitāšu ietekmi.

Vērtējot dzīves kvalitāti un dzīves kvalitātes multi-dimensiālos aspektus, kas aptver ekonomisko dimensiju, sociokulturālo un pakalpojumu dimensiju, un vides dimensiju, ELANT piedāvā izmantot zemāk uzskaitītās ietekmes kategorijas un atbilstošus ietekmes kritērijus:

3. tabula. ELANT ietekmes kategorijas un atbilstošie ietekmes kritēriji

	Novērtējuma jomas	Ietekmes kategorijas	Ietekmes kritēriji
LEADER pieeja	Ekonomika	Dzīves telpa	Pieeja infrastruktūrai un pakalpojumiem
			Dzīves-darba samērīgums un darba vide
		Dzīvojamība	Cilvēkkapitāla uzlabošana
			Socio- ekonomisko aktivitāšu novērtējums

	Vide	Celts labbūtības līmenis, pateicoties vides apstākļu uzlabošanai	Vides apsaimniekošana un labiekārtošana un to uztvere	
			Vietējo iedzīvotāju iesaiste vides apsaimniekošanā un sakopšanā	
	Socio-kulturālā dimensija	Kultūras kapitāls	Sociālais kapitāls	Lauku kultūrvēsturisko objektu situācija
				Kultūras vērtību novērtējums
		Vietējā identitāte un viendabīgums	Tīklošanās un atvērtība	
	Pārvaldība	Daudzlīmeņu pārvaldība	Vietējā pārvaldība	Decentralizācijas pakāpe
				Koordinācija starp dažādiem pārvaldes līmeņiem
		Pārvaldības kvalitāte	Vietējā līmenī iesaistīto pušu pilnvaras un partnerības kompozīcija	

(Avots: Helpdesk of the Evaluation Expert Network)

Atbilstoši nepieciešamībai ELANT eksperti ir arī izstrādājuši izvērtēšanas jautājumus un iespējamās ietekmes rādītājus dažādām jomām:

Ekonomika

4. tabula. ELANT izvērtēšanas jautājumi un iespējamie ietekmes rādītāji ekonomiskajā jomā.

Ietekmes kategorija	Ietekmes kritērijs	Izvērtējuma jautājumi	Ieteicamie ietekmes rādītāji
Dzīvojamība	Cilvēkkapitāla uzlabošana	Cik lielā mērā ir paaugstinājušās vietējo uzņēmēju prasmes, uzlabota to pielāgošanās spēja, uzņēmumu dzīvotspēja un produktīvā kapacitāte?	Veiksmīgi uzsākta uzņēmējdarbība joprojām ir darbojas pēc 1, 5, 3 gadiem.
		Cik lielā mērā stratēģijas ieviešana uzlabojusi cilvēku gatavību inovācijām? (caur šķēršļu mazināšanu, iedrošinot inovatīvas idejas, savedot kopā īstos cilvēkus, apvienojot vietējās un ārējās zināšanas/prasmes).	Saistība ar citu LAP pasākumu ieviešanu (tieši-netieši).
Dzīves telpa	Pieeja pamatresursiem un pakalpojumiem	Cik lielā mērā paaugstinājies apmierinātības līmenis saistībā ar infrastruktūras un pakalpojumu uzlabojumiem: - Veselības aprūpe - Sabiedriskais transports - Pamatekonomikas ražošana un mazumtirdzniecība (pārtikas preces, amatnieki, tiešā pārdošana, maksājumu pakalpojumi, pasts) - IT - bērnu aprūpe un bērnudārzi - Veco ļaužu aprūpe Elektroenerģijas apgāde, u.c.	Veiksmīgas uzņēmējdarbības uzlabošana, dažādošana, uzņēmējdarbības atjaunošana.
			Pašu finansiālais piensums projektiem.
			Brīvprātīgais darbs, pašu ieguldītais laiks un resursi.
			Izmaiņas +/- apmierinātības līmenī attiecībā uz izvēlēto infrastruktūras klāstu un pakalpojumiem, kas paredzēti noteiktām sabiedrības mērķgrupām.

		Cik lielā mērā cilvēki jūtas vairāk savstarpēji savienoti/mazāk izolēti? - Jaunieši/ seniori - Sievietes/vīrieši - Citas grupas	Migrācijas līdzsvars starp - 15 – 30 gadus veciem cilvēkiem - strādājošajiem 20 – 60; - dzimumiem.
	Dzīves – darba samērīgums un darba vide	Cik lielā mērā cilvēkiem ir dota iespēja piepildīt savu potenciālu? - prasmes - centienus - ģimenes draudzīgums	Izmaiņas apmierinātībā ar darbu
		Cik lielā mērā ir uzlabojusies cilvēku darba vide attiecībā uz tuvumu/atrašanos uz vietas?	Procentuāls to cilvēku pieaugums, kas ceļā uz darba vietu pavada mazāk kā 15, 30 60 min. Procentuāls to cilvēku pieaugums, kas strādā mājās.
		Kā ir attīstījies darba laika (nodarbināts un brīvprātīgais darbs) un brīvā laika attiecība?	Izmaiņas ienākumos attiecībā pret darba laiku. Izmaiņas dienas darba stundās

(Avots: Helpdesk of the Evaluation Expert Network)

Vide

5. tabula. ELANT izvērtēšanas jautājumi un iespējamie ietekmes rādītāji vides jomā.

Ietekmes kategorija	Ietekmes kritērijs	Izvērtējuma jautājumi	Ieteicamie ietekmes rādītāji
Celts labbūtības līmenis, pateicoties vides apstākļu uzlabošanai	Uzlabota vides apsaimniekošana un labiekārtošana un to uztvere	Cik lielā mērā LEADER pieeja ir radījusi jaunus pakalpojumus vai devusi pienesumu, lai uzlabotu esošos ekosistēmas uzturēšanas un vides labiekārtošanas pasākumus?	Pieaudzis to cilvēku īpatsvars, kas aktīvi izmanto jaunās iespējas, kas radītas, lai cilvēki vairāk laika pavadītu brīvā dabā un izmantotu labiekārtotās vietas.
		Cik lielā mērā LEADER pieeja ir devusi pienesumu, lai uzlabotu sabiedrības uztveri (iedzīvotāji/viesi/apmeklētāji) saistībā ar vides labiekārtošanu un ekosistēmas saglabāšanas pasākumiem.	Pieaugusi iedzīvotāju apmierinātība ar vides apstākļiem, vides labiekārtošanas rezultātiem un ekosistēmas saglabāšanas pasākumiem.
	Paaugstināta un uzlabota vietējo iedzīvotāju iesaiste vides apsaimniekošanā un sakopšanā	Cik lielā mērā LEADER pieeja palielinājusi iedzīvotāju līdzdalību vides apsaimniekošanas pasākumos?	Paaugstinājusies iedzīvotāju vides apziņa un atbildība pret vidi.
		Cik lielā mērā LEADER pieeja ir sekmējusi vides pārvaldības aspektu integrēšanu lēmumu pieņemšanas procesā?	Pieaugusi vides interešu grupu pārstāvniecība VRG, lēmumu pieņemšanas procesos.

(Avots: Helpdesk of the Evaluation Expert Network)

Socio-kulturālā dimensija

6. tabula. ELANT izvērtēšanas jautājumi un iespējamie ietekmes rādītāji socio-kulturālajā jomā.

Ietekmes kategorija	Ietekmes kritērijs	Izvērtējuma jautājumi	Ieteicamie ietekmes rādītāji
Sociālais kapitāls	Stiprināta vietējā identitāte un saskaņa (parasti asociēta ar sociālā kapitāla sasaisti)	Cik lielā mērā stratēģija palielinājusi mijiedarbību starp iedzīvotājiem, lai veicinātu vietas izjūtas veidošanos un kopienas saišu stiprināšanu?	Cilvēku skaits, kas piedalās kolektīvos ieguldījumos un šāda veida projektos kā dalībnieki Relatīvais uzņēmējdarbības/nodarbinātības skaits un apjoms, kas veidojas sadarbības un tīklošanās attiecību rezultātā.
	Sekmēta tīklošanās un atvērība (parasti asociēta ar sociālā kapitāla savienošānu)	Cik lielā mērā stratēģija uzlabojusi iedzīvotāju spēju identificēt un uzņemties jaunu ideju īstenošanu, apslēptas prasmes, kas pārtapušas inovācijās?	Nesen nodibināto ārējo attiecību ar galvenajām ieinteresētajām pusēm skaits, ņemot vērā to dominējošo lomu: - zināšanu pārnese - naudas plūsmās; - piešķirtajā lemtspēja.
Kultūras kapitāls	Uzlabota lauku kultūras vēsturisko objektu situācija (cietās aktivitātes)	Kādā mērā lauku kultūras mantojums (apbūve, nemateriālais, artefakti, u.c.) ir uzlaboti vai atjaunoti?	Atjaunoto un uzlaboto teritoriju (atpūtai un dzīvošanai) izmantošana (piemēram, procentuāli atjaunoto ciemu ēkas/ mantojums (izmantošana komerciāliem, dzīvošanas, publiskiem pakalpojumiem)
		Cik lielā mērā teritorija ir ieguvusi kulturālo pievilcīgumu?	Kultūras uzlabojumu atpazīstamība un apmierinātība ar tiem un dzīvi.
	Kultūras vērtību izsvēršana (mīkstās aktivitātes)	Cik lielā mērā ir uzlabota kultūras dzīve?	Izmaiņas iesaistē, līdzdalībā, atsaucībā kultūras notikumos/citos pasākumos (pakāpeniski atzīmēt jauniešu vai kādu citu specifisku grupu iesaisti) • jaunu (kultūras) pasākumu skaits un veids, kas aktivizē iekšējos resursus/cilvēku potenciālu (teātri, pasākumi, notikumi) • ar kultūru saistīto uzņēmumu/jaunu iniciatīvu skaits un veids, kas paaugstina kopējo vietas popularitāti.
		Cik lielā mērā kultūras pasākumi, aktivitātes, iniciatīvas piesaistījušas cilvēkus no ārpusē?	Ārējais tēls, vietas apmeklētāju skaits, zināšanas un pozitīvs iespaids par teritorijas specifiskajām vērtībām.

(Avots: Helpdesk of the Evaluation Expert Network)

Pārvaldība

7. tabula. ELANT izvērtēšanas jautājumi un iespējamie ietekmes rādītāji pārvaldības jomā.

Ietekmes kategorija	Ietekmes kritērijs	Izvērtējuma jautājumi	Ieteicamie ietekmes rādītāji
Daudzlīmeņu pārvaldība	Decentralizācijas līmenis	Cik lielā mērā LEADER pieeja ir devusi pienesumu decentralizācijas sekmēšanai?	Jaunas iniciatīvas vai inovācijas, kas tiešā mērā ir devušas pienesumu jaunām vai uzlabotām reģionālām vai pašvaldības līmeņa pieejām.

			Izmaiņas lēmumu pieņemšanas procesos, kas rezultējas kā līdzsvarotāka privātā sektora pārstāvniecība pašvaldības vai reģionālā līmenī.
		Kādi ir tiešie un netiešie dzīves kvalitātes rādītāju un LEADER ieguvumi attīstot sadarbību (reģionā, starp reģioniem)?	Novērtēšana, cik tālu pārrobežu aktivitātes ir izvērtušās par jaunievedumiem. Apmaiņu/ sadarbību rezultātā iegūtās atziņas un virzītās pārmaiņas.
	Koordinācija starp dažādiem pārvaldes līmeņiem	Cik lielā mērā LEADER pieejas īstenošanas rezultātā ir ieviesti vertikālie koordinācijas mehānismi starp dažādiem institucionāliem līmeņiem, politikas plānošanā un īstenošanā?	Jaunu attiecību un saikņu skaits un veids, kas attīstītas ar citiem pārvaldības līmeņiem (starp vietējo partnerību un augstākiem pārvaldības līmeņiem)
Attīstīto koordinācijas mehānismu līmeņi un veids.			
Vietējā pārvaldība	Pārvaldības kvalitāte	Cik lielā mērā LEADER pieeja devusi pienesumu uzlabotam lēmumu pieņemšanas un ieviešanas procesa caurspīdīgumam?	Attīstīti īpaši pasākumi, kas spētu nodrošināt lēmumu pieņemšanas un īstenošanas procesa caurspīdīgumu (skaits, veidi un līmeņi: lēmumu taisnīgums, dažādu grupu intereses)
		Cik lielā mērā LEADER pieeja devusi pienesumu konfliktu situāciju novēršanai un atrisināšanas uzsākšanai?	Identificētie iekšējie konflikti? Uz ko vērsti? LEADER pienesums un secinājumi (<i>piemēram, vietējo un jaunpienākušo starpā, tūristi un vide, lauksaimniecība un ne-lauksaimnieciskā darbība</i>) Iesaistīto pušu konflikti uzsākti un atrisināti (piemēram, pašvaldības dominance, interešu grupas pret VRG)
	Vietējā līmenī iesaistīto pušu pilnvaras un partnerības kompozīcija	Cik lielā mērā LEADER pieeja devusi pienesumu, lai iesaistītu būtiskus socio-ekonomiskā spektra aktīvistus, īpaši noteiktās mērķteritorijās?	Samērīgums starp publisko sektoru/politiķiem un privāto sektoru un pilsonisko sabiedrību/biedrībām, interešu grupām. Dažādas iesaistītās puses, kas palīdz fondu mobilizēšanā un resursu piesaistē.
			Uzlabota un efektīva neaizsargāto grupu iesaiste (precizējot, kāda ir to iesaiste: labuma guvējs, iesaistītā puse (partneris), aktīvs biedrs, u.c.)
		Cik lielā mērā LEADER pieeja rada lemjošas un lēmumus īstenojošas struktūras reģionāla mēroga stratēģijām vai uzlabo plašāku ilgtspējīgas vietējās partnerības?	Esošu vai tālāku plānu esamība, kas norāda, kā partnerība plāno turpināt savu darbību. (skaits vai procenti projektu rezultātā radītajām aktivitātēm, kas turpinās arī pēc projektu finansiālā atbalsta saņemšanas) Jaunu vai esošu struktūru skaits, kas pārņem aktivitātes pēc projekta beigām

			Citu aktivitāšu skaits, kas sekojušas LEADER pieejas paraugam.
		Cik lielā mērā reflektēšanas un mācīšanās mehānismi paaugstinājuši vietējās partnerības biedru, pārvaldes darbības kapacitāti un veicinājušas profesionālāku vietējās partnerības pārvaldību.	Vietējā partnerībā iesaistīto pušu apmierinātības ar ieguvumiem līmenis.
			Visu vietējā partnerībā iesaistīto apmierinātība par sadarbību.
			Vietējās partnerības personāla aprīte.

(Avots: Helpdesk of the Evaluation Expert Network)

Ne visi augstāk pieminētie rādītāji ir attiecināmi uz vienas VRG un tās attīstības stratēģijas ieviešanas ietekmes novērtējumu. Jāņem vērā VRG vietējā darbības specifika un arī vietējās attīstības stratēģijas mērķi un rīcības, kas identificētas balstoties uz attiecīgās teritorijas iedzīvotāju vajadzībām.

Partnerības „Daugavkrasts” izpētes gadījumam atbilstošos jautājumus skatīt Pielikumā nr. 4

3. PARTNERĪBAS „DAUGAVKRASTS”DARBĪBAS RAKSTUROJUMS

3.1. Partnerības darbības apraksts

Vietējā rīcības grupa biedrība „Partnerība Daugavkrasts” dibināta 2008. gada 3. septembrī. Biedrības 6 dibinātāju sastāvā ietilpst Ķekavas pagasta pašvaldība, Daugmales pagasta padome, biedrība ”Cita Ķekava”, biedrība „Doles Saviesīgā biedrība”, SIA „Priedmalas T”, zemnieku saimniecība „Valmoniras”.

Partnerības darbības teritorija sākotnēji bija Ķekavas un Daugmales pagasti, bet kopš 2010. gada tajā iekļauta arī Baložu pilsēta, tādējādi partnerības darbības teritorija administratīvās robežas sakrīt ar Ķekavas novada administratīvajām robežām.

Darbības mērķis: veicināt ilgtspējīgu attīstību Rīgas reģiona lauku teritorijā, pārstāvot sabiedrības intereses tās attīstībā.

Darbības uzdevumi mērķu sasniegšanai:

1. veicināt sabiedrības iniciatīvu, kas vērsta uz lauku teritorijas attīstību:
 - 1.1. *izstrādāt stratēģijas ilgtspējīgai lauku attīstībai un nodrošināt to īstenošanu, izmantojot sabiedrības līdzdalības principus;*
 - 1.2. *rast iespēju izglītojoša rakstura semināru organizēšanai lauku teritorijā;*
 - 1.3. *veicināt biedru izglītošanos Latvijā un ārzemēs;*
2. veidot darba grupas un koalīcijas lauku attīstības jautājumu risināšanā vietējā, reģionālā, nacionālā un starptautiskā līmenī;
3. koordinēt un piesaistīt finansiālos, materiālos, intelektuālos un cita veida resursus Partnerības mērķa sasniegšanai;
4. attīstīt sadarbību ar valsts, pašvaldību un nevalstiskajām organizācijām, uzņēmumiem un citām institūcijām Latvijā un ārvalstīs, veicinot Ķekavas un Daugmales pagasta un Baložu pilsētas attīstību;
5. pārstāvēt lauku iedzīvotāju intereses nacionālā un starptautiskā līmenī.

Vietējās rīcības grupas izpildinstitūcija ir Valde 2 cilvēku sastāvā, kurus uz neierobežotu laiku ievēl Kopsapulce atbilstoši Biedrību un nodibinājumu likumam (Statūtos nav paredzēta institūcija, kas ievēl valdi. Ņemot vērā minēto, VRG veiks labojumus statūtos, iestrādājot institucionālās un likumdošanas normas, lai regulētu Valdes ievēlēšanas kārtību.) Valdes sastāvs no dibināšanas sākuma līdz šim brīdim saglabājies nemainīgs - valdes priekšsēdētājs ir Māris Belovs, valdes loceklis – Māris Ozoliņš.

Uz 2012. gada 1. jūliju partnerībai ir **17 biedri** (t.sk. 8 juridiskas personas, 9 fiziskas personas):

8. tabula. Partnerības „Daugavkrasts” biedru saraksts uz 2012. gada 1. jūliju.

Juridiskās personas	Fiziskās personas
Ķekavas novada pašvaldība (kopš dibināšanas) <i>Pārstāv Astrīda Vītola, Jānis Ruško</i>	Harijs Čivkulis (kopš 2010.gada) Iveta Grūbe (kopš 2009.gada)
Biedrība „Cita Ķekava” (kopš dibināšanas) <i>Pārstāv Ansis Garda</i>	Agita Eizenberga (kopš 2009.gada)
Biedrība „Doles Saviesīgā biedrība” (kopš dibināšanas) <i>Pārstāv Vīta Timermane</i>	Zivsaimniecības nozares pārstāvis Aivars Adamovs (kopš 2009.gada) Zivsaimniecības nozares pārstāvis Laimonis Melnis (kopš 2009.gada)
Zivsaimniecības uzņēmums SIA „Priedmalas T” (kopš dibināšanas) <i>Pārstāv Edvīns Šusts</i>	Anita Āboliņa (kopš 2009.gada) Zivsaimniecības nozares pārstāvis Juris Āboliņš (kopš 2009.gada)
Zemnieku saimniecība „Valmoniras” (kopš dibināšanas) <i>Pārstāv Ilgvars Bīte</i>	Laimonis Radziņš (kopš 2010.gada) Inta Radziņa (kopš 2010.gada)
Zvejnieku biedrība „Daugavas zvejnieku biedrība” (kopš 2009.gada) <i>Pārstāv Edvīns Šusts</i>	
Zvejnieku biedrība „Zaļā līdaciņa” (kopš 2010.gada) <i>Pārstāv Raimonds Brencis</i>	
Biedrība „Solis tuvāk” (kopš 2011.gada) <i>Pārstāv Ginta Logina, Andra Vanaga</i>	

Izmaiņas biedru sastāvā ir notikušas, ņemot vērā sabiedrisko organizāciju un fizisko personu iesaistes līmeni VRG darbībā, un izrādīto interesi par iespēju iesaistīties VRG darbībā, piedalīties partnerības darbā un lēmumu pieņemšanā, attiecībā uz interešu loku, kas skar plašāku sabiedrību.

Partnerības „Daugavkrasts” pārstāvju lēmējinstītūciju veido divas padomes:

- Lauku attīstības padome (ELFLA partnerība);
- Teritorijas attīstības padome (EZF partnerība).

Katra padome sastāv no 5 padomes locekļiem, atbilstoši biedrības statūtiem padomei ir jāievēro partnerības princips, kas nozīmē ne vairāk kā 3 locekļu pārstāvniecība no pārstāvētajiem sektoriem: komercsektors, valsts iestādes un pašvaldības, NVO.

Atbilstoši normatīvajai bāzei, kas regulē LEADER pieejas ieviešanu Latvijā, padomēm, kas ir atbildīgas par vietējās attīstības stratēģijas izstrādi un ieviešanu izmantojot ELFLA vai EZF finansējumu, papildus ir jāievēro sekojošas prasības:

- ELFLA gadījumā lēmējinstītūcijā (Padomē) esošās privātpersonas (ekonomiskie un sociālie partneri) pārstāv lauksaimnieku (fiziska persona, kura darbojas jebkurā no lauksaimniecības jomām, vai juridiska persona, kas veic darbību lauksaimniecībā vai pārstāv lauksaimnieku intereses), lauku sieviešu (sieviete, kuras dzīvesvieta ir deklarēta lauku teritorijā, vai juridiska persona, kas pārstāv lauku sieviešu intereses) un jauniešu (fiziska persona vecumā līdz 25 gadiem vai juridiska persona, kas pārstāv jauniešu intereses) intereses;
- EZF gadījumā vismaz viena trešā daļa no tās lēmējinstītūcijā (Padomē) pārstāvētajām privātpersonām – ekonomiskajiem un sociālajiem partneriem – ir biedrību un nodibinājumu pārstāvji, kas aizstāv tikai zivsaimniecības nozares intereses, kā arī fiziskās vai juridiskās personas, kas veic saimniecisko darbību zivsaimniecības jomā vai ir nodarbinātas zivsaimniecībā, izņemot amatierzveju.

ELFLA/ EZF Padomes locekļi:

9. tabula. ELANT izvērtēšanas jautājumi un iespējamie ietekmes rādītāji ekonomiskajā jomā.

Padomes locekļi	Pri-ja Astrīda Vītola	Edvīns Šusts	Ilgvars Bite	Ansis Garda	Vita Timermane
Publiskais partneris	✓				
Ekonomiskais vai sociālais partneris		✓	✓	✓	✓
Lauksaimnieku interese			✓		
Sieviešu intereses	✓				✓
Jauniešu intereses				✓	
Zivsaimniecības nozares interese		✓			

Papildus Padomē līdz 2012.gadam bija Iveta Grūbe, pārstāvēt Zivsaimniecības nozares intereses. No biedriem Zivsaimniecības nozares intereses pārstāv Laimonis Melnis, Aivars Adamovs, Jānis Bērziņš. Šobrīd notiek aktīvs darbs pie izmaiņām EZF Padomes sastāvā, piesaistot jaunus zivsaimniecības nozares pārstāvjus, lai ievērotu MK noteikumos noteikto proporcionālo nozaru pārstāvju ievērošanu.

Visi padomes locekļi ir arī biedrības „Partnerība „Daugavkrasts”” biedri.

Padomes locekļu pārstāvības atbilstība normatīvajos aktis noteiktajam.

Organizācijas, kuras nav tieši pārstāvētas padomēs, tiek aicinātas piedalīties plašākā Partnerības darbā.

Padomē uz laiku darbojušies arī Jānis Ruško (publiskais partneris), Edgars Zālītis (sociālais partneris), Iveta Grūbe (sociālais partneris, zivsaimniecības nozares pārstāvis).

Partnerības „Daugavkrasts” padomes:

- veido Partnerību, kas ar savu darbību un resursiem spēj palīdzēt Ķekavas un Daugmales pagastu, kā arī Baložu pilsētas iedzīvotājiem uzlabot labklājības līmeni / celt dzīves kvalitāti ;
- apzina un atbalsta aktīvos cilvēkus Ķekavas pagastā, Daugmales pagastā un Baložu pilsētā, un stimulē iedzīvotājus dažādu mūsdienās nepieciešamu prasmju apguvei;

- sekmē kopienu attīstību un veicina dažādu iedzīvotāju grupu sociālo iekļaušanos;
- paplašina partnerību, iesaistot tajā dažādas vietējās institūcijas (skolas, bibliotēkas, interešu klubus, uzņēmējus u.tml.)

Padomes regulāri (vismaz reizi mēnesī) rīko sanāksmes, lai analizētu pašreizējo situāciju, apspriestu pieejamos pakalpojumus, definētu risināmos jautājumus un prioritātes, uz kurām jākoncentrē uzmanība.

Partnerība “Daugavkrasts” savas darbības ietvaros paredz veicināt pilsoniskās sabiedrības attīstību, aktīvi izvērsot savu darbību, iesaistot vietējos iedzīvotājus, jo kā rāda pirmās tikšanās ar pārstāvjiem no Ķekavas un Daugmales pagastiem, un Baložu pilsētas, vietējiem cilvēkiem, kas ir uzsākuši līdzdarboties vietējās iniciatīvas sekmēšanā, ir interese par vietējo iniciatīvu attīstību, nepieciešams tikai šo darbu turpināt dot zināšanas, prasmes, veidot iedzīvotājos izpratni par pilsonisko sabiedrību, līdzdalību, demokrātiju un iespējām iesaistīties pašvaldību darbā, lēmumu pieņemšanā, vietējās politikas veidošanā, lai sekmīgi piedaloties ikvienam individam, veidotu sava pagasta dzīvi labāku, celtu dzīves kvalitāti, nodrošinātu ilgtspējas procesu – lai nākamās paaudzes varētu dzīvot ar augstāku labklājības un dzīves kvalitātes līmeni.

3.2. Vietējās attīstības stratēģijas apraksts

Viens no biedrības „Partnerība „Daugavkrasts” „ statūtos noteiktajiem uzdevumiem ir - *izstrādāt stratēģijas ilgtspējīgai lauku attīstībai un nodrošināt to īstenošanu, izmantojot sabiedrības līdzdalības principus.*

Uzsākot vietējās attīstības stratēģijas izstrādi 2009.gada augustā Partnerības „Daugavkrasts” valde izveidoja darba grupu 5 cilvēku sastāvā, kurā ietilpa:

- **Māris Belovs** – Ķekavas novada pašvaldības projektu vadītājs, biedrības „Partnerība „Daugavkrasts”” valdes priekšsēdētājs, biedrības „Aste gredzenā” valdes loceklis;
- **Māris Ozoliņš** – Ķekavas novada pašvaldības projektu vadītājs;
- **Jānis Ruško** – Ķekavas novada pašvaldības izpilddirektora 1.vietnieks;
- **Astrīda Vītola** – Ķekavas novada pašvaldības Attīstības daļas vadītāja, sabiedriskās organizācijas „Liepas” pārstāve;
- **Sigita Varika** – Ķekavas novada pašvaldības Vides un teritorijas labiekārtošanas daļas vadītāja.

2009.gada decembrī, paplašinoties biedrības darbības teritorijai, darba grupa tika papildināta ar vēl diviem dalībniekiem:

- **Aivars Stikuts** – Ķekavas novada pašvaldības Baložu pilsētas pārvaldes vadītājs;
- **Uģis Volosovskis** – Ķekavas novada pašvaldības Daugmales pagasta pārvaldes vadītājs.

Biedrības „Partnerība Daugavkrasts” Attīstības stratēģija 2009.-2013. gadam ir virzīta uz vietējo iedzīvotāju dzīves kvalitātes pieaugumu un kopējās teritorijas ilgtspējīgu attīstību, kas ietekmē katra indivīda labklājību. Viens no stratēģijas uzdevumiem ir veicināt iedzīvotāju aktivitāti, t.sk., savas dzīves vides uzlabošanai. Svarīgs attīstības stratēģijas īstenošanā ir LEADER programmas darbības princips un virsmērķis: attīstīt novada teritoriju, atbalstot tieši mazāk attīstītās teritorijas, tuvinot mazāk attīstīto teritoriju sociālās un ekonomiskās labklājības līmeni tām, kas līdz šim attīstītas vairāk. Šis princips tiek ievērots gan izstrādājot un īstenojot stratēģiju, gan arī vēlāk vērtējot projektus.

Laika periodā no 2009. -2012.gada 1.jūlijam sākotnējā stratēģija ir papildināta ar 2 grozījumu variantiem (2010. gadā un 2012. gadā), tāpēc vietējās attīstības stratēģijas aprakstā ir iekļautas būtiskās izmaiņas, kas var palīdzēt izsekot stratēģijas ieviešanas nepārtrauktībai un meklēt loģisko saikni starp stratēģijā norādīto vīziju, stratēģiskajiem mērķiem, virzieniem, rīcībām un sasniedzamajiem kvantitatīvajiem un rezultatīvajiem rādītājiem.

Partnerība “Daugavkrasts” par stratēģijas tēmu izvirzīja – dzīves kvalitātes uzlabošana lauku apvidos, ieskaitot tādu komersantu, nevalstisko organizāciju, valsts un pašvaldību sektoru kopīgu projektu attīstību, kas vērsti uz pakalpojumu sasniedzamības un kvalitātes uzlabošanu iedzīvotājiem.

Partnerība “Daugavkrasts” par zivsaimniecībai nozīmīgo teritoriju attīstības stratēģijas tēmu izvirzīja – ilgtspējīgi attīstīt un uzlabot dzīves kvalitāti tajos ar zivsaimniecību saistītajos reģionos, kuru stratēģija ir saskaņā ar Stratēģisko plānu un ar kuru veicina reģiona nodarbinātības, konkurētspējas, dzimuma līdztiesības attīstību, kā arī inovāciju ieviešanu un reģionālo un starptautisko sadarbību.

Partnerība „Daugavkrasts” norāda, ka stratēģijas ieviešana:

- dos iespēju veidot vai uzlabot lauku iedzīvotājam nepieciešamos **pakalpojumus pēc iespējas tuvāk viņa dzīves vietai**
- veidos **piederības sajūtu** un lepnumu par savu teritoriju
- būtiski vairo lauku **jauniešu iespējas** (*paredzēti īpaši pasākumi tieši jauniešu projektu realizēšanai (jauniešu centri, atpūtas un sporta vietas, u.c. projekti)*) - PIEVIENOTS 2010.GADA GROZĪJUMOS.
- dos iespēju **paplašināt vietējās zināšanas, motivācijas, resursus** un izmantot tos savas dzīves kvalitātes uzlabošanai
- dos iespējas uzsākt **jaunas ekonomiskās aktivitātes** (*paredzētas aktivitātes jaunu pakalpojumu veidošanai un darba vietu izveidei*)
- dos iespēju rūpēties par **lauku teritorijai raksturīgās kultūras un dabas vides, tradīciju saglabāšanu un saudzīgu (ilgtspējīgu) izmantošanu** (*vairākas aktivitātes, kas veicinās lauku vides un ainavas izveidošanu un sakārtošanu*) - PIEVIENOTS 2010.GADA GROZĪJUMOS.

Savukārt īstenojot stratēģiju un arī organizācijas noteiktos mērķus, Partnerība „Daugavkrasts” **veicinās pilsoniskās sabiedrības attīstību**, aktīvi izvēršot savu darbību, **iesaistot vietējos iedzīvotājus**, jo vietējiem cilvēkiem, kas ir uzsākuši līdzdarboties vietējās iniciatīvas sekmēšanā, ir interese par vietējo iniciatīvu attīstību, nepieciešams **dot zināšanas, prasmes, veidot iedzīvotājos izpratni par pilsonisko sabiedrību, līdzdalību, demokrātiju un iespējām iesaistīties pašvaldību darbā, lēmumu pieņemšanā, vietējās politikas veidošanā.**

Apzinot iedzīvotāju un teritorijas vajadzības, kā arī izvērtējot potenciālos pieejamos resursus šo vajadzību īstenošanai Partnerība „Daugavkrasts” ir radījusi sekojošu vīziju:

10. tabula. Partnerības „Daugavkrasts” attīstības vīzija darbības teritorijai.

1. Partnerības „Daugavkrasts” teritorija ir **sakopta lauku teritorija** Pierīgā. **Iedzīvotāju labklājība uzlabojas** līdz ar Rīgas sociāli ekonomisko izaugsmi.
 2. Pateicoties Rīgas tuvumam, iedzīvotājiem ir pieejamas plašas pakalpojumu saņemšanas un saražotās produkcijas noieta iespējas, darba tirgus. **Attīstīts ceļu tīkls un sabiedriskais transports** nodrošina ērtas nokļūšanas iespējas uz Rīgu un apkārtējām pilsētām. Iedzīvotāji ir **nodrošināti ar darbu vietējos uzņēmumos** un liela daļa dodas uz darbu Rīgā, Ķekavā un Baložos.
 3. Pievilcīgie dzīves apstākļi un vietējā uzņēmējdarbības attīstība veicina **jauniešu atgriešanos** pagastos pēc izglītības iegūšanas un rosina **iedzīvotājus izvēlēties šo teritoriju par savu dzīvesvietu**. Lai saglabātu laukiem raksturīgo vidi, tiek **attīstīta individuālā apbūve**.
 4. Teritorijā **attīstās netradicionālā lauksaimniecība, tūrisms, pārstrādes ražošana**. Uzņēmumos tiek **ražotas preces ar augstu pievienoto vērtību**, darbojas vairāki lieli uzņēmumi. Saimnieciskajā un uzņēmējdarbībā **tiek ievēroti vides aizsardzības pasākumi**.
 5. Daugava, daba, kultūrvēsturiskās vērtības, infrastruktūras attīstība radījusi **piemērotus apstākļus atpūtas un tūrisma attīstībai**. Kultūrvēsturiskie pieminekļi un apskates vietas ir **objekti, kas dara zināmu Ķekavas, Baložu un Daugmales vārdu Latvijā un tūrisma jomā arī Baltijā**. Partnerības teritorijā ir **iecienītas atpūtas brīvā dabā un sportošanas vietas**. Kopā ar tūrisma **attīstījusies pakalpojumu sfēra** (atpūtas vietas, naktsmājas, kafejnīcas, nelieli moteļi, auto tehniskā apkope, sadzīves pakalpojumi). Saražotie **lauksaimniecības produkti tiek realizēti Rīgas noieta tirgū, kā arī vietējiem tūrisma uzņēmumiem**. Aktīvi darbojas **amatnieki**.
 6. Pašvaldības sociālo pakalpojumu sniegšanā un citu funkciju veikšanā sadarbojas ar apkārtējām pašvaldībām, vairākas funkcijas tiek veiktas reģionālā līmenī. Attīstīts zemes un tīpašumu tirgus, ko nosaka izdevīgais ģeogrāfiskais stāvoklis Pierīgā, blakus Daugavai, un iedzīvotāju ienākumi nodrošina stabilus pašvaldības budžeta ienākumus.
 7. **Izglītību ir iespējams iegūt uz vietas** Ķekavā, Baložos un Daugmalē, apkārtējās teritorijās un Rīgā. **Skolas un bibliotēkas ir izveidotas par modernām, informatīvu sistēmu aprīkotām vietām**. Lielākajās apdzīvotajās vietās ir **izveidoti kultūras centri, plašs piedāvājums iedzīvotājiem veselīgai brīvā laika pavadīšanai. Vienādi laba pakalpojumu pieejamība visiem iedzīvotājiem** neatkarīgi no viņu dzīves vietas partnerības teritorijā.
- „Partnerības Daugavkrasts” teritorijā ir ~~attīstīta zivsaimniecības nozare — gan zvejniecība kā alternatīva uzņēmējdarbības nozare, gan zivju pārstrāde un pastarpināto pakalpojumu sniegšana, radot jaunu produktu ar augstu pievienoto vērtību. „Partnerības Daugavkrasts” teritorijā esošie zivsaimniecības uzņēmumi ir konkurētspējīgi un eksportspējīgi uzņēmumi.~~

2010.gada grozījumos vīzija, kas ir tiešā mērā saistīta ar zivsaimniecības nozares attīstību tika izņemta no attīstības stratēģijas, jo līdzšinējie centieni iesaistīt partnerības darbā zivsaimniecības nozares pārstāvjus izrādījās nesekmīgs.

Zivsaimniecības nozarē strādājošie uzņēmumi neizrādīja vēlmi iesaistīties partnerības darbā, nesaskatot tajā perspektīvu, savukārt iekšējo ūdeņu zvejnieki, kas darbojas Daugavas upes akvatorijā, bija inerti, un neiesaistījās lēmumu pieņemšanas procesos un partnerības darbā. Izņēmums ir SIA „Priedmalas T”, kuru pārstāvis aktīvi iesaistās Partnerības darbā, iniciējot idejas turpmākai nozares attīstībai. Zivsaimniecības nozares attīstību partnerībā kavē arī fakts, ka partnerības teritorijā darbojas tikai atsevišķi iekšējo ūdeņu zvejnieki, nevis komerciālie zvejnieki. Nav attīstīta zvejniecības infrastruktūra, zivju pārstrādes rūpniecība, zemie nozvejas apjomi un nozvejoto zivju noieta tirgus zemā kapacitāte.

Vīzijas sasniegšanai ir izvirzīti trīs stratēģiskie mērķi un lai varētu labāk izsekot, kā stratēģijas vīzija kaskadējas uz stratēģiskajiem mērķiem, vīzijas teksta atslēgas vārdi ir iezīmēti krāsās atbilstoši stratēģiskajiem mērķiem (1.mērķis – dzeltenā krāsa, 2.mērķis – zilā krāsa, 3.mērķis – zaļā krāsa. Melnajā krāsā izceltie atslēgas vārdi tiešā veidā stratēģiskajos mērķos neiekļaujas.)

Vietējās attīstības **stratēģiskie mērķi** ir:

- 1) attīstīt partnerības „Daugavkrasts” teritoriju kā **administratīvi pastāvīgu, ekonomiski spēcīgu un konkurētspējīgu** teritoriju. Veicināt **daudzveidīgu uzņēmējdarbību**, attīstīt **videi draudzīgu, uz zināšanām un jaunajām tehnoloģijām balstītu ražošanu** un dažādus **pakalpojumus, infrastruktūru**;
- 2) **celt iedzīvotāju dzīves un labklājības līmeni**. Ekonomiskā attīstība veicinās jaunu darba vietu rašanos, ļaus paaugstināt pagasta iedzīvotāju dzīves līmeni. **Attīstīt sociālos pakalpojumus, piesaistīt teritorijai jaunus un uzņēmīgus cilvēkus**;
- 3) aizsargāt un racionāli apsaimniekot, atjaunot **dabas un kultūrvēsturiskās vērtības kā tūrisma potenciālu, sakopt un apzaļumot** apdzīvoto vietu teritoriju, **attīstīt tūrismu**.

Šie mērķi ir transformēti trīs stratēģijas virzienos un visā stratēģijas īstenošanas laikā nav mainīti.

Stratēģijas virzieni:

- 1.virziens – partnerības „Daugavkrasts” teritorijas **ekonomiskā attīstība**;
2. virziens – partnerības „Daugavkrasts” teritorijas **iedzīvotāju labklājības paaugstināšana**;
- 3.virziens - partnerības „Daugavkrasts” teritorijas **dabas un kultūrvides attīstība**.

Katrā no stratēģijas virzieniem ir noteiktas **stratēģijas prioritātes**:

11. tabula. Partnerības „Daugavkrasts” stratēģijas prioritātes laika periodā 2009. - 2012. gads.

Virziens	2009.g.redakcija	2010.g.redakcija	2012.g.redakcija
1.	1.1. Uzņēmējdarbības vides uzlabošana		
	1.2. Infrastruktūras attīstība		
2.	2.1. Mūžizglītības nodrošināšana, kultūras un sporta infrastruktūras attīstība.	2.1. Izglītības nodrošināšana, kultūras un sporta infrastruktūras attīstība.	
	X	2.2. Sociālās aprūpes un veselības aizsardzības infrastruktūras attīstība un pieejamības uzlabošana, veselīga dzīves veida veicināšana	

	X	2.3. Iedzīvotāju sabiedriskās aktivitātes veicināšana, un nevalstisko organizāciju administratīvās kapacitātes stiprināšana
		2.4. Mājokļa un dzīves vides labiekārtošana.
3.	X	3.1. Dabas un kultūras mantojuma aizsardzība, sakopšana un izmantošana
		3.2. Teritorijas labiekārtošana, nodrošinot sabiedrībai pieejamas teritorijas atpūtai, sportam un tūrismam.
		3.2. Vides aizsardzības pasākumu kvalitātes uzlabošana.

Kā redzams iepriekšējā attēlā, tad 2009.gada stratēģija tika papildināta ar 3 jaunām prioritātēm. Pirmā virziena prioritāšu definējumā nav bijušas izmaiņas.

Nozīmīgākās izmaiņas ir bijušas 2.virziena – iedzīvotāju labklājības paaugstināšanas prioritātēs, 2.1. prioritāti no mūžizglītības paplašinot uz izglītību un pievienojot 2 jaunas prioritātes. Jaunu prioritāšu ieviešana ir izskaidrojama ar esošās situācijas padziļinātu analīzi, apzinot sabiedrības vajadzības un konsultējoties ar potenciālajiem projektu pieteicējiem, kā arī sociālajiem un ekonomiskajiem partneriem par izmaiņām attīstības stratēģijā. Izmaiņas prioritātēs ir apstiprinātas Biedru kopsapulcē un diskusijās ar Padomi.

Trešajā virzienā 2010.gada redakcija tika papildināta ar vienu jaunu prioritāti, savukārt 2012.gada redakcijā prioritāte „Teritorijas labiekārtošana, nodrošinot sabiedrībai pieejamas teritorijas atpūtai, sportam un tūrismam” tiek pārdēvēta par „Vides aizsardzības pasākumu kvalitātes uzlabošana”. Lai gan saturiski starp šīm prioritātēm var novērot līdzības un varētu šos grozījumus uztvert kā prioritātes paplašināšanu, tomēr, ņemot vērā, ka rīcība, ar kuru tika paredzēts īstenot šo prioritāti, 2012.gada grozījumos tiek pārcelta uz 2.virziena prioritāti „Mājokļa un dzīves vides labiekārtošana”, tad faktiski prioritāte „Vides aizsardzības pasākumu kvalitātes uzlabošana” ir uzskatāma par jaunu prioritāti. Prioritātes pārdēvēšanu VRG skaidro ar Lauku Atbalsta Dienesta Valsts un zivsaimniecības atbalsta departamenta Leader pieejas daļas nosacījumiem (uzstādījumu), ka partnerībai ir nepieciešams samazināt rīcību un prioritāšu skaitu, tās apvienojot, kā arī ar LAD CA skaidrojumu par atsevišķu prioritāšu un rīcību izslēgšanu no Rīcības Plāna.

Operatīvā attīstības stratēģijas daļa ir rīcības plāns, kas tiek mainīts reaģējot gan uz jaunu vajadzību parādīšanos stratēģijas ieviešanas procesā, gan uz nepieciešamību mobilizēt vai pārstrukturēt aktivitātes, lai tās labāk palīdzētu sasniegt stratēģijas mērķus un prioritātes, gan arī, lai reaģētu uz jaunu resursu pieejamību teritorijā vai arī nepieciešamību reaģēt uz jauniem būtiskiem izaicinājumiem. Rīcības plānā noteiktās rīcības, tām pieejamie resursi, atbalsta intensitātes, atbalsta saņēmēji, maksimālais atbalsta apjoms ir ciešā sasaistē ar rīcību kvantitatīvajiem un rezultatīvajiem rādītājiem. Pilns pārskats par stratēģiju rīcībām un to sasniedzamajiem kvantitatīvajiem un rezultatīvajiem rādītājiem visās trijās stratēģijas redakcijās ir apskatāms pielikumā nr.1, savukārt izklāsts par rīcību un rādītāju izmaiņām ir aprakstīts zemāk.

Prioritāte „Uzņēmējdarbības vides uzlabošana” sākotnēji tika iekļauta viena rīcība „Jaunu pakalpojumu izveide un esošo uzlabošana” (ELFLA), kas 2010.gada redakcijā tika paplašināta papildinot ar vienu rīcību „Esošā vietējā tūrisma potenciāla veicināšana”, ko līdzfinansē EZF un aizvietojo ar 3 rīcībām, kas ir finansējamas no ELFLA:

- jaunu darba vietu radīšana, lai veicinātu pakalpojumu sektora attīstību un uzlabotu pakalpojumu pieejamību, kvalitāti;
- vides aizsardzības pasākumu dažādošana un kvalitātes veicināšana;
- amatniecības un nelauksaimniecisko uzņēmējdarbības veidu prasmju nodošana interesentiem, radošo darbnīcu attīstība un demonstrējumu pieejamības veicināšana.

Savukārt 2012.gada redakcijā VRG ir pieņēmusi lēmumu atteikties no tik sīka rīcību sadalījuma, apvienojot iepriekš sadalītās rīcības vienā „Jaunu pakalpojumu attīstība un esošo pieejamības un kvalitātes uzlabošana” (ELFLA), rīcības „Amatniecības un nelauksaimniecisko uzņēmējdarbības veidu prasmju nodošana interesentiem, radošo darbnīcu attīstība un demonstrējumu pieejamības veicināšana (ELFLA)” un „Esošā vietējā tūrisma potenciāla veicināšana” (EZF) integrējot attiecīgi 2.virziena 2.prioritātes „Sociālās aprūpes un veselības aizsardzības infrastruktūras attīstība un pieejamības uzlabošana, veselīga dzīves veida veicināšana” rīcībā un 1.prioritātes „Izglītības nodrošināšana, kultūras un sporta infrastruktūras attīstība” rīcībā. Šāda izvēle pieņemta, ņemot vērā LAD CA norādījumus, izstrādājot stratēģijas grozījumus, samazināt Rīcību skaitu, tās apvienojot. Tajā pašā laikā, izmantojot iespēju piesaistīt papildus finansējumu lauksaimniecības produktu ražošanai, apstrādei un mājražošanai, 2012.gadā ir radītas 2.jaunas rīcības:

- atbalsts lauksaimniecības produktu ražošanai un pirmapstrādei, kā arī ilggadīgo auglīkopības kultūraugu stādu iegāde, stādījumu balstu sistēmu, žogu, žogu balstu iegāde, uzstādīšana un stādījumu ierīkošana (ELFLA);
- atbalsts lauksaimniecības produktu pārstrādei un pirmapstrādei mājas apstākļos (ELFLA).

Iepriekš minēto izmaiņu rezultātā ir mainīti arī kvantitatīvie rādītāji, lielāku vērtību piegriežot sporta un izglītības infrastruktūrai un ar to saistītiem pakalpojumiem. Savukārt 2010.gada redakcijā radītās rīcības „amatniecības un nelauksaimniecisko uzņēmējdarbības veidu prasmju nodošana interesentiem, radošo darbnīcu attīstība un demonstrējumu pieejamības veicināšana” kvantitatīvie rādītāji ir samazināti no 10 pasākumiem uz 8 pasākumiem, iekļaujot tos rīcībā „Amatniecības, netradicionālās lauksaimniecības un nelauksaimniecisko uzņēmējdarbības veidu prasmju nodošanas interesentiem, radošo darbnīcu attīstība un demonstrējumu pieejamības veicināšana, sociālās aprūpes un veselības aizsardzības infrastruktūras elementu un to pieejamības attīstība, veicināt veselīgu brīvā laika pavadīšanas veidu attīstību”:

2012.gadā atsakoties no rīcības „Esošā vietējā tūrisma potenciāla veicināšana” ir izslēgti arī šai rīcībai atbilstošie kvantitatīvie un rezultatīvie rādītāji, tomēr samazinātā apjomā tie ir iekļauti rīcībā „Mūžizglītības veicināšana, izglītības, kultūras un sporta infrastruktūras attīstība, esošā vietējā tūrisma potenciāla veicināšana” (EZF) 2.virziens, 1.prioritāte.

Salīdzinot rezultatīvo rādītāju izmaiņas pirmās prioritātes ieviešanā, var secināt, ka VRG vēlmei veicināt nodarbinātību teritorijā un uzlabot pakalpojumu kvalitāti, ir pievienojusi arī fokusu uz pakalpojumu dažādošanu, pieejamību, jaunu infrastruktūras objektu izveidi, iedzīvotāju ienākumu palielināšanos, jaunu produktu radīšanu.

Prioritātē „Infrastruktūras attīstība” sākotnēji tika iekļautas trīs rīcības „Vietējā līmeņa ceļu tīkla uzlabošana” (EZF), „Veloceliņu un gājēju celiņu izbūve” (EZF), „Ūdenssaimniecības uzlabošanas pasākumi apdzīvotās vietās” (EZF), taču ar 2012.gada grozījumiem divas rīcības tika apvienotas vienā „Vietējā līmeņa ceļu tīkla uzlabošana, gājēju un veloceliņu izveide” (EZF), savukārt trešā rīcība „Ūdenssaimniecības uzlabošanas pasākumi apdzīvotās vietās” (EZF) tika izslēgta, jo tika saņemts LAD CA slēdziens, ka pasākumi, kas saistās ar ūdenssaimniecības attīstību ir atbalstāmi no ERAF fonda līdzekļiem, kā arī minētie pasākumi ir jāveic pašvaldībām un komunālajiem uzņēmumiem un nav atbalstāmi LEADER programmas ietvaros. Attiecīgi tika izslēgti arī rīcībā sasniedzamie

kvantitatīvie un rezultatīvie rādītāji. Savukārt apvienoto rīcību rādītāji tika būtiski samazināti no 4 projektiem ielu un ceļu infrastruktūras uzlabošanā un 4 projektiem gājēju ceļu un veloceļu infrastruktūras uzlabošanā un attiecīgi pa vienam projektam, katrā no iepriekš minētajiem projektu veidiem.

Rezultatīvo rādītāju fokuss nav būtiski mainījies (šajā gadījumā pēc analogijas samazinoties kvantitatīvajiem rādītājiem, būt arī jāsamazinās rezultatīvajiem rādītājiem), izņemto to ka pieejamība cilvēkiem ar īpašām vajadzībām vairs netiek īpaši izcelta, un tiek pievienots iedzīvotāju drošības aspekts.

Prioritātē „Izglītības nodrošināšana, kultūras un sporta infrastruktūras attīstība” ir iekļauta viena rīcība „Mūžizglītības veicināšana, izglītības, kultūras un sporta infrastruktūras attīstība, esošā vietējā tūrisma potenciāla veicināšana” (EZF), kas salīdzinot ar stratēģijas sākotnējo versiju tika papildināta ar tūrisma potenciāla komponenti no prioritātes „Uzņēmējdarbības vides uzlabošana”. Šajā sakarā ir jāpievērš uzmanība tam, ka tūrisma attīstība tiek definēta 3.stratēģiskajā mērķī, bet sākotnēji arī atradās 3.virziena rīcībās, tomēr ar 2010.gada grozījumiem tā tika pārcelta uz 1.virziena rīcību un 2012.gadā uz 2.virziena rīcību. Šādu tūrisma atbalsta drefiēšanu pa stratēģiju VRG izskaidro ar sākotnējām nepilnībām, izstrādājot attīstības stratēģiju, kā arī zemo interesi no potenciālo projektu pieteicēju puses par tūrisma attīstības pasākumiem.

2010.gadā VRG pirmo reizi iekļauj arī rīcības, kuru finansējums tiek paredzēts no citiem fondiem, ne ELFLA un ne EZF. Tas ir apsveicams VRG mēģinājums paskatīties uz attīstības stratēģiju kā multifondu programmu, norādot arī citus resursus identificēto vajadzību realizēšanai, tomēr ar 2012.gada grozījumiem rīcība „Paaugstināt iedzīvotāju izglītības un apziņas līmeni” (Eiropas Sociālais fonds) tika izņemta no stratēģijas. VRG to paskaidro ar prioritāšu maiņu partnerībā, deleģējot atsevišķas funkcijas pašvaldībai, kā arī ar LAD CA norādījumiem par nepieciešamo izmaiņu veikšanu stratēģijā, samazinot rīcības.

Attiecībā uz rīcības „Mūžizglītības veicināšana, izglītības, kultūras un sporta infrastruktūras attīstība, esošā vietējā tūrisma potenciāla veicināšana” (EZF) kvantitatīvajiem rādītājiem 2009.gadā izvirzītais mērķis - Izveidoti vai rekonstruēti 10 izglītības nodrošināšanas, kultūras vai sporta sīkās publiskās infrastruktūras objekti – ir samazināts uz 2 vienībām zivsaimniecībai nozīmīgā teritorijā, savukārt daudz detalizētāk ir izklāstīti tūrisma potenciālu radošie kvantitatīvie rādītāji:

- Labiekārtots 1 kempings;
- Realizēti 2 projekti, lai nodrošinātu iedzīvotājiem zivsaimniecībai nozīmīgā teritorijā iznomāt laivas;
- Realizēts 1 projekts, lai nodrošinātu uzlabotu pieejamību tūrisma objektiem zivsaimniecībai nozīmīgā teritorijā.

Šajā pašā rīcībā mūžizglītības, kultūras un sporta rezultatīviem rādītāji ir palikuši nemainīgi līdz 2012.gadam, kad līdz ar izmaiņām stratēģijā tiek precizēts viens no rezultatīvo rādītāju mērķiem „Augstāks izglītības, kultūras līmenis iedzīvotājiem zivsaimniecībai nozīmīgā teritorijā”, tādā veidā arī atsakoties no atsevišķas mērķa grupas – jaunieši – izcelšanas. Savukārt līdz ar tūrisma komponentes pievienošanu prioritātē kā būtiskas rezultatīvās izmaiņas ir sagaidāmas:

- Lielāks personu skaits, kas apmeklē tūrisma objektus zivsaimniecībai nozīmīgā teritorijā;
- Augstāka ir šo personu apmierinātība par šo objektu apmeklēšanu, tūrisma objekti tiek apmeklēti atkārtoti, labāka reputācija (atpazīstamība) zivsaimniecībai nozīmīgai teritorijai;
- Labākas iespējas veselīgai brīvā laika pavadīšanai.

Šīs izmaiņas neienes milzīgas pārmaiņas kopējā stratēģijā, jo lielā mērā bija fiksētas rīcībā, kas līdz 2012.gada grozījumiem atradās prioritātē „Uzņēmējdarbības vides uzlabošana”. Vienīgā atšķirība ir tāda, ka šai rīcībai netiek uzstādīta nepieciešamība radīt jaunas darba vietas.

Prioritātē „Sociālās aprūpes un veselības aizsardzības infrastruktūras attīstība un pieejamības uzlabošana, veselīga dzīves veida veicināšana” ir iekļauta viena rīcība „pilnveidot sociālās aprūpes un veselības aizsardzības infrastruktūras elementus un to pieejamību, veicināt veselīgu brīvā laika pavadīšanas veidu” (ELFLA) kopā ar prioritātes iekļaušanu stratēģijā 2010.gadā, tomēr 2012.gada grozījumos tā saturiski tiek papildināta ar 2010.gadā radītās rīcības „amatniecības un nelauksaimniecisko uzņēmējdarbības veidu prasmju nodošana interesentiem, radošo darbnīcu attīstība un demonstrējumu pieejamības veicināšana” saturu, tādā veidā būtiski paplašinot prioritātes spektru, tai skaitā arī kvantitatīvos un rezultatīvos rādītājus, kas apskatāmi zemāk esošajā tabulā:

12. tabula. Partnerības „Daugavkrasts” rīcību, kvantitatīvo un rezultatīvo rādītāju izmaiņas 2010. un 2012. gadā.

Rīcība (2010.g.)	Kvantitatīvie rādītāji (2010.g.)	Kvantitatīvie rādītāji (2012.g.)	Rīcība (2012.g.)
Amatniecības un nelauksaimniecisko u-darbības veidu prasmju nodošana interesentiem, radošo darbnīcu attīstība un demonstrējumu pieejamības veicināšana (ELFLA)	Realizēti 10 pasākumi saistībā ar radošo darbnīcu attīstību, demonstrācijas telpu vai teritorijas iekārtošanu un aprīkošanu un labiekārtošanu	No jauna aprīkotas vai papildinātas ar nepieciešamo inventāru vismaz 4 amatnieku darbnīcas. Radītas jaunas vai uzlabotas esošās 2 kokapstrādes, metālapstrādes, akmens apstrādes darbnīcas. Radīts jauns vai saglabāts esošais nelauksaimnieciskās uzņēmējdarbības uzņēmums. Radītas 2 jaunas demonstrāciju teritorijas, meistardarbnīcas, radošās darbnīcas.	Amatniecības, netradicionālās lauksaimniecības un nelauksaimniecisko uzņēmējdarbības veidu prasmju nodošanas interesentiem, radošo darbnīcu attīstība un demonstrējumu pieejamības veicināšana, sociālās aprūpes un veselības aizsardzības infrastruktūras elementu un to pieejamības attīstība, veicināt veselīgu brīvā laika pavadīšanas veidu attīstību (ELFLA)
Pilnveidot sociālās aprūpes un veselības aizsardzības infrastruktūras elementus un to pieejamību, veicināt veselīgu brīvā laika pavadīšanas veidu (ELFLA)	Realizēti 10 pasākumi saistībā ar mērķa grupas dalībnieku sociālo iekļaušanos.	Radīti jauni vai uzlaboti esošie 3 bērnu rotaļu laukumi. Radīts vismaz 1 jauns suņu pastaigu laukums. Izveidotas jaunas vai uzlabotas esošās 2 mācību un izziņu takas partnerības teritorijā. Izveidots jauns vai uzlabots esošais bērnu, jauniešu un veco ļaužu dienas centrs. Uzlabots vai radīts jauns vismaz 1 medicīnas pakalpojumu sniegšanas vai sociālās aprūpes centrs.	

Rīcība (2010.g.)	Rezultatīvie rādītāji (2010.g.)	Rezultatīvie rādītāji (2012.g.)	Rīcība (2012.g.)
Amatniecības un nelauksaimniecisko u-darbības veidu prasmju nodošana interesentiem, radošo darbnīcu attīstība un demonstrējumu pieejamības veicināšana (ELFLA)	Palielināsies uzņēmējdarbības, zemnieku saimniecību un individuāli nodarbināto skaits. Palielināsies sabiedrības informētība par uzņēmējdarbību un individuālo nodarbinātību. Palielināsies uzņēmēju, zemnieku un individuāli nodarbināto kapacitāte.	Esošās amatniecības darbnīcas ir kļuvušas pieejamākas partnerības iedzīvotājiem. To sniegtie pakalpojumi un produkcijas klāsts ir kļuvis daudzveidīgāks un konkurētspējīgāks. Esošās metālapstrādes un kokapstrādes darbnīcas ir ieguvušas modernāku aprīkojumu, uzlabota to darbības kapacitāte. Esošie un no jauna radītie nelauksaimnieciskās uzņēmējdarbības nozares uzņēmumi ieguvuši infrastruktūras un aprīkojuma nodrošinājumu kvalitātes uzlabošanai. Saglabātas esošās un radītas jaunas darbavietas.	Amatniecības, netradicionālās lauksaimniecības un nelauksaimniecisko uzņēmējdarbības veidu prasmju nodošanas interesentiem, radošo darbnīcu attīstība un demonstrējumu pieejamības veicināšana, sociālās aprūpes un veselības aizsardzības infrastruktūras elementu un to pieejamības attīstība, veicināt veselīgu brīvā laika pavadīšanas veidu attīstību (ELFLA)
Pilnveidot sociālās aprūpes un veselības aizsardzības infrastruktūras elementus un to pieejamību, veicināt veselīgu brīvā laika pavadīšanas veidu (ELFLA)	Samazināsies sociālā nevienlīdzība starp sociālās atstumtības riska grupām. Palielināsies iedzīvotāju tolerance un iecietība pret sociāli atstumtajām riska grupām. Attīstīsies iedzīvotāju līdzdalība veselīga dzīvesveida aktivitāšu pasākumos.	Esošie un no jauna radītie bērnu rotaļu laukumi ir kļuvuši daudzveidīgāki un drošāki gan bērniem, gan viņu vecākiem. Suņu pastaigu laukums nodrošina iespēju suņu īpašniekiem veikt suņu socializāciju, nodrošināt kvalitatīvu apmācību, treniņu procesu. Izveidotās un saglabātās mācību un izziņu takas ir kļuvušas pievilcīgākas un informācijas ziņā daudzveidīgākās. Uzlabotie vai jaunradītie sociālās aprūpes, bērnu, jauniešu un veco ļaužu dienas centri ir kļuvuši daudzveidīgāki un pieejamāki ikvienam interesentam.	

Prioritātē „Iedzīvotāju sabiedriskās aktivitātes veicināšana, un nevalstisko organizāciju administratīvās kapacitātes stiprināšana” ir iekļauta viena rīcība „Veicināt iedzīvotāju kolektīvās sabiedriskās aktivitātes” (ELFLA), kas ar 2012.gada grozījumiem tiek paplašināta rīcībā „Attīstīt iedzīvotāju kolektīvās sabiedriskās aktivitātes, veicināt nevalstisko organizāciju administratīvās kapacitātes stiprināšanu” (ELFLA). Arī kvantitatīvie rādītāji no 6 pasākumu atbalsta pieaug līdz 20 atbalstāmiem pasākumiem, kur netiek īpaši izdalīts aprīkojums kultūras pasākumu, izstāžu un koncertu organizēšanai (2010.gada versija), bet gan paplašinās atbalsta joma līdz vispārējam atbalstam sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai iedzīvotājiem. Savukārt rezultatīvajos rādītājos, kā mērķi VRG vairs neizvirza iedzīvotāju motivāciju jaunu organizāciju radīšanā, bet gan uz esošo NVO kapacitātes stiprināšanu un tehnisko iespēju paplašināšanu sabiedrisko aktivitāšu realizēšanā.

Prioritātē „Mājokļa un dzīves vides labiekārtošana” ir iekļauta viena rīcība „Dzīves vides mājokļa tuvākajā apkārtnē labiekārtošana” (EZF), kas ar 2012.gada grozījumiem tiek paplašināta pievienojot 3.virziena prioritātes „Teritorijas labiekārtošana, nodrošinot sabiedrībai pieejamas teritorijas atpūtai, sportam un tūrismam” rīcību „Aktīvai atpūtai domātu publiski pieejamu vietu pie ūdeņiem izveidošana un labiekārtošana, nodrošinot ūdeņu piekrastes pieejamību”. Līdz ar to esošās prioritātes jaunā rīcība 2012.gada grozījumu redakcijā ir „Aktīvai atpūtai domātas publiski pieejamu vietu pie ūdeņiem ierīkošana un labiekārtošana, dzīves vides uzlabošana mājokļa tuvumā” (EZF).

Sākotnēji rīcības kvantitatīvo rādītāju mērķis bija 10 pasākumi dzīves vides kvalitātes uzlabošanai koplietošanas teritorijās, kas transformējoties rīcībai (paplašinoties) ir samazināts līdz 5 pasākumiem, tai skaitā 2 pasākumi (aktīvai atpūtai domātas vietas pie ūdeņiem), kas ir pārceltas no 3.virziena prioritātes, samazinot to apjomu no 4 uz 2 pasākumiem. Šāds būtisks kvantitatīvo rādītāju samazinājums ir izskaidrojams ar kvantitatīvo un kvalitatīvo mērķu detalizāciju, un rīcību pārskatīšanu, kā arī balstoties uz realizēto projektu saturisk atskaiti un izvērtējumu. Sākotnēji izvirzītie vairākie kvantitatīvie rādītāji bija ļoti nepilnīgi, vispārīgi un neatspoguļoja reālo situāciju, vai mērķi, uz kuru būtu jāvirzās.

Attiecībā uz rezultatīvajiem rādītājiem arī ir novērotas būtiskas izmaiņas:

13. tabula. Izmaiņas stratēģijā laika periodā 2009. – 2012. gads attiecībā uz rezultatīvajiem rādītājiem

Rīcība (2009.-2010.g.)	Rezultatīvie rādītāji (2010.g.)	Rezultatīvie rādītāji (2012.g.)	Rīcība (2012.g.)
Dzīves vides mājokļa tuvākajā apkārtnē labiekārtošana (EZF)	Uzlabosies infrastruktūra . Tiks radīta patīkama un estētiska dzīves vide . Palielināsies jauniešu iesaistīšanās sabiedriskajās aktivitātēs.	Uzlabots dzīves līmenis mājokļa tuvumā iedzīvotājiem zivsaimniecībai nozīmīgā teritorijā. Lielāka apmierinātība ar dzīvi . Labākas iespējas veselīgai brīvā laika pavadīšanai pie ūdeņiem zivsaimniecībai nozīmīgu teritoriju iedzīvotājiem.	Aktīvai atpūtai domātas publiski pieejamu vietu pie ūdeņiem ierīkošana un labiekārtošana, dzīves vides uzlabošana mājokļa tuvumā (EZF)
Aktīvai atpūtai domātu publiski pieejamu vietu pie ūdeņiem izveidošana un labiekārtošana, nodrošinot ūdeņu piekrastes pieejamību	Tiks uzlabota pieejamība publiskai izmantošanai paredzētām vietām pie ūdeņiem. Palielināsies zivju resursu pieejamība.		

Pie nozīmīgākajām izmaiņām ir redzams tas, ka jaunieši netiek izdalīti kā īpaši atbalstāma mērķa grupa. Arī zivju resursu pieejamības uzlabojumi netiek ņemta vērā. Savukārt uzlabojumi infrastruktūrā un estētiskas dzīves vides radīšanā tiek paplašināti līdz dzīves līmeņa uzlabojumiem. Vērtējot rīcības ieviešanas rezultātus parādās arī jauns rezultatīvais rādītājs – labākas iespējas veselīgai brīvā laika pavadīšanai.

Prioritātē „Teritorijas labiekārtošana, nodrošinot sabiedrībai pieejamas teritorijas atpūtai, sportam un tūrismam” līdz 2012.gada grozījumiem pastāvēja viena rīcība rīcību „Aktīvai atpūtai domātu publiski pieejamu vietu pie ūdeņiem izveidošana un labiekārtošana, nodrošinot ūdeņu piekrastes pieejamību” (EZF), kas ar 2012.gada grozījumiem tika integrēta iepriekš aprakstītās prioritātes „Mājokļa un dzīves vides labiekārtošana” rīcībā. Daļa kvantitatīvo un rezultatīvo rādītāju arī tika integrēti vai transformēti un būtiski samazināti. Šādas izmaiņas VRG skaidro ar izmaiņām rīcības ietvaros atbalstāmajos pasākumos, no kuriem tika izņemts atbalsts teritorijas labiekārtošanai daudzdzīvokļu māju koplietošanas teritorijās,

kāpņu telpu remontu utml., saskaņā ar LAD skaidrojumu, ka pasākumus, kas saistās ar daudzdzīvokļu māju koplietošanas telpu remontiem ir jāveic namu pārvaldes uzņēmumiem, un tie nav atbalstāmi LEADER pasākumu ietvaros. Ar 2012.gada grozījumiem šī prioritāte tiek aizvietota ar jaunu prioritāti „Vides aizsardzības pasākumu kvalitātes uzlabošana”.

Prioritāte „Vides aizsardzības pasākumu kvalitātes uzlabošana” ir 2012.gada grozījumu rezultātā jaunradīta prioritāte, kuru daļēji paredzēts īstenot caur rīcību „Dabas un kultūras mantojuma aizsardzība, sakopšana un izmantošana, vides aizsardzības pasākumu kvalitātes uzlabošana” (ELFLA), kas, balstoties uz rīcības aprakstu, paredz atbalstu ūdeņu piekrastes sakopšanai, savukārt kvantitatīvajos rādītājos kā mērķis tiek izvirzīti:

- Ierīkoti 2 jauni dalīto atkritumu šķirošanas laukumi;
- Uztādītas vismaz 3 jaunas atkritumu tvertnes publiskajās peldvietās, pie tūrisma objektiem un aktīvās atpūtas zonās;
- Sakoptas 3 piekrastes zonas, veicinot rekreācijas pie ūdeņiem attīstību;
- Labiekārtotas vismaz 2 publiskās peldvietas partnerības teritorijā.

Savukārt uz vides aizsardzības pasākumu komponenti attiecināmie rīcības rezultatīvie rādītāji ir sekojoši:

- Veikti infrastruktūras uzlabojumi vietējo dabas resursu saglabāšanai;
- Pieaugusi iedzīvotāju izpratne par dalīto atkritumu šķirošanu;
- Samazinājies piedrazoto teritoriju īpatsvars partnerības teritorijā;
- Uztādītas atkritumu tvertnes publiskajās peldvietās un rekreācijas zonās samazina apkārtējās ekosistēmas degradāciju.

Lai gan rīcības aprakstā vides aizsardzības pasākumu lomai ir pievērsta salīdzinoši maza loma, tomēr, sekojot VRG uzstādītajiem kvantitatīvajiem un rezultatīvajiem rādītājiem, rīcībā „Dabas un kultūras mantojuma aizsardzība, sakopšana un izmantošana, vides aizsardzības pasākumu kvalitātes uzlabošana” (ELFLA) atbalstītajiem projektiem ir jābūt ar būtisku vides aizsardzības īpatsvaru.

Prioritāte „Dabas un kultūras mantojuma aizsardzība, sakopšana un izmantošana” ir radīta ar 2010.gada grozījumiem un tās īstenošanai tika paredzētas četras rīcības:

- aizsargāt, sakopt un saudzīgi izmantot dabas un kultūras mantojuma vērtības (ELFLA);
- celt iedzīvotāju apziņu par dabas un kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanas nepieciešamību (EZF);
- popularizēt dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma vērtības vietējo iedzīvotāju vidū (ELFLA);
- rūpēties par kultūrvēsturisko objektu atbilstošu uzturēšanu.

Ar stratēģijas 2012.gada grozījumiem, iepriekš minētās rīcības ir integrētas jaunizveidotajā rīcībā „Dabas un kultūras mantojuma aizsardzība, sakopšana un izmantošana, vides aizsardzības pasākumu kvalitātes uzlabošana” (ELFLA). Ņemot vērā to, ka tikai vienai rīcībai „Aizsargāt, sakopt un saudzīgi izmantot dabas un kultūras mantojuma vērtības” (ELFLA) tika izstrādāti kvantitatīvie un rezultatīvie rādītāji, tad uzskatāms, ka 2010.gadā noteiktais kvalitatīvais rādītājs „Veikti 16 pasākumi dabas resursu saglabāšanā, kultūras mantojuma aizsardzībā un sakopšanā” ir pilnībā integrēts jaunajā rīcībā un detalizēts sekojošā veidā:

- Izstrādāti vismaz 2 kompleksi maršruti ūdenstūrismaam;
- Labiekārtotas, rekonstruētas vai renovētas vismaz 2 kultūras iestāžu telpas;
- Izgatavotas un uzstādītas norādes un informācijas zīmes pie 6 kultūras un dabas mantojuma objektiem partnerības teritorijā;
- Saglabāts esošais nemateriālais kultūras mantojums vismaz 3 nemateriālā kultūras mantojuma nozarēs (mūzika, dejas, teātris).

Šīs izmaiņas nav būtiski samazinājušas iepriekš uzstādītos kvantitatīvos rādītājus. Rezultatīvo rādītāju kontekstā uz prioritāti var attiecināt sekojošos 2012.gadā izvirzītos rezultatīvos rādītājus:

- Esošie dabas un kultūrvēstures objekti tiek apsaimniekoti ar videi draudzīgām metodēm.
- Ir paaugstinājusies iedzīvotāju izpratne par dabas un kultūras mantojuma nozīmi, tā lomu teritorijas attīstībā.
- Ir radīta infrastruktūra, dabas un kultūras mantojuma saudzīgai un efektīvai izmantošanai un attīstībai.

Kā pamanāmākās atšķirības rezultatīvajos rādītājos salīdzinot ar 2010.gadā noteikto ir samazināts uzsvars uz dabas un kultūras mantojuma objektu pieejamību, to aizstājot ar saudzīgu un efektīvu izmantošanu un attīstību. Savukārt sabiedrības informētība par dabas resursu un kultūras mantojuma objektu saglabāšanu un aizsardzību tiek paplašināta ar paaugstinātu iedzīvotāju izpratni.

Attīstība stratēģijā ir identificētas vairākas vajadzības, kas ir vai nu situācijas analīzes vai iedzīvotāju vajadzību apzināšanas rezultātā iegūtas. Šo vajadzību uzskaitījums un sadalījums pa tēmām, kā arī laiks, kurā šīs vajadzības ir iekļautas stratēģijā ir redzams sekojošajā tabulā. Savukārt pielikumā nr.2 var iepazīties ar šīs tabulas papildinājumu, kas parāda, ar kuru rīcību starpniecību tiek piedāvāts risināt identificētās vajadzības.

14. tabula. Partnerības „Daugavkrasts” teritorijā nepieciešamie pārmaiņas laika periodā 2009. – 2012. gads.

DK Teritorijas vajadzības	2009	2010	2012
Ūdeņu aizsardzība un zivsaimniecība			
ar mērķi sekmēt uzņēmējdarbības aktivitātes atpūtas un tūrisma organizēšanas jomā, nodrošināt vietējiem iedzīvotājiem un iebraucējiem rekreācijas iespējas;		X	X
sakopt ūdeņu piekrastes, veidojot rekreācijai pievilcīgu ainavu;		X	X
izveidot labiekārtotas atpūtas vietas iedzīvotājiem un tūristiem pie ūdeņiem, lai veicinātu veselīgu dzīvesveidu un tūrisma;		X	X
apzināt un likvidēt esošos piesārņojuma avotus, piem., notekūdeņu izplūdes no privātmājām;		X	X
kontrolēt zivju resursu izmantošanu, veicināt zivju resursu atjaunošanos;		X	X
sakārtot un ierīkot labiekārtotas piekļūšanas vietas pie ūdeņiem attiecībā uz ūdenstūristiem;		X	X
veicināt ūdenstūrisma attīstību, piem., izstrādājot ūdenstūrisma maršrutus, popularizējot veselīgu dzīvesveidu;		X	X
sakārtot un uzlabot infrastruktūru (ceļi, notekūdeņu savākšana, ūdensapgāde) ūdeņu piekrastē esošajos ciematos;		X	X
paplašinot veselīgas atpūtas pie ūdeņiem daudzveidību;		X	X
ierīkot ūdenstūrisma apmetnes vietas.		X	X
Lauksaimniecība			
paaugstināt lauksaimniecības konkurētspēju un eksporta iespējas.		X	X
atbalstīt nelauksaimniecisku uzņēmējdarbību un pakalpojumus struktūru kā lauku ekonomikas svarīgu sastāvdaļu.		X	X
saglabāt lauku apdzīvotību, lauku vidi un ainavu sabiedrības atpūtai, tūrismam, nākamajām paaudzēm.		X	X
Meži un purvi			
iekļaut purva teritorijas interesantākos objektus tūrisma aprītē;		X	X
saglabāt mežu un purvu dabisko ainavu.		X	X
Ceļi			
ierīkot trokšņu slāpējošus koku un krūmu stādījumus;	X	X	X

ierīkot, rekonstruēt ceļus, piebraukšanas vietas tūrisma objektiem, ūdeņiem, sabiedriskajiem objektiem;	X	X	X
ierīkot celiņus gājējiem, velosipēdistiem (piem., izveidot Baložos velo trasi, un velo celiņu no Baložiem līdz Rīgas HES);	X	X	X
attīstīt ūdenstransporta maršrutus, piemēram, veidojot dažādus tūrisma un ekskursiju maršrutus pa Daugavu, kā atjaunot kuģīšu satiksmes iespēju starp Rīgu un Doles salu ar pieturvietām Daugavas un Sausās Daugavas krastā;	X	X	X
atjaunot un ierīkot tiltiņus pār mazajām upēm un grāvjiem.	X	X	X
Uzņēmējdarbība			
uzņēmējdarbībā veicināt tradicionālos lauku amatniecības veidus;			X
izglītēt iedzīvotājus (īpaši sociālā riska grupās) par iespējām uzsākt savu biznesu;			X
atbalstīt mazo uzņēmumu iniciatīvas vides sakārtošanā un sakopšanā, sociālo problēmu risināšanā;			X
apzināt uzņēmējus, kas darbojas partnerības teritorijā, veidot un uzturēt datubāzi par uzņēmumiem partnerības teritorijā, to saražoto produkciju, piedāvātajiem pakalpojumiem, veicināt savstarpējo kooperēšanos.			X
Ūdens apgāde un kanalizācija			
nav atbalstāma līdzšinējā prakse ciemu teritorijās veidot individuālus urbumus vai akas katrā gruntsgabalā	X	X	
vairākās apdzīvotajās vietās ir jāizbūvē lokālās attīrīšanas iekārtas	X	X	
nepieciešams realizēt ūdens taupības pasākumus	X	X	
Atkritumu apsaimniekošana			
paplašināt dalītas atkritumu vākšanas sistēmas darbību, iekārtojot atkritumu dalītas vākšanas laukumus arī mazākās apdzīvotās vietās;	X	X	X
uzstādīt un regulāri iztukšot atkritumu tvertnes sabiedriskās vietās, pie atpūtas vietām, cilvēku pulcēšanās vietās;	X	X	X
sakārtot nelegālās atkritumu izgāšanas vietas;	X	X	X
veicināt “zaļo atkritumu” šķirošanu un kompostēšanu.	X	X	X
Tūrisms un rekreācija			
padarīt upju krastus pieejamus sabiedrībai un nodrošināt vienlaidu pārvietošanās iespējas gar tiem (atpūtas takas, tūrisma maršruti, veloceļiņi, u.c.), realizēt projektus, lai nodrošinātu brīvas pārvietošanās iespējas gar publiskajiem ūdeņiem, piekļūšanu publiskajiem ūdeņiem;	X	X	X
realizēt ainavu renovācijas/rekonstrukcijas pasākumus;	X	X	X
saglabāt rajona teritorijā esošo kultūrvēsturisko mantojumu, kā vienu no galvenajiem tūrisma resursiem;	X	X	X
kopt un saglabāt Rīgas reģionam raksturīgo daudzpusīgo kultūrvēsturisko ainavu, kā arī radīt jaunas kvalitatīvas vides ainavas;	X	X	X
apzināt novada kultūrvēsturiskos objektus, tradīcijas, saglabāt un izkopt tās, veikt kultūrvēsturisko objektu sakopšanu;	X	X	X
saglabāt vērtīgākās ainavas, mežu un purvu dabisko ainavu, izstrādāt un realizēt pasākumu plānus un pasākumus ainavu un skatupunktu labiekārtošanai, uzturēšanai un aizsardzībai;	X	X	X
nostiprināt Daugmales pilskalna un senpilsētas nogāzes pret Daugavu;	X	X	X
sakārtot 30.-90. gadu izrakumu vietas Daugmales pilskalnā, nepieļaujot zemes eroziju esošā neskartā kultūras slāņa fragmentu iekonservēšanai;	X	X	X
labiekārtot Daugmales pilskalna teritorijas tuvākās apkārtnes (kāršu žoga izveidošana gar iespējamo senpilsētas robežu un piebraucamo ceļu, Varžupītes gravas ainaviska izkopšana);	X	X	X

nodrošināt Daugmales pilskalna pieejamību (pilskalna plakuma, vaļņa, nogāzes, ieejas vietas, senpilsētas un aizsardzības zonas regulāra pļaušana vai noganīšana, krūmu izciršana senpilsētas teritorijā un pie vaļņa; informācijas zīmju uzstādīšana, takas gar Daugavu izveidošana;	X	X	X
Nāves salas labiekārtošana	X	X	X
labiekārtot iecienītākās pludmales – Karjerdīķis, Ķīķerītis, Titurgas ezers un citās vietās;	X	X	X
izvietot vienotas informatīvās norādes, kartes un shēmas par tūrisma objektiem.	X	X	X
teritoriju iekārtošanu kā labiekārtotas vai daļēji labiekārtotas teritorijas tūrisma un atpūtas organizēšanai, nodrošinot rekreācijas iespējas novada iedzīvotājiem un tūristiem;	X	X	X
aizsargāt putnu ligzdošanas vietas, veidot jaunas vietas, popularizēt putnu vērošanas nodarbības;	X	X	X
veidot sakoptu un ainavisku vidi;	X	X	X
apzināt jaunus dižkokus, uzraudzīt un aizsargāt esošo dižkoku stāvokli;	X	X	X
izpētīt iespējas mikroliegumu izveidošanai;	X	X	X
izstrādāt ekskursiju maršrūtus, izveidot dabas un izziņas takas, popularizēt iedzīvotāju vidū vietējo kultūrvēsturisko vērtību apmeklēšanu kā brīvā laika pavadīšanas iespēju;	X	X	X
piedāvāt daudzveidīgas tūrisma iespējas vietējiem iedzīvotājiem un viesiem, tūristiem.	X	X	X
Izglītība			
izvērtēt bibliotēku pašreizējās atrašanās vietas un telpas saistībā ar pagasta pašvaldības administrācijas optimizēšanu, iespēju robežās nodrošinot bibliotēku attīstību, paplašināšanu un ērtu pieejamību iedzīvotājiem. Nodrošināt, lai bibliotēkas ir pieejamas arī brīvdienās, ierīkot publiskās interneta pieejas punktus;	X	X	X
veikt kultūras iestāžu rekonstrukciju, atbilstoši mūsdienu prasībām, tai skaitā pielāgojot tos apmeklēšanai cilvēkiem ar kustību traucējumiem – invalīdiem-ratīņniekiem;	X	X	X
iekārtot saieta vietas, saieta namus Daugmalē un Baložos, citās lielākās apdzīvotās vietās partnerības teritorijā, nodrošinot iedzīvotāju pēc iespējas plašāku iesaistīšanu kultūras dzīves aktivitātēs;	X	X	X
iekārtot jaunus sporta laukumus, labiekārtot esošos sporta laukumus, lai popularizētu veselīgu dzīves veidu un nodrošinātu iedzīvotājiem saturīgas un veselīgas brīvā laika pavadīšanas iespējas sportojot, brīvā dabā;	X	X	X
iekārtot jaunus bērnu rotaļu laukumus visās apdzīvotās vietās partnerības teritorijā, paplašinot bērnu rotaļu laukumu tīklu, labiekārtot esošos bērnu rotaļu laukumus;	X	X	X
ierīkot un labiekārtot izziņas, mācību takas, pastaigu takas, velosipēdu celiņus, ierīkot īpašus laukumus vai vietas pastaigām ar suņiem;	X	X	X
izveidot un labiekārtot vietas tehnisko sporta veidu nodarbībām;	X	X	X
izveidot un labiekārtot aktīvai atpūtai domātas publiski pieejamas vietas pie ūdeņiem (Daugavas, Sausās Daugavas, Titurgas ezera, Ķekavas upes, Mīsas upes, Karjerdīķis, Ķīķerītis u.c.), veicināt ūdenssporta veidu centru izveidošanu un attīstību.	X	X	X
NVO, sabiedrība			
atbalstīt un veicināt iedzīvotāju apvienošanās un iesaistīšanos interešu klubos un biedrībās, veicināt norises saistībā ar nevalstisko organizāciju darbību;	X	X	X
veicināt atgriezeniskās saites veidošanos starp pašvaldībām un iedzīvotājiem, uzņēmējiem, nevalstiskajām organizācijām;	X	X	X
periodiski realizēt iedzīvotāju forumus, tikšanās ar pašvaldību administrāciju pārstāvjiem, skaidrot pašvaldības darbības un attīstības virzienus un vietējo politiku, pētīt iedzīvotāju viedokli par aktuālajām nepieciešamībām pašvaldībās;	X	X	X

veicināt iedzīvotāju, uzņēmēju un nevalstisko organizāciju aktīvu iesaistīšanu lēmumu pieņemšanā par pašvaldību teritoriju attīstības jautājumiem.	x	x	x
--	---	---	---

Vajadzību analīze parāda, ka lielākais vajadzību skaits ir iekļauts rīcībā 3.1.1. „Dabas un kultūras mantojuma aizsardzība, sakopšana un izmantošana, vides aizsardzības pasākumu kvalitātes uzlabošana” (ELFLA) – tās ir 24 vajadzības un ir saistāmas ar sekojošām stratēģijā saturiski aprakstītajām tēmām:

- Ūdeņu aizsardzība un zivsaimniecība;
- Lauksaimniecība;
- Ceļi;
- Uzņēmējdarbība;
- Atkritumu apsaimniekošana;
- Tūrisms un rekreācija;
- Izglītība.

13 vajadzības ir iekļautas rīcībā 2.1.1. „Mūžizglītības veicināšana, izglītības, kultūras un sporta infrastruktūras attīstība, esošā vietējā tūrisma potenciāla veicināšana” (EZF) un koncentrējas ap sekojošām stratēģijā aprakstītajām tēmām:

- Ūdeņu aizsardzība un zivsaimniecība;
- Uzņēmējdarbība;
- Tūrisms un rekreācija;
- Izglītība.

Savukārt vismazākais vajadzību skaits ir iekļauts sekojošās rīcībās:

- 1.1.2. atbalsts lauksaimniecības produktu ražošanai un pirmapstrādei, kā arī ilggadīgo augļkopības kultūraugu stādu iegāde, stādījumu balstu sistēmu, žogu, žogu balstu iegāde, uzstādīšana un stādījumu ierīkošana (ELFLA) – viena vajadzība;
- 1.1.3. atbalsts lauksaimniecības produktu pārstrādei un pirmapstrādei mājas apstākļos (ELFLA) – 2 vajadzības;
- 2.3.1. Attīstīt iedzīvotāju kolektīvās sabiedriskās aktivitātes, veicināt nevalstisko organizāciju administratīvās kapacitātes stiprināšanu (ELFLA) – 3 vajadzības

Stratēģijā ir vesela virkne vajadzību, kas ir iekļautas stratēģijā, bet netiek risinātas ar rīcību, respektīvi projektu, palīdzību. Tās ir sekojošās:

15. tabula. Partnerības „Daugavkrasts” stratēģijā iekļautās teritorijas vajadzības, kas nav iekļautas rīcību plānā.

DK Teritorijas vajadzības
Ūdeņu aizsardzība un zivsaimniecība
apzināt un likvidēt esošos piesārņojuma avotus, piem., notekūdeņu izplūdes no privātmājām;
kontrolēt zivju resursu izmantošanu, veicināt zivju resursu atjaunošanos;
Meži un purvi
iekļaut purva teritorijas interesantākos objektus tūrisma aprītē;
saglabāt mežu un purvu dabisko ainavu.

Ceļi
ierīkot trokšņu slāpējošus koku un krūmu stādījumus;
atjaunot un ierīkot tiltiņus pār mazajām upēm un grāvjiem.
Uzņēmējdarbība
izglītēt iedzīvotājus (īpaši sociālā riska grupās) par iespējām uzsākt savu biznesu;
apzināt uzņēmējus, kas darbojas partnerības teritorijā, veidot un uzturēt datubāzi par uzņēmumiem partnerības teritorijā, to saražoto produkciju, piedāvājumiem pakalpojumiem, veicināt savstarpējo kooperēšanos.
Ūdens apgāde un kanalizācija
nav atbalstāma līdzšinējā prakse ciemu teritorijās veidot individuālus urbumus vai akas katrā gruntsgabālā
vairākās apdzīvotajās vietās ir jāizbūvē lokālās attīrīšanas iekārtas
nepieciešams realizēt ūdens taupības pasākumus
Atkritumu apsaimniekošana
sakārtot nelegālās atkritumu izgāšanas vietas;
veicināt “zaļo atkritumu” šķirošanu un kompostēšanu.
Tūrisms un rekreācija
kopt un saglabāt Rīgas reģionam raksturīgo daudzpusīgo kultūrvēsturisko ainavu, kā arī radīt jaunas kvalitatīvas vides ainavas;
nostiprināt Daugmales pilskalna un senpilsētas nogāzes pret Daugavu;
sakārtot 30.-90. gadu izrakumu vietas Daugmales pilskalnā, nepieļaujot zemes eroziju esošā neskartā kultūras slāņa fragmentu iekonservēšanai;
labiekārtot Daugmales pilskalna teritorijas tuvākās apkārtnes (kāršu žoga izveidošana gar iespējamo senpilsētas robežu un piebraucamo ceļu, Varžupītes gravas ainaviska izkopšana);
Nāves salas labiekārtošana
aizsargāt putnu ligzdošanas vietas, veidot jaunas vietas, popularizēt putnu vērošanas nodarbības;
izpētīt iespējas mikroliegumu izveidošanai;
NVO, sabiedrība
veicināt atgriezeniskās saites veidošanos starp pašvaldībām un iedzīvotājiem, uzņēmējiem, nevalstiskajām organizācijām;
periodiski realizēt iedzīvotāju forumus, tikšanās ar pašvaldību administrāciju pārstāvjiem, skaidrot pašvaldības darbības un attīstības virzienus un vietējo politiku, pēfīt iedzīvotāju viedokli par aktuālajām nepieciešamībām pašvaldībās;
veicināt iedzīvotāju, uzņēmēju un nevalstisko organizāciju aktīvu iesaistīšanu lēmumu pieņemšanā par pašvaldību teritoriju attīstības jautājumiem.

Vajadzībām, kas saistītas ar ūdens apgādi un kanalizāciju sākotnēji 1.virziena „Infrastruktūras attīstības” prioritātes ietvaros tika izveidota rīcība „Ūdenssaimniecības uzlabošanas pasākumi padzīvotās vietās”. Taču ar 2012.gada grozījumiem šī rīcība tika izslēgta, analogiski arī no stratēģijas tika izņemta šī tēma. VRG šādas izmaiņas skaidro ar zemo interesi par ūdenssaimniecības pasākumiem (netika sākotnēji iesniegts neviens projektu pieteikums), kā arī ar LAD skaidrojumu, ka ūdenssaimniecības attīstības pasākumi nav atbalstāmi LEADER programmas ietvaros.

Daļu šo vajadzību, piemēram, „apzināt uzņēmējus, kas darbojas partnerības teritorijā, veidot un uzturēt datubāzi par uzņēmumiem partnerības teritorijā, to saražoto produkciju, piedāvājumiem pakalpojumiem, veicināt savstarpējo kooperēšanos” vai „veicināt atgriezeniskās saites veidošanos starp

pašvaldībām un iedzīvotājiem, uzņēmējiem, nevalstiskajām organizācijām”, kā arī „periodiski realizēt iedzīvotāju forumus, tikšanās ar pašvaldību administrāciju pārstāvjiem, skaidrot pašvaldības darbības un attīstības virzienus un vietējo politiku, pētīt iedzīvotāju viedokli par aktuālajām nepieciešamībām pašvaldībās” ir iespējams īstenot ar vietējās attīstības stratēģijas administrēšanai un teritorijas aktivizēšanai paredzētajiem līdzekļiem.

Stratēģijā konstatēto teritorijas vajadzību neiekļaušanu rīcības plānā VRG izskaidro ar nepietiekamo cilvēkresursu kapacitāti, kas varētu veikt minētos pasākumus, vismaz šajā plānošanas periodā, par cik VRG finanšu iespējas ir ierobežotas, kā jau mazai VRG, un valdes priekšsēdētājs vai valdes loceklis, kuri paralēli darbam VRG ir nodarbināti uz pilnu slodzi pamatdarbā citās darba vietās, nespēs kvalitatīvi veikt šos pasākumus. Perspektīvā VRG izskata iespēju, papildus algot vai piesaistīt uz brīvprātīgā darba pamata papildus darbinieku, kurš veiktu darbu pie uzņēmēju apzināšanas, to vajadzību apkopošanas un darba ar ekonomiskajiem partneriem, veicinot no partnerības pusēs ekonomisko pasākumu attīstību, veicinātu atgriezenisko saiti starp pašvaldību, uzņēmējiem, sociālajiem partneriem, darbotos ar citu finanšu avotu piesaisti uzņēmējdarbības jomas attīstībai partnerības teritorijā.

3.3.PROJEKTU KONKURSU UN PROJEKTU ĪSTENOTĀJU APRAKSTS

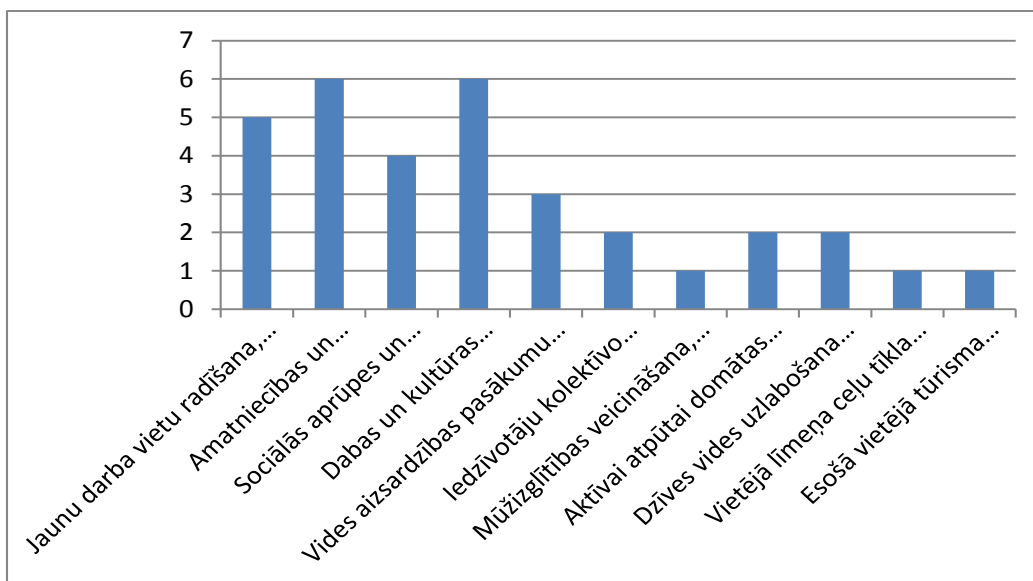
Partnerība „Daugavkrasts” laika periodā no 2009. gada 1. augusta līdz 2012. gada 1. jūlijam ir izsludinājusi kopā 8 projektu iesniegšanas kārtas:

- Eiropas Lauksaimniecības Fonda Lauku attīstībai – 6 kārtas
- Eiropas Zivsaimniecības fonda – 2 kārtas.

2009. gadā projektu iesniedzēji varēja pretendēt uz finansējumu vienu reizi, 2010. gadā - četras reizes, bet 2011. gadā - 3 reizes.

Abos fondos, partnerība izsludinājusi konkursus 11 dažādās rīcībās:

- 1) Jaunu darba vietu radīšana, lai veicinātu pakalpojumu sektora attīstību un uzlabotu pakalpojumu pieejamību un kvalitāti
- 2) Amatniecības un nelauksaimniecisko uzņēmējdarbības veidu prasmju nodošanas interesentiem, radošo darbnīcu attīstība un demonstrējumu pieejamības veicināšana
- 3) Sociālās aprūpes un veselības aizsardzības infrastruktūras elementu un to pieejamības attīstība, veicināt veselīgu brīvā laika pavadīšanas veidu attīstība
- 4) Dabas un kultūras mantojuma aizsardzība, sakopšana un izmantošana
- 5) Vides aizsardzības pasākumu kvalitātes uzlabošana
- 6) Iedzīvotāju kolektīvo sabiedrisko aktivitāšu attīstība, veicinot nevalstisko organizāciju administratīvās kapacitātes stiprināšanu
- 7) Mūžizglītības veicināšana, kultūras un sporta infrastruktūras attīstība
- 8) Aktīvai atpūtai domātas publiski pieejamu vietu pie ūdeņiem ierīkošana un labiekārtošana
- 9) Dzīves vides uzlabošana mājokļa tuvumā
- 10) Vietējā līmeņa ceļu tīkla uzlabošana un gājēju veloseliņu izveide
- 11) Esošā vietējā tūrisma potenciāla veicināšana

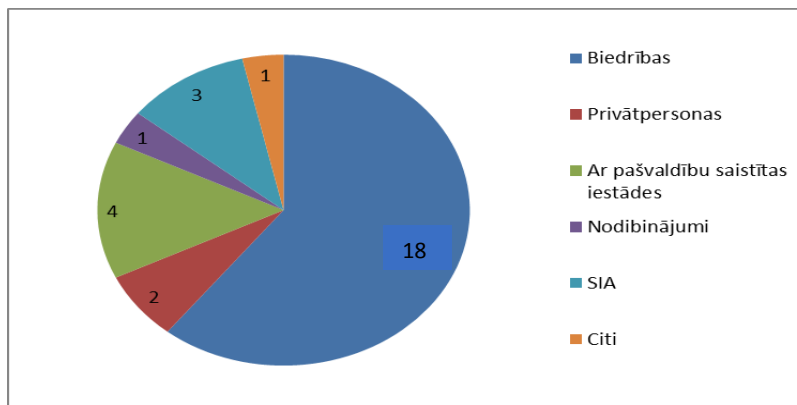

2.attēls. Projektu konkursu izsludināšanas reižu skaits attiecīgajās rīcībās.

Visvairāk reižu izsludinātas divas rīcības:

- Amatniecības un nelauksaimniecisko uzņēmējdarbības veidu prasmju nodošanas interesentiem, radošo darbnīcu attīstība un demonstrējumu pieejamības veicināšana (6 reizes)
- Dabas un kultūras mantojuma aizsardzība, sakopšana un izmantošana (6 reizes)

No 38 apskatītajiem projektiem stratēģijas realizēšanā iesaistījās 29 juridiskas personas, to skaitliskais sadalījums redzams 3. attēlā, bet saraksts pēc nosaukumiem – 16. tabulā.

3.attēls. Juridisko personu skaits, kas iesaistījās partnerības „Daugavkrasts” stratēģijas realizēšanā.

16. tabula. Projektu īstenotāju saraksts pēc to juridiskā statusa.

Juridiskais statuss	Projektu realizētāji
Biedrības	Biedrība "Aste gredzenā"
	Biedrība "Daugmales skola"
	Biedrība "Kambīze"
	Biedrība "Ķekavas starptautiskā sadarbības biedrība"
	Biedrība "Skolas bērniem"
	Biedrība "Ūdenstūrisma un airēšanas klubs Kembi"
	Biedrība „Aktīvai Ķekavai”
	Biedrība „Amatnieku centrs LINUM”
	Biedrība „Daugavas zvejnieku biedrība”
	Biedrība „Daugmales amatnieku biedrība”
	Biedrība „Kvask”
	Biedrība „Ķekavas novada uzņēmēju padome”
	Biedrība „Ozols”
	Biedrība „Piedzīvojumu parks”
	Biedrība „Sempre”
	Biedrība „Sidrabaine”
	Biedrība „Tici sev”
	Biedrība „Futbola klubs Metta”
Nodibinājumi	Nodibinājums „Smaidīņš”
Pašvaldību iestādes	Ķekavas mūzikas skola
	Ķekavas novada dome
	Ķekavas novada pašvaldības Kultūras aģentūra
	Ķekavas novada pašvaldības Sporta aģentūra
Sabiedrības ar ierobežotu atbildību, SIA	SIA "Skvoša dārzs"
	SIA „KIRK”
	SIA „Personāls Plus”
Privātpersonas	Harijs Čivkulis
	Normunds Smiltnieks
Citi	z/s „Valmoniras”

Lai arī partnerības „Daugavkrasts” stratēģijas realizācijā ir iesaistījušās 29 juridiskas personas, vairākām juridiskām personām ir vienas un tās pašas kontaktpersonas - no 42 projektiem 24 projektus realizējušas juridiskas personas, kurām kopumā ir tikai 7 kontaktpersonas. No tām viena kontaktpersona, pārstāvējot 2 juridiskas personas, ir septiņiem projektiem.

4. METODES UN PAŅĒMIENI STRATĒĢIJAS IEVIEŠANAI

Lai sasniegtu biedrības „Partnerība „Daugavkrasts” mērķus un arī vietējās attīstības stratēģijas mērķus biedrība izmanto vairākas metodes. Pirmkārt, visaptverošākā un mērķtiecīgākā ir projektu konkursu sludināšana darbības teritorijā esošajai pašvaldībai, komersantiem un nevaldības organizācijām. Tomēr virkni vajadzību un mērķu nav iespējams sasniegt veidojot attīstības potenciālu jeb vidi, kurā stratēģijas īstenošana var būt vissekmīgākā. Ar vides radīšanu tiek saprastas tādas aktivitātes, kas veicina aktīvāku vietējo partneru iesaisti gan VRG pārvaldes darbā, gan arī stratēģijā izvirzīto mērķu sasniegšanā, piemēram, mērķtiecīgi strādājot ar potenciālajiem projektu iesniedzējiem. Tāpat arī vietējās attīstības stratēģija ir identificējusi vajadzības un risinājumus, kas ir vērsti uz dzīves kvalitātes uzlabojumiem, ne tikai investējot maza mēroga infrastruktūrā, pakalpojumu dažādošanā, to pieejamības nodrošināšanā, bet arī teritorijas reputācijas veidošanā, sabiedrības līdzdalības motivēšanā, padziļinātas izpratnes radīšanā. Šim nolūkam ir iespējams izmantot ELFLA un EZF finansējumu, kas tiek paredzēts, vietējās attīstības stratēģijas īstenošanai un atjaunošanai:

- VRG darbības teritorijas pētījumi, kas saistīti ar vietējo vajadzību apzināšanu, teritorijai piemērotu un vietējā attīstības stratēģijā izvirzīto prioritāšu mērķiem atbilstošu vietējā potenciāla un integrētu inovatīvu risinājumu apzināšanu, stratēģijā izvirzīto prioritāšu mērķu sasniegšanas izvērtēšanu vai vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas gaitā gūtās pievienotās vērtības izvērtēšanu;
- publicitātes pasākumi, kas sniedz informāciju par vietējās rīcības grupas darbības teritoriju un vietējo attīstības stratēģiju;
- pasākumi, kas palielina vietējās attīstības stratēģijas īstenošanā un atjaunošanā iesaistīto VRG pārstāvju kapacitāti (ne vairāk kā 5 VRG pārstāvjiem vienā reizē, ja pasākums notiek citā Eiropas Savienības dalībvalstī):
 - o mācības atbilstoši kompetencei, izņemot mācības, kas ir daļa no vispārējās vidējās izglītības vai augstākās izglītības programmām;
 - o dalība semināros un konferencēs;
- pasākumi, kas palielina potenciālo projektu iesniedzēju kapacitāti:
 - o semināru un konferenču organizēšana potenciālajiem projektu iesniedzējiem;
 - o potenciālo projektu iesniedzēju piedalīšanās semināros un konferencēs (ne vairāk kā 5 VRG delegētiem pārstāvjiem vienā reizē un ne vairāk kā vienam pārstāvim no organizācijas vai institūcijas, ja pasākums notiek citā Eiropas Savienības dalībvalstī);
- VRG darbības nodrošināšana.

Apkopojot pieejamo informāciju par partnerības izmantotajām metodēm teritorijas aktivizēšanā, tās ir iedalītas 2 grupās:

1. Teritorijas aktivizēšanas pasākumi;
2. Partnerības iekšējās un ārējās komunikāciju metodes.

4.1. Teritorijas aktivizēšanas pasākumi

Laika periodā no biedrības izveides brīža (23.10.2009.) līdz 2012. gada 1.jūlijam, partnerība ir iesaistījies 42 dažādos pasākumos. Pārskats par paskumumiem un valdes, padomes un potenciālo projektu iesniedzēju iesaisti ir pieejams pielikumā nr. 3. Visas aktivitātes ir sadalītas trīs veidos:

- VRG organizētās aktivitātes;
- VRG pārstāvju dalība pasākumos;
- Dalība pieredzes apmaiņas aktivitātēs.

17.tabula. Partnerības „Daugavkrasts” iesaiste teritorijas aktivizēšanas pasākumos (2008- 2011).

	ORGANIZĒTIE PASĀKUMI	DALĪBA PASĀKUMOS	PIEREDZES APMAIŅA
VALDE	10	20	6
2008	-	-	-
2009	3	6	2
2010	1	8	3
2011	7	6	1
PADOME	2	6	1
2008	2	-	-
2009	-	-	-
2010	-	3	1
2011	-	3	-
PROJEKTU IESNIEDZĒJI	7	-	5
2008	2	-	-
2009	-	-	2
2010	-	-	2
2011	5	-	1

Analizējot kopējo pārskatu par teritorijas aktivizēšanas pasākumiem partnerība vairāk ir piedalījies dažādos pasākumos nekā tos organizējusi, un lielākoties pasākumos piedalījušies valdes un padomes locekļi.

2008. un 2009.gadā rīkoti pasākumi vairāk ir uzskatāmi par aktivitātēm, kas palīdzējušas Partnerībai „Daugavkrasts” izstrādāt stratēģiju, tāpēc to darbības saturs ir bijis pietiekami vispārīgs, un lielākoties šajos pasākumos ir piedalījušies valdes locekļi. Tāpat arī, lai labāk izprastu partnerības darbu, tika rīkoti divi pieredzes apmaiņas braucieni uz Daugavpils rajona partnerību un Bauskas rajona lauku partnerību.

Līdz ar stratēģijas apstiprināšanu partnerībā ir palielinājies arī dalība teritoriju aktivizējošās aktivitātēs. Diemžēl lielākā daļa aktivitāšu ir stiprinājušas tieši valdes un padomes locekļu kapacitāti, savukārt projektu iesniedzēji 2010.-2011.gadā ir piedalījušies 3 pieredzes apmaiņās un 5 VRG organizētos pasākumos:

18.tabula. Partnerības „Daugavkrasts” projektu iesniedzēju dalība pasākumos 2010. – 2011. gadā.

Aktivāte	Tēma	Dalībnieki
Projektu pieteicēju tikšanās ar Somijas VRG tīkla pārstāvi, saimniecību apskate	Tikšanās un diskusijas par sadarbības iespējām ar Somijas VRG	5, t.sk. 1 valdes loceklis un 4 projektu realizētāji
2 semināri projektu pieteicējiem EZF programmas ietvaros	Informācija par projektu konkursu, projektu veidlapas aizpildīšana	kopskaitā 20 dalībnieki, 2 VRG pārstāvji (2 Valdes locekļi), 18 projektu pieteicēji
Seminārs Pierīgas partnerībām par LEADER pieeju, sadarbībā ar LAD CA, LAD LRLP un RSIC	Seminārs par projektu sagatavošanu, īstenošanu, uzraudzību, tipiskajām kļūdām	2 Valdes locekļi, 18 projektu pretendenti, 20 Pierīgas partnerību pārstāvji, 6 LAD pārstāvji, 1 RSIC pārstāvis
Seminārs projektu pieteicējiem ELFLA ietvaros	Informācija par projektu konkursu, projektu veidlapas aizpildīšana	kopskaitā 20 dalībnieki, 2 VRG pārstāvji (2 Valdes locekļi)

Lielākajai daļai aktivitāšu ir vispārīgs rakstus, tas nozīmē, ka aktivitātes var paplašināt izpratni par LEADER pieeju, vietējās attīstības stratēģijas ieviešanas vispārīgiem jautājumiem vai arī par tehnisku informāciju, kas ir pielietojama ikvienas stratēģijas rīcību izpildē un attiecīgi stratēģiskā mērķa sasniegšanā. Kā atsevišķi pasākumi, kas veicina kāda noteikta stratēģiskā mērķa sasniegšanu ir sekojošie:

19. tabula. Stratēģiskā mērķa sasniegšanu veicinošie pasākumi saskaņā ar stratēģijas prioritāšu 1. un 2. virzienu.

1.virziens – partnerības „Daugavkrasts” teritorijas ekonomiskā attīstība:

	Gads	Tēma	Dalībnieki
Dalība mācību seminārā Aizkrauklē	2010	Inovāciju izmantošana VRG teritorijas attīstībā	3, t.sk. 1 Valdes loceklis, 2 Padomes locekļi
Uzņemta ciemos Jaunpils partnerība „Upe 8”	2010	Jaunpils partnerības biedru iepazīšanās ar lauksaimniecības nozares attīstību Ķekavā, lauku saimniecību apskate, diskusijas ar nozares pārstāvjiem	42, t.sk. 1 Valdes loceklis
Lauksaimnieku brauciens uz Jelgavas novadu – auglīkopības tendences un attīstības iespējas	2011	Auglīkopības saimniecību apskate, diskusijas, labās prakses iespēju pārņemšana	16 projektu pretendenti

2.virziens – partnerības „Daugavkrasts” teritorijas iedzīvotāju labklājības paaugstināšana:

	Gads	Tēma	Dalībnieki
Dalība Eiropas Komisijas programmā „Action Drugs”	2010	Narkotisko vielu ietekmes mazināšana, dzīve bez narkotikām	1 Valdes loceklis, 1 Padomes loceklis

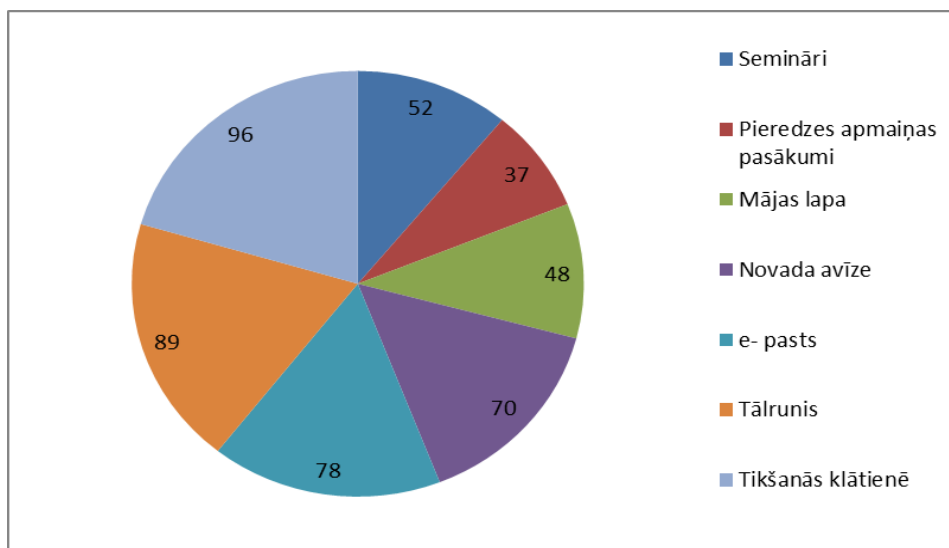
4.2. Partnerības iekšējās un ārējās komunikāciju metodes

Pētījuma ietvaros tika identificētas galvenās komunikāciju metodes starp dažādām stratēģijas īstenošanā iesaistītajām pusēm, kur ar iekšējo komunikāciju saprot: (valde-padome-biedri-valde) un ar ārējo komunikāciju saprot: (partnerības pārstāvji un potenciālie projektu iesniedzēji un projektu realizētāji) (20. tab.).

20.tabula. Partnerības „Daugavkrasts” iekšējās un ārējās komunikācijas metodes.

KOMUNIKĀCIJA	METODES
1. Valde – padome	Tikšanās klātienē
	E-pasts
	Komunikācija pa tālruni
2. Valde – biedri	Tikšanās klātienē
	E-pasts
	Komunikācija pa tālruni
	Informatīvie raksti izdevumā, mājaslapās
3. Valde – potenciālie projektu iesniedzēji	Semināri
	Pieredzes apmaiņa
	Informācija Daugavkrastu mājas lapa
	Informācija novada mājaslapa
	Informācija novada avīzē
4. Valde – projektu realizētāji	E-pasts
	Informācija novada mājaslapā
	Informācija Daugavkrastu mājaslapā;
	Informācija pa tālruni
	Tikšanās klātienē
5. Padome – biedri	Tikšanās klātienē
	Informācija Daugavkrastu mājaslapā;
	E-pasts
	Informācija izdevumā;
	Komunikācija pa tālruni
6. Padome – potenciālie projektu iesniedzēji	Tikšanās klātienē
	E-pasts
	Informācija pa tālruni
7. Padome – projektu realizētāji	Tikšanās klātienē
	Informācija izdevumā, mājaslapās
8. Biedri – potenciālie projektu iesniedzēji	Tikšanās klātienē
	Informatīvie semināri;
	Pieredzes apmaiņas braucieni
9. Biedri – projektu realizētāji	Pieredzes apmaiņas braucieni
	Semināri
	Informācija pa e-pastu
	Komunikācija pa tālruni
	Labās prakses piemēri

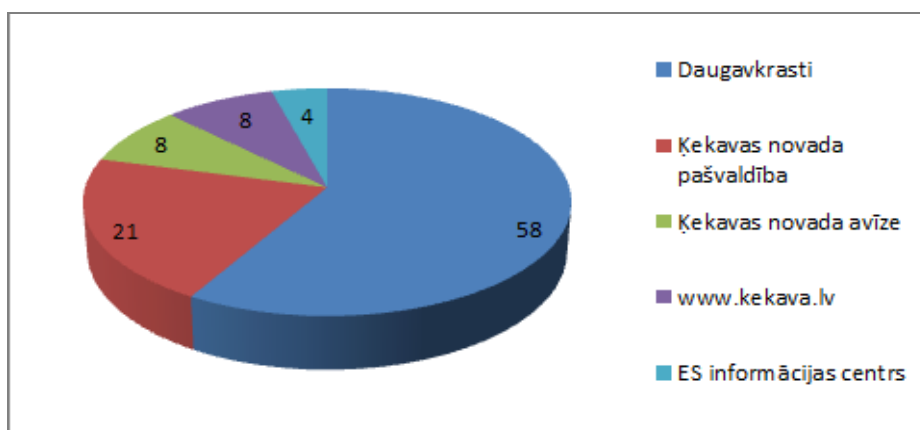
Saskaņā ar projektu iesniedzēju aptaujas anketas rezultātiem uz jautājumu, par to, kādu komunikāciju veidu viņi izmanto, komunicējot ar partnerību. Gandrīz visi projektu iesniedzēji ir atzīmējuši „Komunikāciju klātienē”. Citu komunikāciju veidu izmantošanas sadalījumu skatīt 4. attēlā.

4.attēls. Procentuāls (%) izmantoto komunikācijas veidu starp projektu iesniedzējiem un partnerību sadalījums.

Projektu iesniedzēji ir pietiekami ziņoši par plānošanas dokumentiem. 30% nebija lasījuši nevienu no Ķekavas novada plānošanas dokumentiem, bet 67% bija lasījuši. Tikai 2% nezināja, vai tas ir darīts vai nē. Jāatzīmē, ka iesniedzēji, kas bija lasījuši plānošanas dokumentus, bija tieši vai netieši saistīti ar pašvaldību vai iesniegušu vairākus projektus partnerībā Daugavkrasts.

Jautāti par to, kur ieguvuši informāciju par iespēju iesniegt projektus, populārākā atbilde bija „No partnerības „Daugavkrasts”. Informācijas iegūšanas avotu skaitliskais sadalījums redzams 5. attēlā.

5. attēls. Informācijas par projektu konkursiem iegūšanas avotu skaitliskais sadalījums.

Jāatzīmē, ka diagrammā nav ņemti vērā projekti, kuru iesniedzējs bija Ķekavas novada pašvaldība.

Pārrunājot Partnerības iekšējās un ārējās komunikāciju metodes darba grupas laikā, kā arī atsevišķās sarunās ar projektu iesniedzējiem par **visefektīgāko komunikācijas metodi** tika atzīta **individuālā pieeja** – personiska cilvēku uzrunāšana, tikšanās pasākumos vai pašvaldībā, telefoniski konsultējot vai sazinoties ar e-pastu starpniecību, jo partnerības darbības laikā vairākkārt nācies konstatēt, ka formāli organizētie pasākumi neuzrunā plašu auditoriju, kas pēc tam būtu gatava jaunām iniciatīvām.

Balstoties uz individuālu iniciatīvu no vietējo iedzīvotāju puses, kas paši interesējušies, vai savu ideju varēs realizēt kādā no rīcībām, tika ieviestas arī izmaiņas stratēģijā. Kā viens no zīmīgākajiem piemēriem – mājražošanas projekti.

Institucionālā sadarbība

Ņemot vērā to, ka vietējā rīcības grupa teritorijā darbojas kā pārmaiņu aģents, kā arī ilgtspējīgi kopienu attīstības principi nosaka nepieciešamību stiprināt mijiedarbību ar citām organizācijām (valsts, privātām, nevaldības) un vietējām iniciatīvas grupām, tad ir svarīgi fiksēt, kas ir Partnerības „Daugavkrasts” sadarbības partneru un atbalstītāju tīkls.

Viens no partnerības biedriem un atbalstītājiem ir Ķekavas novada pašvaldība. Līdz ar to dažādi pasākumi tiek veikti balstoties uz savstarpēju sadarbību, kas norāda uz pozitīvu institucionālo iesaisti un vērā ņemamu plašākas partnerības leģitīmo lomu, tādā veidā mazinot aktivitāšu dublēšanās risku.

4.3. Projektu īstenošanas loma izsludināto rīcību realizēšanā

Ar aptaujas anketas palīdzību (skat. Pielikums nr. 5) projektu iesniedzēji tika aicināti novērtēt sava projekta ieguldījumu stratēģijas mērķu sasniegšanā.

Stratēģijas mērķis tika sadalīts sekojošos viegli uztveramos un atbildamos apakšmērķos:

- attīsta Ķekavas novadu kā administratīvi pastāvīgu, ekonomiski spēcīgu un konkurētspējīgu teritoriju;
- veicina daudzveidīgu uzņēmējdarbību;
- attīsta videi draudzīgu, uz zināšanām un jaunajām tehnoloģijām balstītu ražošanu vai dažādus pakalpojumus;
- ceļ iedzīvotāju dzīves un labklājības līmeni;
- veicina jaunu darba vietu rašanos;
- attīsta sociālos pakalpojumus;
- attīsta citus pakalpojumus (t.sk. izglītība, kultūra un sports);
- piesaista teritorijai jaunus un uzņēmīgus cilvēkus;
- aizsargā un racionāli apsaimnieko vai atjauno dabas vērtības;
- aizsargā un racionāli apsaimnieko vai atjauno kultūrvēsturiskās vērtības;
- sakopj vai apzaļumo apdzīvoto vietu teritoriju.

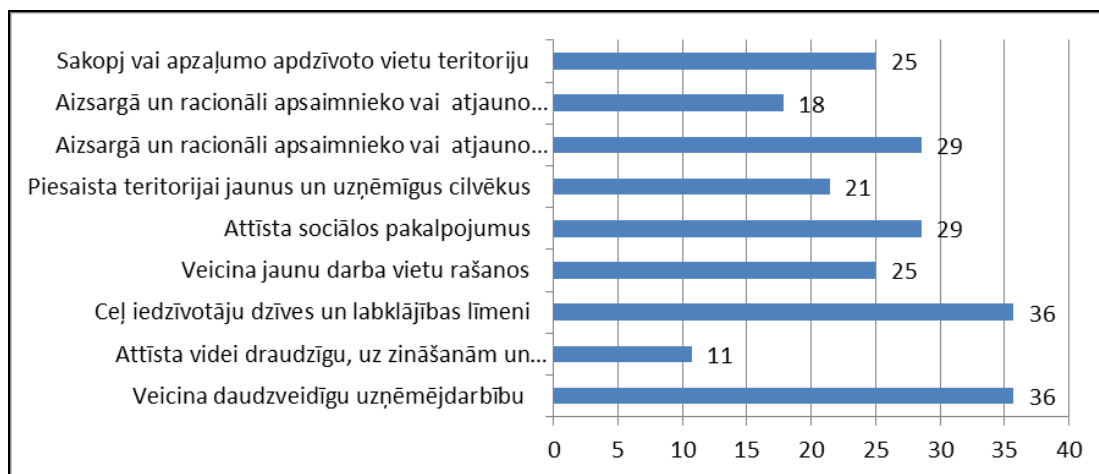
28 projektu iesniedzējiem tika jautāts, kuri no šiem mērķiem ir sasniegti realizējot konkrēto projektu (netika aptaujāta Ķekavas novada dome). Katram respondentam par katru projektu bija jāizvēlas būtiskākās četras.

15 dažādi respondenti atbildēja, ka būtiskākais projekta realizācijas ieguldījums ir tas, ka projekts:

- 1) attīsta Ķekavas novadu kā administratīvi pastāvīgu, ekonomiski spēcīgu un konkurētspējīgu teritoriju;
- 2) attīsta citus pakalpojumus (t.sk. izglītība, kultūra un sports).

Šis rezultāts liecina par samērā vispārīgu ieguldījumu attīstībā, norādot uz apzinātas mērķtiecības trūkumu.

Pārējo atbilžu procentuālais sadalījums redzams 6. attēlā.

6.attēls. Procentuāls (%) projektu iesniedzēju aptaujas atbilžu sadalījums.

Pēcāk tika veikta projektu īstenošanas vietu apmeklēšana un projektu rezultātu analīze sasaistē ar stratēģijas rīcību mērķiem.

Rīcības norādītas atbilstoši partnerības stratēģijas 2012. gada redakcijas esošajām prioritātēm.

Prioritāte 1.1. Uzņēmējdarbības vides uzlabošana

- ***Rīcība: Jaunu pakalpojumu attīstība un esošo pieejamības un kvalitātes uzlabošana***

Rīcības rezultatīvie rādītāji:

- Vietējās ekonomikas nozaru sniegtie pakalpojumi ir kļuvuši daudzveidīgāki un kvalitatīvāki, pieejamāki vietējiem iedzīvotājiem.
- Esošie pakalpojumi ieguvuši infrastruktūras un aprīkojuma nodrošinājumu kvalitātes uzlabošanai.
- Saglabātas esošās un radītas jaunas darba vietas.
- Uzlabojusies sporta un izglītības pakalpojumu kvalitāte.
- Sniegtie pakalpojumi ir kļuvuši pieejamāki visām iedzīvotāju grupām.
- Sporta un izglītības infrastruktūra ir modernizēta.

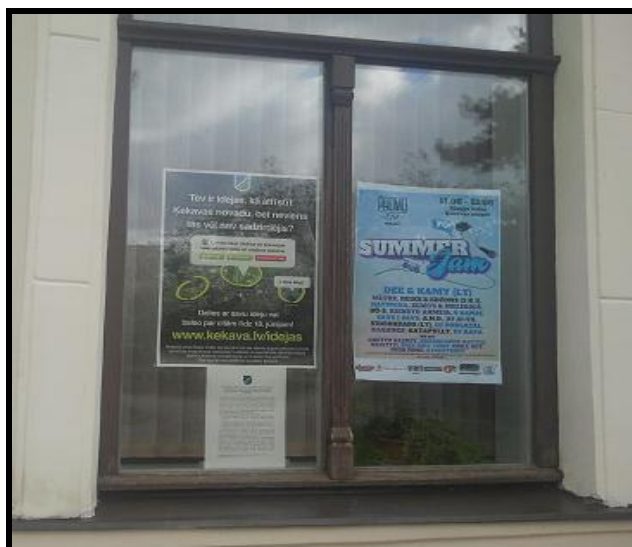
Rīcības risinājumi (projekti):

- Laivu nomas punkta izveide, ūdenstūrisma maršrutu izstrāde Ķekavas novadā;
- "Cilvēka labākais draugs – suns" suņu apmācībām un treniņiem nepieciešamā aprīkojuma iegāde;
- Mācību poligona izveide orientēšanās iemaņu apguvei un pilnveidošanai, materiāli tehniskās bāzes izveide piedzīvojumu tūrisma, tautas sporta un atpūtas pasākumu organizēšanai;
- Publiskās metālapstrādes darbnīcas izveide (7.attēls.)

7.attēls.

- Ķekavas mūzikas skolas telpu renovācija un aprīkojuma papildināšana izglītības iespēju attīstībai;
- „Svētku prieks” - divu piepūšamo atrakciju un automašīnas vienass piekabes ar tentu iegāde (8.attēls.)

8.attēls.

Rīcības realizācijas apraksts:

Vislielāko ietekmi šie projekti atstājuši uz citu pakalpojumu attīstību. Nozīmīga loma ir bijusi arī Ķekavas attīstības kā administratīvi patstāvīgas un ekonomiski spēcīgas un konkurētspējīgas teritorijas veidošanā, jaunu un aktīvu cilvēku piesaistīšanai, dabas vērtības racionālai apsaimniekošanai (pēc iesniedzēju vērtējuma), kas ir cita stratēģijas rīcība. Zīmīgi, ka paši projektu iesniedzēji (apmeklēti 4) nav atzinuši, ka ir radusies kāda jauna darba vieta.

Projekta iesniedzēji novērtē, ka projekti papildinājuši iedzīvotājiem sniegto pakalpojumu klāstu.

Apmeklējot projektus dzīvē, var apgalvot, ka vietējās ekonomikas nozaru sniegtie pakalpojumi ir kļuvuši daudzveidīgāki, kvalitatīvāki un pieejamāki vietējiem iedzīvotājiem kā arī esošie pakalpojumi ir ieguvuši infrastruktūras un aprīkojuma kvalitātes uzlabošanai. Var apgalvot, ka ir saglabātas esošās darba vietas. Saistībā ar projekta realizāciju skolā, ir uzlabojusies arī sporta un izglītības pakalpojumu kvalitāte, kā arī ir modernizēta izglītības infrastruktūra.

Nav novērojama sporta infrastruktūras modernizācija, kā arī nav projekti, kuri orientēti uz pakalpojumu pieejamību iedzīvotāju grupām, kurām līdz šim tie nebija pieejami.

Rīcības kvantitatīvie rādītāji:

- Izveidoti jauni vai uzlaboti esošie 8 ekonomikas pakalpojumu sniegšanas objekti.
- Izveidoti jauni vai uzlaboti esošie 5 sporta nomas punkti.
- Radītas jaunas vai saglabātas esošās 8 darbavietas.
- Radīti jauni vai uzlaboti esošie izglītības un sporta infrastruktūras pakalpojumi

Rīcības kvantitatīvie rādītāji nav vēl sasniegti.

Kritiska situācija ir ar 5 sporta nomas punktu izveidi vai uzlabošanu.

Citi rādītāji varētu tikt sasniegti līdz plānošanas perioda beigām.

Prioritāte 1.2. Infrastruktūras attīstība

- ***Rīcība: Vietējā līmeņa ceļu tīkla uzlabošana un gājēju veloceļu izveide***

Rīcības rezultatīvie rādītāji:

- Uzlabota vietējo ceļu infrastruktūra.
- Labāka piekļuve sabiedriskajiem objektiem zivsaimniecībai nozīmīgā teritorijā.
- Netieši tiek veicināta arī uzņēmējdarbība, jo uzņēmēji var labāk izmantot vietējo ceļu infrastruktūru ekonomisko aktivitāšu realizēšanai.
- Uzlabota iedzīvotāju drošība ārpus mājokļa.
- Drošāka piekļūšana sabiedriskajiem objektiem, veikaliem, skolām u.tml. zivsaimniecībai nozīmīgā teritorijā.

Rīcības realizācija (projekti):

- Piekļuves nodrošināšana Ķekavas tūrisma informācijas centram, muzejam un Doles tautas namam
- Gājēju ietves 1. kārtas izbūve Katlakalnā

Rīcības realizācijas apraksts:

Ar projektu palīdzību tiek īstenoti rīcības mērķi. Ieguldījums mērķu sasniegšanā vērtējams kā augsts.

Rīcības kvantitatīvie rādītāji:

- Realizēts 1 projekts vietējā līmeņa ceļu tīkla uzlabošanā vai labiekārtota autostāvvietas zivsaimniecībai nozīmīgā teritorijā.
- Realizēts 1 projekts, ierīkojot gājēju celiņu, ietvi vai veloceļu zivsaimniecībai nozīmīgā teritorijā.

Kvantitatīvie rādītāji jau ir sasniegti.

Prioritāte 2.1. Izglītības nodrošināšana, kultūras un sporta infrastruktūras attīstība

- ***Rīcība: Mūžizglītības veicināšana, izglītības, kultūras un sporta infrastruktūras attīstība, esošā vietējā tūrisma potenciāla veicināšana***

Rīcības rezultatīvie rādītāji:

- Lielāks personu skaits, kas apmeklē tūrisma objektus zivsaimniecībai nozīmīgā teritorijā.
- Augstāka ir šo personu apmierinātība par šo objektu apmeklēšanu, tūrisma objekti tiek apmeklēti

- atkārtoti, labāka reputācija (atpazīstamība) zivsaimniecībai nozīmīgai teritorijai.
- Augstāks izglītības, kultūras līmenis iedzīvotājiem zivsaimniecībai nozīmīgā teritorijā.
- Labākas iespējas veselīgai brīvā laika pavadīšanai.

Rīcības realizācija (projekti)

- "Cilvēka labākais draugs – suns" (9. attēls.)

9. attēls.

- Projekts "Sabiedriskās slidotavas ierīkošana un inventāra iegāde"
- Pontonu laivas piestātnes izveide Nāves salā (10. attēls.)

10. attēls.

- Vindsērfinga pieejamība partnerības "Daugavkrasts" iedzīvotājiem (11. attēls.)

11.attēls.

- Peldošās teltis Kempingā Zanzibāra

Rīcības realizācijas apraksts:

Rīcība ir ļoti vispārīga un pastarpināti ir saistīta ar Mūžizglītību. Rīcība tiek īstenota vairāk orientējoties uz projektiem, kas vērsti uz sportu un brīvā laika pavadīšanu. Suņu treniņa laukuma izveide ir lieliska iespēja palielināt novada konkurētspēju un piedāvā papildus pakalpojumus vietējiem iedzīvotājiem. Otrā rīcības daļa saistībā ar vietējā tūrisma potenciāla palielināšanu ir realizēta 3 projektos.

Svarīgākais ieguldījums projektu, kas saistīti ar tūrisma potenciāla attīstīšanu, ir ieguldījums daudzveidīgā ekonomikā un uzņēmējdarbībā, citu pakalpojumu attīstīšanā un vides sakopšanā. Ieguldījums uz inovācijām un jaunām tehnoloģijām balstītu pakalpojumu izveidē nav manāms. Tāpat šīs investīcijas nav saistītas ar eko vai dabas vērtību atjaunošanu. Lielu nozīmi šī rīcība sniedz veselīga dzīvesveida pie ūdeņiem attīstībā, bet kopumā veselīga dzīvesveida veicināšana ir vērtējama ar vidēju ietekmi.

Rīcības kvantitatīvie rādītāji:

- Labiekārtots 1 kempings.
- Realizēti 2 projekti, lai nodrošinātu iedzīvotājiem zivsaimniecībai nozīmīgā teritorijā iznomāt laivas.
- Realizēts 1 projekts, lai nodrošinātu uzlabotu pieejamību tūrisma objektiem zivsaimniecībai nozīmīgā teritorijā.
- Ierīkoti, izbūvēti, rekonstruēti vai labiekārtoti 2 izglītības, kultūras un sporta infrastruktūras objekti zivsaimniecībai nozīmīgā teritorijā.

Rīcības realizācija pagaidām ir apdraudēta. Zema kvantitatīvo rādītāju izpilde.

Prioritāte 2.2. Sociālās aprūpes un veselības aizsardzības infrastruktūras attīstība un pieejamības uzlabošana, veselīga dzīves veida veicināšana

- **Rīcība: Amatniecības, netradicionālās lauksaimniecības un nelauksaimniecisko uzņēmējdarbības veidu prasmju nodošanas interesentiem, radošo darbnīcu attīstība un demonstrējumu pieejamības veicināšana** (pārcelta no 2010. gada stratēģijas 1.1. prioritātes Uzņēmējdarbības vides uzlabošana)

Šī rīcība apvienota ar rīcību „Sociālās aprūpes un veselības aizsardzības infrastruktūras elementu un to pieejamības attīstība, veicināt veselīgu brīvā laika pavadīšanas veidu attīstība”. Tā kā tiem mērīti mērķi un to sasniegšanas pakāpe, šajā dokumentā rīcības tiek skatītas atsevišķi.

Rīcības rezultatīvie rādītāji:

- Esošās amatniecības darbnīcas ir kļuvušas pieejamākas partnerības iedzīvotājiem.
- To sniegtie pakalpojumi un produkcijas klāsts ir kļuvis daudzveidīgāks un konkurētspējīgāks.
- Esošās metālapstrādes un kokapstrādes darbnīcas ir ieguvušas modernāku aprīkojumu, uzlabota to darbības kapacitāte.
- Esošie un no jauna radītie nelauksaimnieciskās uzņēmējdarbības nozares uzņēmumi ieguvuši infrastruktūras un aprīkojuma nodrošinājumu kvalitātes uzlabošanai.
- Saglabātas esošās un radītas jaunas darbavietas.

Rīcības risinājumi (projekti):

-Amatniecības darbnīcas „Upeslejas” izveide Daugmalē”. Pērlišu rotu darbnīcas izveide un demonstrāciju zāles iekārtošana (12. attēls).

12. attēls.

-Aušanas cikla demonstrācijas teritorijas un radošo darbnīcu izveide Valdlaučos (13. attēls.)

13. attēls.

- „Dabas draugi Ķekavai” - nožogojuma uzstādīšana Mini Zoo

- Keramikas radošās darbnīcas Daugmalē aprīkojuma papildināšana (14.attēls.)

14. attēls.

Rīcības realizācijas apraksts:

Ar risinājumu palīdzību ir sasniegts mērķis, ka esošās amatniecības darbnīcas ir kļuvušas pieejamākas partnerības iedzīvotājiem, to sniegtie pakalpojumi un produkcijas klāsts ir kļuvis daudzveidīgāks un konkurētspējīgāks, ir iegūts modernāks aprīkojums un uzlabota to darbības kapacitāte. Svarīga loma ir nelauksaimniecības uzņēmējdarbības nozares uzņēmumu aprīkojuma nodrošināšanas kvalitātes uzlabošanai. Svarīgi atzīmēt jaunu un esošu darba vietu radīšanu.

Paši projektu iesniedzēji atzīst, ka ar projektu realizāciju ir veicināta daudzveidīga uzņēmējdarbība. Svarīga loma ir arī dabas vērtību racionālajai izmantošanai. Interesanti, ka tiek atzīmēta arī sociālo pakalpojumu attīstība. Ieguldījums amatniecībā, pēc projektu iesniedzēju domām, sniedz ieguldījumu arī Ķekavas novada izveidē par ekonomiski spēcīgu un konkurētspējīgu novadu.

Ietekmi uz rīcības mērķu sasniegšanu projektu iesniedzēji novērtē kā vidēju.

Rīcības kvantitatīvie rādītāji:

- No jauna aprīkotas vai papildinātas ar nepieciešamo inventāru vismaz 4 amatnieku darbnīcas;
- Radītas jaunas vai uzlabotas esošās 2 kokapstrādes, metālapstrādes, akmens apstrādes darbnīcas;
- Radīts jauns vai saglabāts esošais nelauksaimnieciskās uzņēmējdarbības uzņēmums;
- Radītas 2 jaunas demonstrāciju teritorijas, meistardarbnīcas, radošās darbnīcas.

Kvantitatīvie rādītāji vēl nav sasniegti, bet nav apdraudējuma to sasniegšanai.

- **Rīcība: Sociālās aprūpes un veselības aizsardzības infrastruktūras elementu un to pieejamības attīstība, veicināt veselīgu brīvā laika pavadīšanas veidu attīstība**

Rīcības rezultatīvie rādītāji:

- Esošie un no jauna radītie bērnu rotaļu laukumi ir kļuvuši daudzveidīgāki un drošāki gan bērniem, gan viņu vecākiem;
- Suņu pastaigu laukums nodrošina iespēju suņu īpašniekiem veikt suņu socializāciju, kā arī nodrošināt kvalitatīvu apmācību un treniņu procesu;
- Izveidotās un saglabātās mācību un izziņu takas ir kļuvušas pievilcīgākas un informācijas ziņā daudzveidīgākas;
- Uzlabotie vai jaunradītie sociālās aprūpes, bērnu, jauniešu un veco ļaužu dienas centri ir kļuvuši daudzveidīgāki un pieejamāki ikvienam interesentam.

Rīcības risinājumi (projekti):

- "Vienoti ar dabu atpūtā un sportā"
- Rotaļu un sporta laukuma ierīkošana Skvoša dārzā Zanzibāra (15. attēls.)

15. attēls.

- "Vienoti ar dabu" bērnu rotaļu un vingrošanas aprīkojuma iegāde, laivu, glābšanas vestu un airu iegāde (16. attēls.)

16.attēls.

- "Brīvais laiks Ķekavā" zirgu un pajūgu iegāde
- "Visu bērniem" bērnu rotaļu laukuma ierīkošana
- "Ķekavas skaņa" Apskaņošanas inventāra iegāde futbola treniņiem un spēlēm
- Infrastruktūras izveidošana Ķekavas novada „Zilgās” sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai vietējiem iedzīvotājiem (17.attēls.)

17. attēls.

Rīcības realizācijas apraksts:

Lielākā daļa projektu iesniedzēju atzīst, ka rīcības projekti attīsta Ķekavas novadu kā administratīvi pastāvīgu, ekonomiski spēcīgu un konkurētspējīgu teritoriju. Otrs ieguldījums ir iedzīvotāju dzīves līmeņa celšanā. Interesanti, ka šī rīcība, tā vietā, lai risinātu sociālus jautājumus, pietiekami lielu ietekmi rada uz uzņēmējdarbību, attīstot uzņēmējdarbības daudzveidību, rada jaunas darba vietas un attīsta citus pakalpojumus.

Lielākā ietekme uz rīcības mērķiem ir tikai bērnu rotaļu laukuma un alternatīvās medicīnas pakalpojuma izveides mērķi. Ietekme uz pārējiem mērķiem, saskaņā ar projektu iesniedzēju viedokli ir vidēja vai maza.

Rīcības kvantitatīvie rādītāji:

- Radīti jauni vai uzlaboti esošie 3 bērnu rotaļu laukumi.
- Radīts vismaz 1 jauns suņu pastaigu laukums.
- Izveidotas jaunas vai uzlabotas esošās 2 mācību un izziņu takas partnerības teritorijā.
- Izveidots jauns vai uzlabots esošais bērnu, jauniešu un veco ļaužu dienas centrs.
- Uzlabots vai radīts jauns vismaz 1 medicīnas pakalpojumu sniegšanas vai sociālās aprūpes centrs.

Ar projektu palīdzību tiek sasniegti mērķi, kas saistīti ar bērnu laukumu izveidi un medicīnas pakalpojumu sniegšanas un sociālās aprūpes centru.

Jāatzīst, ka novadā nav publiski pieejams suņu pastaigas laukums. Grūti identificēt, ka projektu realizācijas laikā izveidotas 2 mācību un izziņu takas. Tas pats attiecas arī uz bērnu un jauniešu un veco ļaužu dienas centru.

Prioritāte 2.3. Iedzīvotāju sabiedriskās aktivitātes veicināšana, un nevalstisko organizāciju administratīvās kapacitātes stiprināšana

- ***Rīcība: Iedzīvotāju kolektīvo sabiedrisko aktivitāšu attīstība, veicinot nevalstisko organizāciju administratīvās kapacitātes stiprināšanu***

Rīcības rezultatīvie rādītāji:

- Nevalstiskās organizācijas partnerības teritorijā ir ieguvušas infrastruktūru un darbības nodrošināšanai nepieciešamo kapacitāti.
- Iedzīvotāji tiek motivēti veidot sabiedriskās organizācijas un nevalstiskās organizācijas interešu pārstāvībai un iedzīvotāju ekonomiskās un sociālās aktivitātes paaugstināšanai

Rīcības risinājumi (projekti):

- Baložu bibliotēkas aprīkojuma iegāde un sabiedriskā atbalsta centra izveidi Doles tautas namā
- Aprīkojuma nodrošinājums bērnu un jauniešu radošajām aktivitātēm
- Aprīkojuma iegāde KĻNUP sabiedrisko aktivitāšu un pasākumu nodrošināšanai

Rīcības realizācijas apraksts:

Ar rīcības palīdzību tiek sniegts ieguldījums biedrību kapacitātes stiprināšanā. Rīcībā ir arī vairāki neapstiprināti projekti.

Rīcības kvantitatīvie rādītāji:

- Atbalstītas esošās vai radītas jaunas vismaz 2 sabiedriskās organizācijas, stiprinot to darbības kapacitāti.
- Iegādāts aprīkojums vismaz 2 kultūras pasākumu, izstāžu un koncertu organizēšanai.
- Atbalstītas esošās vai radītas jaunas vismaz 2 nevalstiskās organizācijas.

Izvirzītie mērķi ir sasniegti jau tagad.

Prioritāte 2.4. Mājokļa un dzīves vides labiekārtošana

- ***Rīcība: Aktīvai atpūtai domātas publiski pieejamu vietu pie ūdeņiem ierīkošana un labiekārtošana, dzīves vides uzlabošana mājokļa tuvumā***

Rīcības rezultatīvie rādītāji:

- Uzlabots dzīves līmenis mājokļa tuvumā iedzīvotājiem zivsaimniecībai nozīmīgā teritorijā.
- Lielāka apmierinātība ar dzīvi.
- Labākas iespējas veselīgai brīvā laika pavadīšanai pie ūdeņiem zivsaimniecībai nozīmīgu teritoriju iedzīvotājiem.

Rīcības realizācija (projekti):

- Aktīvās atpūtas - tūrisma un ūdenstūrisma kā veselīga dzīvesveida popularizēšana
- Atpūtas vietas "Dambītis" paplašināšana
- Projekts "Atpūta pie ūdeņiem no Daugavas līdz Misai"
- projekts "Kempinga Zanzibāra izveidošana (18. attēls.)

18. attēls.

- Bērnu rotaļu laukuma izveide Daugmalē (19. attēls.)

19. attēls.

- Veselā miesā, vesels gars
- Rotaļu laukuma iekārtošana Ķekavā

Rīcības realizācijas apraksts:

Rīcības realizācijā līdz šim iesaistījušās tikai divas „vietas” Ķekavas novadā. Liela loma minētajiem projektiem ir bijusi mērķī, kas saistīts ar labākām iespējām veselīgai brīvā laika pavadīšanai pie ūdeņiem.

Mērķis- lielāka apmierinātība ar dzīvi- ir tik vispārīgs, ka tas tiek sasniegts automātiski, jo nav novērojams, ka minētie projekti samazinātu kāda iedzīvotāja apmierinātību ar dzīvi.

Mērķis, kas saistīts ar dzīves līmeņa paaugstināšanu mājokļu tuvumā izpildīts nelielā apmērā. Šim mērķim realizēti bērnu rotaļu laukumu izveides projekti, kas sniedz ieguldījumu iedzīvotāju dzīves kvalitātes paaugstināšanai, tomēr kalpo tikai nelielai iedzīvotāju grupai.

Rīcības kvantitatīvie mērķi:

- Ierīkoti, izbūvēti, rekonstruēti vai labiekārtoti 3 objekti iedzīvotāju dzīves vides uzlabošanai mājokļa tuvumā zivsaimniecībai nozīmīgā teritorijā.
- Ierīkotas vai labiekārtotas 2 atpūtas vietas pie ūdeņiem zivsaimniecībai nozīmīgā teritorijā

Pagaidām rīcības kvantitatīvie rādītāji nav sasniegti, bet lielāka iespēja to izdarīt ir nākamajās projektu kārtās.

Prioritāte 3.1. Dabas un kultūras mantojuma aizsardzība, sakopšana un izmantošana

Prioritāte: 3.2. Vides aizsardzības pasākumu kvalitātes uzlabošana

- ***Rīcība: Dabas un kultūras mantojuma aizsardzība, sakopšana un izmantošana***

Šī rīcība apvienota ar šī dokumenta rīcību „Vides aizsardzības pasākumu kvalitātes uzlabošana” un ietverta 3.1. un 3.2.prioritātēs. Tā kā tiem mērīti mērķi un to sasniegšanas pakāpe, šajā dokumentā rīcības tiek skatītas atsevišķi.

Rīcības rezultatīvie rādītāji:

- Esošie dabas un kultūrvēstures objekti tiek apsaimniekoti ar videi draudzīgām metodēm.
- Ir paaugstinājusies iedzīvotāju izpratne par dabas un kultūras mantojuma nozīmi, tā lomu teritorijas attīstībā.
- Ir radīta infrastruktūra, dabas un kultūras mantojuma saudzīgai un efektīvai izmantošanai un attīstībai.

Rīcības risinājumi:

- „Ceļojums Ķekavas novadā”
- "Tautas tērpi Ķekavas novada muzicējošiem bērniem un jauniešiem”
- „Tautas tradīcijas dzīvo un plaukst”
- "Tautas mākslai Ķekavā būt”
- "Ķekavas amatiermāksla – mūsu lepnums”

Rīcības realizācijas apraksts:

Rīcība pārsvarā tiek realizēta ar tautas tērpu projektu iegādes palīdzību.

Rīcības kvantitatīvie rādītāji:

- Izstrādāti vismaz 2 kompleksi maršruti ūdenstūrismam.
- Labiekārtotas, rekonstruētas vai renovētas vismaz 2 kultūras iestāžu telpas.
- Izgatavotas un uzstādītas norādes un informācijas zīmes pie 6 kultūras un dabas mantojuma objektiem partnerības teritorijā.
- Saglabāts esošais nemateriālās kultūras mantojums vismaz 3 nemateriālā kultūras mantojuma nozarēs (mūzika, deja, teātris).

Apdraudēta visu kvantitatīvo rādītāju sasniegšana, izņemot esošā nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu, kas īstenots vairākos projektos.

- **Rīcība: Vides aizsardzības pasākumu kvalitātes uzlabošana** (pārcelta no 2010. gada stratēģijas Prioritātes 1.1. Uzņēmējdarbības vides uzlabošana)

Rīcības rezultatīvie rādītāji:

- Veikti infrastruktūras uzlabojumi vietējo dabas resursu saglabāšanai.
- Pieaugusi iedzīvotāju izpratne par dalīto atkritumu šķirošanu.
- Samazinājies piedrazoto teritoriju īpatsvars partnerības teritorijā.
- Uztādītas atkritumu tvertnes publiskajās peldvietās un rekreācijas zonās samazina apkārtējās ekosistēmas degradāciju.

Rīcības risinājumi:

- Ūdens attīrīšanas iekārtu iegāde (20.attēls.)

20. attēls.

- "Daugavas Misas laivu ceļš" (21. attēls.)

21.attēls.

Rīcības realizācijas apraksts:

Projektus šajā rīcībā realizējušas divas atšķirīgas juridiskas personas, bet viena faktiskā organizācija.

Tiek atzīts, ka projekti attīsta Ķekavas novadu kā administratīvi pastāvīgu, ekonomiski spēcīgu un konkurētspējīgu teritoriju kā arī attīsta citus pakalpojumus. Ūdens attīrīšanas iekārtas vairāk kalpo kā uzņēmējdarbību attīstoša un iedzīvotāju labklājību ceļoša aktivitāte, bet laivu ceļa izveide kalpo dabas resursu saglabāšanas mērķiem.

Pēc projekta iesniedzēja domām vislielāko ietekmi projekts sniedz vides kvalitātes uzlabošanā. Citi rīcības mērķi novērtēti ar vidēju ietekmes koeficientu.

Rīcības kvantitatīvie rādītāji:

- Ierīkoti 2 jauni dalīto atkritumu šķirošanas laukumi.
- Uztādītas vismaz 3 jaunas atkritumu tvertnes publiskajās peldvietās, pie tūrisma objektiem un aktīvās atpūtas zonās.
- Sakoptas 3 piekrastes zonas, veicinot rekreācijas pie ūdeņiem attīstību.
- Labiekārtotas vismaz 2 publiskās peldvietas partnerības teritorijā.

Uz šo brīdi rīcības kvantitatīvie rādītāji un to izpilde ir apdraudēta. Nav ierīkoti atkritumu šķirošanas laukumi, kā arī nav izvietotas 3 atkritumu tvertnes publiskajā publiskajās peldvietās. Netiek ierīkotas arī publiskās peldvietas. Daļēji tiek īstenots mērķis par 3 sakoptām vietām piekrastes zonā.

5. PĀRMAIŅU PROCESS PARTNERĪBĀ „DAUGAVKRASTS”

Novērtējot pārmaiņu procesus partnerībā (gan VRG, gan vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas kontekstā), lai vēlāk identificētu metodes, kas palīdzētu strādāt pie nākotnes stratēģijas realizācijas, nepieciešams fiksēt kvantitatīvos un kvalitatīvās rādītājus, kas liecina par pārmaiņām un to sasaisti ar izvirzītajiem mērķiem.

Kvantitatīvie rādītāji uzskatāmi parādīti 21. un 22. tabulā.

21. tabula. LAP noteikto LEADER pieejas mērķu sasniegšanai noteikto pamatrādītāju izpilde uz 01.07.2012.

Iznākuma rādītāji:	P410	AP411	AP413	P431
Atbalstīto VRG skaits	1	n/a	n/a	n/a
VRG aptvertā teritorija, km ²	275	n/a	n/a	n/a
Vietējo attīstības stratēģiju ietvaros finansēto projektu skaits	6	11	18	n/a
Kopējais iedzīvotāju skaits teritorijās, kuras aptver VRG	19 996	n/a	n/a	n/a
Atbalstīto atbalsta saņēmēju skaits	n/a	17	18	n/a
Kopējais investīciju apjoms, LVL	n/a	357 132.59		n/a
Pasmju ieguves un aktivizēšanas projektu skaits	n/a	n/a	n/a	4
Dalībnieku skaits aktivitātēs	n/a	n/a	n/a	75
Rezultātu rādītāji:	Pasākums 410 (nacionālais mērķis)		Pasākums 431 (nacionālais mērķis)	
Bruto izveidoto darbavietu skaits	6		n/a	
Sekmīgi veikto apmācību skaits	8		n/a	
Personu skaits, kas saņēmušas apliecinājumu par mācību beigšanu	n/a		5	
Ietekmes rādītāji:	P410 (nacionālais mērķis)	AP411 (nacionālais mērķis)	AP413 (nacionālais mērķis)	
Neto papildus pievienotā vērtība pēc PPS, LVL	n/d	n/d	n/d	
Neto papildus izveidoto darbavietu skaits pilnā darbalaika ekvivalentā	8	2	6	

Tabulās izmantotie saīsinājumi:

- P410 – LAP Pasākums 410: Vietējās attīstības stratēģijas. Šīs programmas 4.ass ieviešana;
- AP411 – LAP Apakšpasākums 411: Konkurētspējas veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā;
- AP413 – LAP Apakšpasākums 413: Lauku ekonomikas dažādošana un dzīves kvalitātes veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā;
- P413 - LAP Pasākums 431: Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve, teritorijas aktivizēšana.

22. tabula. EZF RP noteikto LEADER pieejas mērķu sasniegšanai noteikto pamatrādītāju izpilde uz 01.07.2012

Rezultatīvais rādītājs	01.07.2012.
Atbalstīto reģionālo stratēģiju aptvertās teritorijas īpatsvars zivsaimniecībai nozīmīgo teritoriju apjomā	100%
Bruto izveidoto darbavietu skaits	3
Uzņēmējdarbības aktivitāte zivsaimniecības teritorijās, ekonomiski aktīvo vienību skaits uz 1000 iedzīvotājiem	4

Pārmaiņu procesa dokumentēšanai izmantota informācija, kas tika vākta izvērtējot LEADER pieejas ieviešanu Latvijā, kā arī pieejamo dokumentu analīze un VRG pārvaldes struktūru dalībnieku viedokļi (kvalitatīvais vērtējums). Šim nolūkam izmantoti pētījuma nodaļā „VRG darbības efektivitātes vērtēšanas kritēriji” aprakstītie un Partnerības „Daugavkrasts” izpētes gadījumam adaptētie jautājumi (Pielikums nr. 4) un rādītāji.

Darba grupu diskusiju laikā partnerības pārstāvji tika aicināti novērtēt līdzšinējos sasniegumus un turpmākos izaicinājumus (23. tabula), savukārt individuālo interviju rezultātā (aptaujāti 2 valdes locekļi un 4 Padomes locekļi) tika iegūta informācija par partnerības „Daugavkrasts” darbības kvalitatīvajiem rādītājiem.

23. tabula. Partnerības „Daugavkrasts” sasniegumi un izaicinājumi.

Sasniegumi	Izaicinājumi
<ul style="list-style-type: none"> aktivizējušies amatnieki, iedzīvotāji (realizē kopienu projektus) 	<ul style="list-style-type: none"> projektu kvalitāte (iesniegumu)
<ul style="list-style-type: none"> aktivizējas mazie uzņēmēji 	<ul style="list-style-type: none"> konkurss (konkurence starp projektu pieteicējiem)
<ul style="list-style-type: none"> veidojas labās prakses piemēri, kas motivē arvien jaunus projektu pieteicējus 	<ul style="list-style-type: none"> nesakārtota likumdošana attiecībā uz LEADER (lektoru, mācību izmaksu segšana netiek atbalstīta)
<ul style="list-style-type: none"> pievilcīgāka vide 	<ul style="list-style-type: none"> LAD kontroles (nepamatotas)
<ul style="list-style-type: none"> jaunas vietas 	<ul style="list-style-type: none"> minimāla jauniešu aktivitāte (pārsvarā vidēja vecuma cilvēki)
<ul style="list-style-type: none"> tūrisma un pakalpojumu sezonālā samazināšana 	<ul style="list-style-type: none"> vides projekti (sabiedriskais labums, maza interese)
<ul style="list-style-type: none"> atbalsts, kas rada jaunu uzņēmējdarbību (jaunas tehnoloģijas) 	<ul style="list-style-type: none"> atbalsta intensitāte, līdzfinansējums
<ul style="list-style-type: none"> autentiski tautas tērpi 	<ul style="list-style-type: none"> mājražotāju aktivizēšana
<ul style="list-style-type: none"> uzlabota pakalpojumu pieejamība 	

Pēc individuālajās intervijās aptaujātajiem viedokļiem minētie sasniegtie kvalitatīvie rādītāji jeb būtiskākās pārmaiņas ar pozitīvu efektu apkopotas, balstoties uz VRG darbības efektivitātes izvērtēšanas 6 aspektiem: institucionālais, politiskais, ekonomiskais, sociālais, socio-kulturālais, vides:

- Institucionālais aspekts

+ partnerībai izvērsusies cieša sadarbība ar vietējo pašvaldību, NVO, uzņēmējiem, Ķekavas novada uzņēmēju padomi, izveidota ar mērķi savstarpēji kooperēties, kas pašvaldībā un partnerībā ir kā konsultants;

- + Daudznozaru pieejas veicināšana, aktivizējot teritorijas iedzīvotājus, uz ko norāda pieaugušais biedrību skaits (no aptuveni 5 līdz 30), kā arī dažādu teritorijas iestāžu iesaisti projektu realizēšanā, tāpat arī tiek minēti rīkoti semināri un sniegtās konsultācijas;
- + Lēmumu pieņemšanas process jau sākotnēji ir bijis pārredzams un caurspīdīgs, jo visa informācija par valdes un padomes lēmumiem ir pieejama partnerības mājaslapā, ikviens var būt klāt projektu vērtēšanas procesā;
- + Veicinot iedzīvotāju sadarbību, tika risināta konfliktsituācija starp vietējiem zemju īpašniekiem pie Daugavas par publiskās peldvietas izveidi.
 - Politiskais aspekts
- + atsevišķās lauku apdzīvotajās vietās (Daugmale, Plakanciems) ir īpaši manāmi uzlabojumi lauku pārvaldības aspektos (cilvēku iesaiste vietās attīstībā, ideju realizācija, pakalpojumu dažādošana), veicinot teritorijas vienmērīgu attīstību;
- + ieguldījums teritorijas iekšējās attīstības potenciāla paaugstināšanā – mājražošana, brīvā laika pavadīšanas iespējas, tūrisms, cilvēku aktivizēšana, NVO sadarbība;
- + uzlabojumi teritorijas konkurētspējas paaugstināšanā – vasaras brīvā laika pavadīšanas iespējas attiecībā pret kaimiņteritorijām, Ķekavas novada tautastērps kā atpazīstamības zīme, savukārt dzīves kvalitātes un nodarbošanās dažādošanās ziņā – amatniecība, brīvā laika pavadīšanas piedāvājumu paplašināšanās;
- + tiešie dzīves kvalitātes rādītāji - jaunas sadarbības iespējas amatniecībā (dalība Hanzas savienībā, starptautiskos festivālos);
- + sadarbības izveide ar vertikālajiem koordinācijas mehānismiem (Ķekavas novada pašvaldība, Lauku atbalsta dienests, Lielrīgas pārvalde, Zemnieku Saeima, PVD), kas nodrošina operatīvu informācijas apriti, kā arī līdzfinansējuma saņemšanas iespējas pašvaldības organizētajos mazo projektu konkursos, kas ir jauniešu biedrības „Cita Ķekava” iniciatīva aizgūta no Liepājas partnerības).
 - Ekonomiskais aspekts
- + veiksmīgi uzņēmējdarbības projektu piemēri, kas joprojām visi darbojas;
- + uzlabotas cilvēku iespējas piepildīt savu radošo potenciālu brīvā laika piedāvājuma daudzveidības ziņā, tāpat tiek iedrošināti cilvēki savus hobijus padarīt par savu ienākumu gūšanas avotu;
- + darba dzīvesvietas tuvuma attiecības uzlabošanās sezonālos vasaras darbos iesaistot vietējos jauniešus;
- + kā sagaidāmie kvalitatīvie rezultāti EZF ietvaros, minēti – tūrisma pie ūdeņiem attīstīšana, saturīgāka brīvā laika pavadīšanas iespējas, labākas kaimiņattiecības.
 - Sociālais aspekts
- + iedzīvotāju mijiedarbības veicināšana, rīkojot dažādus veselīga dzīvesveida popularizēšanas pasākumus, iesaistot personas ar īpašām vajadzībām, jauniešu padomes dalībniekus iesaistot kā brīvprātīgos pasākumu organizēšanā, brīvā laika pavadīšanas vietās, kur satiekas ģimenes;
- + attiecībā uz sociālajiem pakalpojumiem un infrastruktūru – veiktas dažādu sabiedrisko iestāžu renovēšana, attīstīta sporta joma.

- Socio-kulturālais aspekts

+ kā iedzīvotāju inovatīvo iniciatīvu piemēri tiek minēti atsevišķie projektu piemēri (publiskā metālapstrādes darbnīca, mini golfs), tāpat arī tiek veiktas iedzīvotāju informēšanas, izglītošanas un konsultēšanas darbs, iedrošinot cilvēkus īstenot jaunas idejas un paplašinot projektu iesniedzēju profilu, kas atspoguļojas arī projektu idejiskajā un saturiskajā kvalitātē;

+ kā galvenais kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanas piemērs minēts Ķekavas novada autentiskā tautastērpa izveide un paredzētā Rāmavas muižas restaurācija;

+ kā uzlabojumi kultūras dzīvē minēta pasākumu organizēšana sadarbībā ar Ķekavas novada kultūras aģentūru;

+ Ķekavas atpazīstamība tiek veicināta organizējot starptautiskus pasākumus ar tematisku ievirzi (piemērs, VIA Ķekava), amatnieku starptautiskā sadarbība (jauns projekts ar lietuviešiem).

- Vides aspekts – lai gan stratēģijā iekļauta ar vides jautājumiem saistīta rīcība un tajā īstenoti 2 projekti, partnerība nav novērojusi kvalitatīvi novērtējamus rezultātus šajā jomā.

Respondenti intervijās minēja sekojošus izaicinājumus, pie kuriem jāpiestrādā turpmākajā partnerības darbā:

- padomes locekļu izpratnes par LEADER pieejas būtību uzlabošana;
- minimāla partnerības iekšējās kapacitātes un nevienmērīga cilvēkresursu kompetenču paaugstināšanās, kā arī formāla jauniešu pārstāvniecība;
- profesionālā potenciāla pilnveides iespējas nav tik daudz attīstītas, kas tiek skaidrots ar Rīgas tuvumu;
- attiecībā uz partnerības darbības ilgtspēju un nākotnes plāniem – paredzēts turpināt zivsaimniecības teritorijas potenciāla izmantošanu, mājražošanas sadarbības projekti ar Lietuvu, sociālo pakalpojumu attīstīšana ar ESF finansējuma piesaisti, tāpat tiek minēta nepieciešamība pēc pastāvīgas sadarbības izveides ar citām partnerībām, kā arī ārzemju pieredzes iepazīšana;
- jauniešu dienas centru izveide, kā arī esošo dienas centru padarīšana multifunkcionālākiem;
- vairāk jāpiestrādā pie vides jautājumu popularizēšanas un cilvēku iesaistes pastiprināšanas, jo pašreiz esošā attieksme ir, ka šī jautājuma risināšana ir pašvaldības uzdevums, vienlaicīgi tiek norādīts, ka vietējie iedzīvotāji ir tolerantāki pret apkārtējo vidi, savukārt lielāko postu nodarot caurbraucēji;
- joprojām nepieciešams piestrādāt pie sabiedrības informēšanas metodēm, jo pēc mazās semināru apmeklētības redzams interese (mērķtiecības?) trūkums no sabiedrības puses;
- vairums aptaujāto atzīst, ka Ķekava nav viendabīga lauku teritorija, pastāv izteiktas atšķirības starp Ķekavu, Baložiem kā urbanizētām vietām un Daugmali, Plakanciemu, Melupiem, kas ir izteiktas lauku teritorijas, līdz ar to ir jāmeklē dažādas problēmu risināšanas metodes un pieejas.

Partnerība ir aktīvi strādājusi pie iedzīvotāju informēšanas, taču ikdienas komunikācijā reti tiek izmantota tieša pārstāvniecība no partnerības un par partnerības atpazīstamību tiek uzskatīti lielākoties projektu piemēri, taču lai veicinātu lielāku informācijas multiplicēšanas efektu, būtu nepieciešams ieviest kādas jaunas metodes (piemēram, partnerības logo izvietošana projekta realizēšanas vietā).

Nākotnes plānos netiek paredzēta nedz partnerības teritorijas paplašināšana jo pārstāvji uzskata, ka lielā organizācijā zūd darbības kvalitāte, mazā partnerībā ir personiskāks kontakts ar projektu iesniedzējiem, turklāt pieejamo resursi nav pietiekami, lai atbalstītu neierobežotu skaitu projektu, nedz arī stratēģijas prioritāšu loka sašaurināšana, nevēloties apslāpēt NVO aktivitāti. Šajā gadījumā gan jāautā, vai liels NVO skaits vienmēr norāda uz kvalitāti un cik lielā mērā tiek veicināta kopīga teritorijas attīstība.

Kā cilvēkresursu trūkuma iemesls gan pašā partnerībā, gan starp projektu iesniedzējiem minams – laika trūkums un nepietiekama administratīvā kapacitāte. Vienlaicīgi tiek atzīts, ka darbošanās partnerībā ir ieguvums jebkuram iesaistītajam efektīva zināšanu pārneses procesa ietvaros, jo atsevišķos gadījumos projektu vērtētājiem nav vairāk zināšanu kā iesniedzējiem. Kopumā partnerība sevi redz kā iedzīvotāju aktivizētājus un koordinētājus, kas uzlabo tīklošanās un pieredžu apmaiņu iespējas.

6. PARTNERĪBAS „DAUGAVKRASTS” VIETĒJĀS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS LOMA NOVADA ATTĪSTĪBAS KONTEKSTĀ

Biedrības „Partnerība „Daugavkrasts”” attīstības stratēģija aptver laika posmu no tās apstiprināšanas brīža (23.10.2009.) līdz 2013.gadam.

Šajā laika posmā ir mainījusies VRG darbības teritorija. Sākotnēji stratēģija tik īstenota 2009.gadā izveidotā Ķekavas novada Ķekavas pagasta teritorijā. 2010.gadā stratēģijas īstenošanas teritorija tika paplašināta iekļaujot Baložu pilsētu un Daugmales pagastu. Attiecīgi šajā laika posmā Ķekavas novada attīstība balstās uz sekojošiem novada teritorijas plānošanas dokumentiem:

- Ķekavas pagasta attīstības programma 2008.-2020.gadam;
- Ķekavas pagasta teritorijas plānojums 2009.-2021.gadam;
- Baložu pilsētas teritorijas plānojums 2008.-2020.gadam;
- Daugmales pagasta teritorijas plānojums 2007.-2020.gadam.

Uz doto brīdi tiek izstrādāta Ķekavas novada ilgspējīgas attīstības stratēģija 2012.-2030.gadam un Ķekavas novada attīstības programma 2013.-2020.gadam. Abu dokumentu 1.redakcijas ir nodotas sabiedriskajā apspriešanā līdz 31.08.2012.

Novērtējot Partnerības „Daugavkrasts” stratēģijas lomu Ķekavas novada attīstībā, par pamatu tiek ņemta Ķekavas pagasta attīstības programma 2008.-2020.gadam, kā arī atsevišķi Baložu pilsētas teritorijas plānojuma 2008.-2020.gadam un Daugmales pagasta teritorijas plānojuma 2007.-2020.gadam aspekti, kas iekļauti paskaidrojuma rakstos.

Partnerības „Daugavkrasts” stratēģija vīzijas līmenī papildina Ķekavas pagasta, Baložu pilsētas un Daugmales pagasta vīzijas, kas uzsvarus liek uz sociāli vienotu, drošu un kvalitatīvu dzīves un darba vidi, kurā būtisku lomu spēlē izglītība, pilsoniski aktīva sabiedrība, moderni pakalpojumi ar atbilstošu infrastruktūru un uzņēmējdarbību veicinoši pasākumi.

Izvērtējot detalizētu Ķekavas novada vīzijas aprakstu 2020.gadam, kas ir atspoguļots Ķekavas pagasta attīstības programmā 2008.-2020.gadam, no kopējā vīzijas apraksta zemāk tiek citēti tie apgalvojumi, kas ir saskaņā ar Partnerības „Daugavkrasts” attīstības stratēģiju.

ĶEKAVA NOVADA VĪZIJA 2020.GADAM

EKONOMISKĀ SITUĀCIJA

Pašvaldība ir konkurētspējīga, ar dinamisku, uz zināšanām balstītu un ilgspējīgu ekonomiku, investīcijām un uzņēmējdarbībai labvēlīgu vidi, ar virzību uz ražošanas un pakalpojumu ar augstu pievienoto vērtību attīstību.

Ekonomiskā attīstība ir balstīta uz uzņēmēju atbalstīšanu, pastāvošo uzņēmumu attīstību, vienlaicīgi veicinot jaunas uzņēmējdarbības formas un piesaistot kvalificētu darbaspēku, kas nostiprinātu pašvaldības saimniecisko patstāvību un sekmētu iedzīvotāju labklājību.

Ir notikusi lauku ekonomikas dažādošana un īstenotas Lauku attīstības plāna programmas.

Saglabāta bioloģiskā daudzveidība un augstas kvalitātes produktu ražošana.

Aktīvi darbojas lauku partnerības biedrības „Partnerība „Daugavkrasts”” rīcības grupas visā novada teritorijā, realizējot dažādas aktivitātes LEADER ietvaros, uzlabota lauku infrastruktūra.

2020. gadā Ķekavas pašvaldībā darbojas dažāda profila tūrisma nozares uzņēmumi, kas piedāvā plašu pakalpojumu spektru, apmierinot katra klienta vajadzības un vēlmes.

Informācija par tūrisma iespējām Ķekavas pagastā ir kvalitatīva un plaši pieejama.

Lai pagasta teritorija netiktu haotiski attīstīta un apbūvēta, teritorijas plānojums nosaka telpiskās attīstības galvenās vadlīnijas:

Lai pagasta teritorija netiktu haotiski attīstīta un apbūvēta, teritorijas plānojums nosaka telpiskās attīstības galvenās vadlīnijas:

-tiek plānotas vietējas nozīmes sabiedrisko, pakalpojumu un darījumu objektu izvietojuma iespēja dzīvojamajās teritorijās, lai nodrošinātu līdzsvaru starp mājokļu un pieejamo pakalpojumu pieejamību un daudzveidību;

-tiek saglabātas arī neapbūvētās un neskartās dabas teritorijas, veidoti zaļie koridori un nodrošināta publiska pieejamība ūdeņiem;

Saglabāti meži, kā arī veicināta dabas teritoriju publiskā pieejamība, lai pagasta iedzīvotājiem tiktu nodrošinātas labas brīvā laika pavadīšanas iespējas savas dzīves vietas tuvumā.

INŽENIERKOMUNIKĀCIJAS, ATKRITUMU SAIMNIECĪBA

Ir rekonstruēts Daugavas – Misas kanāls, palielinot ūdens caurplūdumu Ķekavā un Sausajā Daugavā, kur ir samazinājusies eitrofikācija.

Dalītās atkritumu vākšanas sistēma paplašināta ierīkoti laukumi dalītai atkritumu savākšanai ciemos – Plakanciems, Alejas, Vimbukrogs, Mākoņkalns, Ziedonis, Katlakalns, Odukalns, Rāmava, Krustkalni, Krogsils, ierīkotas labiekārtotas atkritumu savākšanas vietas pie publiskajām atpūtas un peldēšanās vietām (estrāde, stadioni un sporta laukumi Ķekavā, Valdlaučos un Rāmavā, pie Ķekavas, Sausās Daugavas, Daugavas upēm, pie Rīgas HES ūdenskrātuves, pie kapiem un citur).

IZGLĪTĪBA

Ņemot vērā attīstības tendences, pieaug mūžizglītības un tālmācības popularitāte, tādējādi dodot iespējas un veicinot iedzīvotājus pilnveidot savas prasmes un zināšanas mūža garumā, lai saglabātu un celtu savu konkurētspēju darba tirgū.

SOCIĀLĀ PALĪDZĪBA

Ir notikusi virzība uz aprūpes sniegšanu pēc iespējas tuvāk dzīvesvietai. Attīstās alternatīvie aprūpes veidi.

Attīstīts NVO un interešu grupu, kas apvieno cilvēkus ar līdzīgām problēmām un interesēm, sadarbības tīkls, tādā veidā piedāvājot ne tikai speciālista palīdzību, bet arī saskarsmes iespējas ar līdzcilvēkiem ar līdzīgu pieredzi. Tas rada iespēju vēl aktīvāk iesaistīt darbā brīvprātīgos.

KULTŪRA

Novadā izveidota pilnvērtīga kultūrvide, kur radīti visi apstākļi radošai brīvībai, nodrošinot materiālo un finansiālo pamatu, kas dod iespēju katram individuālam atbilstoši viņa spējām un interesēm piedalīties gan kultūras vērtību apguvē, gan to radīšanā.

Kultūras process saista vienotā aprītē kultūras mantojumu un vērtību jaunradi, nodrošinot kultūras nepārtrauktību un attīstību nākotnē.

Kultūras dzīves veidošanā novadā aktīvi iesaistās ne tikai kultūras iestādes, bet arī nevalstiskās organizācijas, interešu grupas un atsevišķi indivīdi – radošas personības (piem., dažādu nozaru mākslinieki).

SPORTS

Papildus vērība tiek veltīta aktīvas atpūtas iespēju radīšanai un popularizēšanai (velotūrisma trases, ūdenssporta aktivitātes, skeitparks, pastaigu takas u.t.t.).

Notiek dažādas aktivitātes sporta un veselīga dzīves veida popularizēšanai sabiedrības vidū.

Ir izveidoti vai pilnveidoti brīvā laika aktivitāšu laukumi dzīvojamo māju pagalmos, kas dod papildus brīvā laika pavadīšanas iespējas un nodrošina veselīgas sociālās vides veidošanu.

LAUKSAIMNIECĪBA

Ir notikusi lauku ekonomikas dažādošana un īstenotas Lauku attīstības plāna programmas;

Saglabāta bioloģiskā daudzveidība un augstas kvalitātes produktu ražošana;

Aktīvi darbojas lauku partnerības biedrība, rīcības grupas visā novada teritorijā, realizējot dažādas aktivitātes LEADER ietvaros, uzlabota lauku infrastruktūra.

TŪRISMS UN REKREĀCIJA

2020. gadā Ķekavas pagastā darbojas dažāda profila tūrisma nozares uzņēmumi, kas piedāvā plašu pakalpojumu spektru, apmierinot katra klienta vajadzības un vēlmes.

Pilnveidoti esošie un veidoti jauni tūrisma maršruti (tai skaitā – dabas takas, veloceliņi), īpaši domājot par apkārtējās vides sakopšanu.

Pie Ķekavas pagasta pašvaldības īpašumā esošajiem tūrisma objektiem izveidoti stāvlaukumi.

Ķekavas centrā labiekārtota plaša parka teritorija, kas vienlaikus kalpo gan kā atpūtas, gan kā tūrisma objekts.

Gar Ķekavas upes krastiem un citās piemērotās vietās ir izveidotas pastaigu takas un atpūtas vietas.

Attiecībā uz Ķekavas attīstības programmā 2008.-2020.gadam identificētajām problēmām, ko ir apņēmusies risināt Ķekavas pašvaldība, Partnerības „Daugavkrasts” attīstības stratēģija risina sekojošās identificētās problēmas:

- nepietiekoša sporta infrastruktūra,
- pagasta apdzīvotajās vietās un lauku teritorijās trūkst platības, kur bērniem un jauniešiem nodarboties ar sportu.

Partnerības „Daugavkrasts” attīstības stratēģija atbalsta sekojošās pašvaldības attīstības intereses, kas noteiktas Ķekavas attīstības programmā 2008.-2020.gadam:

- Palielināt apdzīvojuma un infrastruktūras funkcionālo daudzveidību un kvalitāti, kā arī pakalpojumu pieejamību visiem pagasta iedzīvotājiem.
- Attīstīt daudzveidīgu uzņēmējdarbību pagasta teritorijā kā iedzīvotāju nodarbinātības un saimnieciskās labklājības būtisku sastāvdaļu.
- Nodrošināt augstas kvalitātes izglītības pakalpojumu pieejamību visiem pagasta iedzīvotājiem.
- Attīstīt daudzveidīgu sporta, atpūtas un brīvā laika pavadīšanas pakalpojumus un infrastruktūru pagasta iedzīvotājiem un viesiem.

Ķekavas pagasta attīstības programma 2008.-2020.gadam identificē galvenos risināmos jautājumus un vajadzības, kurus ir nepieciešams adresēt gan biedrības „Partnerība „Daugavkrasts”” darbam, gan arī vietējās rīcības grupas izstrādātās attīstības stratēģijas ieviešanai. Šie jautājumi vai rīcības uzstādījumi ir sekojoši:

- Piepilsētas teritorijas ilgtspējīgas attīstības pamatā ir dzīves vides vērtību saglabāšana un uzņēmējdarbības vides radīšana un attīstīšana, kas konkrētu pašvaldību nākotnē nodrošinās ar līdzekļiem iedzīvotāju dzīves kvalitātes paaugstināšanai;
- Straujas un pastāvīgas attīstības rezultātā viena no pastāvīgi risināmām vajadzībām ir pakalpojumu, satiksmes un tehniskās infrastruktūras attīstība;
- Potenciāls slēpjas darbā ar vietējiem iedzīvotājiem, nevalstiskajām organizācijām, un interešu grupām. Jāattīsta sociālais kapitāls – sabiedrisko organizāciju darbība;
- Privātās iniciatīvas attīstīšana un veicināšana (darbs ar uzņēmējiem un privātpersonām) ir ilgtspējīgi attīstošas sabiedrības būtiska sastāvdaļa;
- Sadarbība ar citām pašvaldībām nepieciešama kopēju uzdevumu risināšanā – vienoti jāapsaimnieko hidrotehniskās sistēmas, mežu un ūdeņu platības - lai saglabātu zemes vērtības un ainavisko struktūru.

Ķekavas pagasta attīstības programmas 2008.-2020.gadam uzdevumu līmenī un Partnerības „Daugavkrasts” attīstības stratēģijas 2009.-2013.gadam rīcību līmenī ir radītas samērā sinerģiski un savstarpēji papildinoši. 17 no 32 Ķekavas pagasta attīstības programmā 2008.-2020.gadam noteiktajiem

uzdevumiem lielākā vai mazākā mērā tiek īstenoti caur projektiem, kas tiek īstenoti partnerības „Daugavkrasts” izsludinātajās rīcībās.

24. tabula parādā kādā veidā Ķekavas attīstības programmas uzdevumi ir saistīti ar Partnerības „Daugavkrasts” attīstības stratēģijas rīcībām.

24. tabula. Ķekavas pagasta attīstības stratēģiskie virzieni (prioritātes)

Prioritāte Nr. 1 - Iedzīvotāju labklājības paaugstināšana.

Mērķi	Uzdevumi	Mērķgrupa	Partnerības „Daugavkrasts” piensums
MĒRĶIS 1 – Cilvēku potenciāla – spēju un sociālās aktivitātes paaugstināšana	1. uzdevums. Nodarbinātībai labvēlīgu priekšnosacījumu radīšana.	Uzņēmēji, iedzīvotāji, NVO	Radītas jaunas darba vietas Ķekavas novadā. Saglabātas esošās.
	2. uzdevums. Izglītības kvalitātes paaugstināšana un pieejamības nodrošināšana.	Izglītības iestādes, pašvaldība, uzņēmēji, iedzīvotāji	Rīcība „Jaunu pakalpojumu attīstība un esošo pieejamības un kvalitātes uzlabošana (ELFLA)” – Ķekavas mūzikas skolas telpu renovācija un aprīkojums.
	3. uzdevums. Mūžizglītības attīstīšana.	Izglītības iestādes, pašvaldība, uzņēmēji, NVO, iedzīvotāji	Rīcība „Mūžizglītības veicināšana, izglītības, kultūras un sporta infrastruktūras attīstība, esošā vietējā tūrisma potenciāla veicināšana (EZF)” - Suņu treniņu poligona izveide.
	4. uzdevums. Sociālās un veselības aprūpes kvalitātes paaugstināšana un pieejamības nodrošināšana.	Veselības un sociālās aprūpes iestādes, pašvaldība, uzņēmēji, iedzīvotāji	Rīcība „Amatniecības, netradicionālās lauksaimniecības un nelauksaimniecisko uzņēmējdarbības veidu prasmju nodošanas interesentiem, radošo darbnīcu attīstība un demonstrējumu pieejamības veicināšana, sociālās aprūpes un veselības aizsardzības infrastruktūras elementu un to pieejamības attīstība, veicināt veselīgu brīvā laika pavadīšanas veidu attīstību (ELFLA)” – infrastruktūras izveidošana Ķekavas novada „Zilgās”.
	5. uzdevums. Brīvā laika pavadīšanas iespēju paplašināšana un kultūras pasākumu pieejamības nodrošināšana.	Kultūras un sporta iestādes, pašvaldība, uzņēmēji, iedzīvotāji	Rīcība „Amatniecības, netradicionālās lauksaimniecības un nelauksaimniecisko uzņēmējdarbības veidu prasmju nodošanas interesentiem, radošo darbnīcu attīstība un demonstrējumu pieejamības veicināšana, sociālās aprūpes un veselības aizsardzības infrastruktūras elementu un to pieejamības attīstība, veicināt veselīgu brīvā laika pavadīšanas veidu attīstību (ELFLA)” Rīcība „Mūžizglītības veicināšana, izglītības, kultūras un sporta infrastruktūras attīstība, esošā vietējā tūrisma potenciāla veicināšana (EZF)”

MĒRĶIS 2 – Augstas kvalitātes veselīga dzīves vide	3. uzdevums. Vērtīgu kultūrainavu, kultūrvēsturisku objektu un dabas resursu saglabāšana, aizsardzība un izmantošana.	Pašvaldība, iedzīvotāji, zemes īpašnieki	Rīcība „Dabas un kultūras mantojuma aizsardzība, sakopšana un izmantošana, vides aizsardzības pasākumu kvalitātes uzlabošana (ELFLA)” – teorētiski pieļauj, bet praksē nav realizēti projekti.
	4. uzdevums. Pievilcīgas dzīvojamās vides un mājokļu attīstība.	Pašvaldība, iedzīvotāji, uzņēmēji	Rīcība „Amatniecības, netradicionālās lauksaimniecības un nelauksaimniecisko uzņēmējdarbības veidu prasmju nodošanas interesentiem, radošo darbnīcu attīstība un demonstrējumu pieejamības veicināšana, sociālās aprūpes un veselības aizsardzības infrastrukturā elementu un to pieejamības attīstība, veicināt veselīgu brīvā laika pavadīšanas veidu attīstību (ELFLA)” – projekti par rotaļu laukumiem. Rīcība „Aktīvai atpūtai domātas publiski pieejamu vietu pie ūdeņiem ierīkošana un labiekārtošana, dzīves vides uzlabošana mājokļa tuvumā (EZP)” – projekti par rotaļu laukumiem un aktīvās atpūtas vietām.

Prioritāte Nr. 2 - Teritorijas ilgtspējīga attīstība.

Mērķi	Uzdevumi	Mērķgrupa	Partnerības „Daugavkrasts” pienesums
MĒRĶIS 3 – Konkurētspējīga tautsaimniecība un labvēlīga uzņēmējdarbības vide	1.uzdevums. Aktīva darbība Lauku partnerības ietvaros.	Pašvaldība, iedzīvotāji, uzņēmēji, NVO	Pilna Partnerības Daugavkrasts iesaiste.
	3. uzdevums. Aktīva investīciju politika un pievilcīgas, drošas un atvērtas uzņēmējdarbības vides veidošana.	Pašvaldība, uzņēmēji	Rīcība „Jaunu pakalpojumu attīstība un esošo pieejamības un kvalitātes uzlabošana (ELFLA)” Rīcība „Amatniecības, netradicionālās lauksaimniecības un nelauksaimniecisko uzņēmējdarbības veidu prasmju nodošanas interesentiem, radošo darbnīcu attīstība un demonstrējumu pieejamības veicināšana, sociālās aprūpes un veselības aizsardzības infrastrukturā elementu un to pieejamības attīstība, veicināt veselīgu brīvā laika pavadīšanas veidu attīstību (ELFLA)”

	5. uzdevums. Konsultantu pakalpojumu nodrošināšana lauksaimniecības attīstībai.	Pašvaldība, uzņēmēji	Rīcība „Atbalsts lauksaimniecības produktu ražošanai un pirmapstrādei, kā arī ilggadīgo augļkopības kultūraugu stādu iegāde, stādījumu balstu sistēmu, žogu, žogu balstu iegāde, uzstādīšana un stādījumu ierīkošana (ELFLA)” Rīcība „Atbalsts lauksaimniecības produktu pārstrādei un pirmapstrādei mājas apstākļos (ELFLA)”
MĒRĶIS 4 – Attīstību rosinošas satiksmes, sakaru, informācijas, enerģijas un vides infrastruktūras izveide	2. uzdevums. Attīstību veicinošas ceļu (ielu) infrastruktūras attīstība.	Pašvaldība, uzņēmēji, iedzīvotāji	Rīcība „Vietējā līmeņa ceļu tīkla uzlabošana, gājēju un veloseliņu izveide (EZF)” – gājēju ietve Katalakalnā
	6. uzdevums. Vides infrastruktūras sakārtošana un attīstība.	Komunālās saimniecības uzņēmumi, uzņēmēji, iedzīvotāji, pašvaldība	Rīcība „Dabas un kultūras mantojuma aizsardzība, sakopšana un izmantošana, vides aizsardzības pasākumu kvalitātes uzlabošana (ELFLA)” – attīrīšanas iekārtas „Zanzibāra”, plaušanas iekārtas Daugavas – Mīsas laivu ceļam.
MĒRĶIS 5 - Vietējā un starptautiskā tūrisma attīstība	2. uzdevums. Tūrisma infrastruktūra, produkta kvalitātes un daudzveidības pilnveidošana.	Pašvaldība, uzņēmēji, tūristi	Rīcība „Mūžizglītības veicināšana, izglītības, kultūras un sporta infrastruktūras attīstība, esošā vietējā tūrisma potenciāla veicināšana (EZF)” – pontonu laivu piestātne Nāves salā, vindsērfinga ekipējums, peldošās teltis kempingā „Zanzibāra”
	3. uzdevums. Pievilcīga pašvaldības tūrisma tēla veidošana, mārketinga un informācijas attīstība.	Pašvaldība, TIC, uzņēmēji, tūristi	Tiešā veidā nav sniegts ieguldījums.
	4. uzdevums. Sadarbība un koordinācija investīciju piesaistei tūrismam.	Pašvaldība, uzņēmēji, tūristi	Pieredzes apmaiņas aktivitāšu rezultātā Ķekavas novada amatnieki ir raduši iespēju iekļauties Latvijas – Lietuvas keramikas tūrisma maršrutā.

Prioritāte Nr. 3 - Pašvaldības pārvaldes demokrātiska pilnveidošana un attīstība.

Mērķi	Uzdevumi	Mērķgrupa	Partnerības „Daugavkrasts” pienesums
MĒRĶIS 6 - Efektīva sadarbība kopīgās attīstības un izaugsmes interesēs	1. uzdevums. Starptautiskā sadarbības tīkla veidošana un pieredzes apmaiņa.	Pašvaldība	Attīstīta sadarbība ar Rapina pašvaldību (Igaunija).
	2. uzdevums. Dialoga uzsākšana un uzturēšana ar citām pašvaldībām, privāto sektoru un NVO.	Pašvaldība, iedzīvotāji, NVO, uzņēmēji	Rīcība „Attīstīt iedzīvotāju kolektīvās sabiedriskās aktivitātes, veicināt nevalstisko organizāciju administratīvās kapacitātes stiprināšanu (ELFLA)”

7. SECINĀJUMI UN REKOMENDĀCIJAS

Secinājumi un rekomendācijas par VRG darbības metodēm un formām, kuras ir saglabājamās, kuras pilnveidojamās un no kurām iespējams atteikties, ieviešot teritorijas attīstības stratēģiju un organizējot VRG darbu nākotnē.

Secinājumi strukturēti balstoties uz mijiedarbību starp partnerību, vietējās attīstības stratēģiju un nākotnes darbības principiem (22. attēls).

22.attēls. Partnerības „Daugavkrasts”, vietējās attīstības stratēģijas un nākotnes perspektīvu mijiedarbības shēma.

Secinājumi attiecībā uz partnerību „Daugavkrasts” (1.)

- **Pārskatīt aktivitātes, kas vērstas uz pilsoniskās sabiedrības attīstības veicināšanu**, īpaši dodot zināšanas, prasmes, veidojot iedzīvotājos izpratni par pilsonisko sabiedrību, līdzdalību, demokrātiju un iespējām iesaistīties pašvaldību darbā, lēmumu pieņemšanā, vietējās politikas veidošanā.
- Nepieciešams **veidot organizācijas CV** (organizācijas rīkotu pasākumu publiska dokumentācija, kas norāda uz VRG kapacitātes pieaugumu un profesionalitātes paaugstināšanos).

Secinājumi attiecībā uz partnerību „Daugavkrasts” un vietējās attīstības stratēģiju (2.)

- Ir jāizvērtē **padomes pienesums** vietējās attīstības stratēģijā norādītajiem uzdevumiem:
 - o **apzināt un atbalstīt aktīvos cilvēkus** Ķekavas pagastā, Daugmales pagastā un Baložu pilsētā, un stimulēt iedzīvotājus dažādu mūsdienās nepieciešamu prasmju apguvei;
 - o **sekmēt kopienu attīstību** un veicināt dažādu iedzīvotāju grupu sociālo iekļaušanos;
 - o **paplašināt partnerību**, iesaistot tajā dažādas vietējās institūcijas (skolas, bibliotēkas, interešu klubus, uzņēmējus u.tml.).

- Galvenā organizācijas kapacitāte koncentrējas biedrības valdē, kas visaktīvāk izmanto ar teritorijas aktivizēšanu saistāmus resursus, tāpēc ir **jāparedz mehānismi, kā šīs iegūtās zināšanas tiek nodotas padomei, potenciālajiem projektu iesniedzējiem.**
- Jāapzina un jāizvērtē pasākumi, kas parāda kādā veidā partnerība „Daugavkrasts” dod iespējas **paplašināt vietējās zināšanas un motivāciju iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanai.**
- VRG ir **jāizskata iespējas īstenot teritoriju aktivizējošus pasākumus**, kas veicina uz zināšanām un jaunām tehnoloģijām balstītu ražošanas un pakalpojumu attīstību, jo arī viens no projektu vērtēšanas kritērijiem ir „produkts vai pakalpojums kā jauninājums VRG darbības teritorijā”.

Secinājumi attiecībā uz vietējās attīstības stratēģiju (3.):

- Nepieciešams **izstrādāt nepārtraukto stratēģijas ieviešanas uzraudzības sistēmu**, kurā tiek identificēti informācijas iegūšanas avoti pēc kuriem tiek mērīti, piemēram, pakalpojumu pieejamība, piederības sajūta u.tml. rādītāji, kas ir iekļauti stratēģijā.
- Ņemot vērā to, ka VRG ar stratēģijas ieviešanu ir apsolījusi būtiski vairo lauku jauniešu iespējas, ir **jāizvērtē biedrības darba ar jauniešiem**, īpaši pievēršot uzmanību, ka attīstības stratēģijā, kā arī projektu vērtēšanas kritērijos jaunieši netiek izdalīti kā mērķa grupa, kurai jāpievērš īpaša uzmanība.
- Stratēģijas mērķu sasniegšanai ir noteiktas **8 prioritātes**, kas liecina, ka **stratēģijas īstenošanai pieejamais finansējums tiek sadrumstalots**, īpaši pieņemot situāciju, ka prioritāšu sasniegšanai ir paredzamas vairākas rīcības.
- Vietējās attīstības stratēģijā ir **identificēts nozīmīgs skaits vajadzību (~20)**, kas nav iekļautas rīcībās, tātad nav paredzēti arī resursi šo vajadzību realizēšanai, tomēr gan biedrības mērķi, gan biedrības apņemšanās īstenojot stratēģiju, gan arī padomes uzdevumos šīs vajadzības spēlē būtisku lomu, piemēram:
 - o **veicināt atgriezeniskās saites veidošanos** starp pašvaldībām un iedzīvotājiem, uzņēmējiem, nevalstiskajām organizācijām;
 - o **periodiski realizēt iedzīvotāju forumus**, tikšanās ar pašvaldību administrāciju pārstāvjiem, skaidrot pašvaldības darbības un attīstības virzienus un vietējo politiku, pētīt iedzīvotāju viedokli par aktuālajām nepieciešamībām pašvaldībās;
 - o **veicināt iedzīvotāju, uzņēmēju un nevalstisko organizāciju aktīvu iesaistīšanu lēmumu pieņemšanā** par pašvaldību teritoriju attīstības jautājumiem;
 - o **apzināt uzņēmējus**, kas darbojas partnerības teritorijā, **veidot un uzturēt datubāzi** par uzņēmumiem partnerības teritorijā, to saražoto produkciju, piedāvātajiem pakalpojumiem, veicināt savstarpējo kooperēšanos.
- Ņemot vērā, ka uz doto brīdi ir rīcības, kuru kvantitatīvo rādītāju sasniegšana ir apdraudēta, līdz plānošanas perioda beigām, nepieciešams **pievērst uzmanību tām rīcībām, kurām nav sasniegti vajadzīgie rādītāji;**

Secinājumi attiecībā uz vietējās attīstības stratēģiju nākotnes perspektīvā (4.):

- Ķekavas novada attīstības programmā 2008.-2020.gadam identificētais pašvaldības darbs lauku partnerības ietvaros tiek minēts kā viens no uzdevumiem, kas gala rezultātā teritorijai ir devis nozīmīgu pienesumu gan finansiālā, gan arī teritorijas ilgtspējīgas attīstības kontekstā. Tā stratēģiju un attīstības programmu salīdzinošā analīze un Partnerības „Daugavkrasts” darbības teritorijā īstenojo projektu analīze liecina, ka **vietējās rīcības grupas stratēģijai ir būtiska loma Ķekavas attīstības**

kontekstā, jo tā ir atbilstoša Ķekavas novada attīstības vīzijai, papildina lielāko daļu attīstības programmas uzdevumu (17 uzdevumi no 34), attiecīgi arī pozitīvā veidā reaģē uz attīstības plānošanas dokumentos konstatētajiem izaicinājumiem.

- Tajā pašā laikā **nevar apgalvot, ka** katrā no šiem 17 uzdevumiem Partnerības „Daugavkrasts” īstenotās **stratēģijas pienesums ir vērtējams kā nozīmīgs**, jo kvantitatīvā izpausmē tie var būt tikai pāris realizēti maza apjoma projekti. Tāpēc attiecībā uz Partnerības darbības plašuma un ietekmes samērojamību ir **jāizsver organizācijas un stratēģijas loma teritorijas attīstības kontekstā**. Tā var kalpot **kā platforma jaunām iniciatīvām**, kuras tiek atbalstītas Partnerības „Daugavkrasts” vietējās attīstības stratēģijas kontekstā un, iekļaujoties Ķekavas novada attīstības programmā, uzņem apmērus un dod savu pienesumu attīstības programmas mērķu sasniegšanai. Tas nozīmē, ka ir **atbalstāms Partnerības „Daugavkrasts” darbības plašums**. Tāpat arī Partnerības „Daugavkrasts” **stratēģija var kalpot kā rīks pilnīgai novada attīstības programmā iekļauto atsevišķu uzdevumu izpildei**, tādā veidā veicinot Partnerības „Daugavkrasts” darbības ietekmi jeb specializāciju. Ja Partnerība savā darbībā izvēlās iet gan paplašināšanās, gan ietekmes palielināšanas ceļu, tad pastāv risks, ka Partnerības resursi un uzdevumi dublējas ar pašvaldības resursiem un funkcijām, kas tiek ieguldīti mērķu sasniegšanai.
- Ņemot vērā ES politiku attīstības tendences 2014.-2020.gadam, kā arī Partnerības „Daugavkrasts” esošās darbības sasniegumus, **nepieciešams turpināt biedrības „Partnerība „Daugavkrasts” darbu**. Tāpēc ir jāizskata iespējas, kādā veidā Partnerība „Daugavkrasts” var dot savu pienesumu Ķekavas novada attīstībai, respektīvi Ķekavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2012.-2030.gadam un Ķekavas novada attīstības programmas 2013.-2020.gadam mērķu sasniegšanai.
- Iedzīvotājiem sākot no 2009. gada ir iespēja regulāri iesniegt savas projektu idejas apstiprināšanai, tāpēc nākotnē **būtu jāpārdomā iespēja izsludināt projektu konkursus regulāri** iedzīvotājiem jau laicīgi zināmos datumos vai mēnešos;
- Ņemot vērā mazo neatbalstīto projektu skaitu, nākotnē ieteicams **domāt par risinājumiem, kā piesaistīt vairāk projektu iesniedzēju**, konkurences radīšanai, kas var uzlabot projektu ideju kvalitāti.
- Būtiskākais projektu realizēšanas ieguldījums ir divos mērķos: attīsta Ķekavas novadu kā administratīvi pastāvīgu, ekonomiski spēcīgu un konkurētspējīgu teritoriju un attīsta citus pakalpojumus (t.sk. izglītība, kultūra un sports), kas liecina par projektu vispārīgu ieguldījumu teritorijas attīstībā, tāpēc nākotnē būtu **jāizvērtē projektu ieguldījums konkrētu problēmu/vajadzību/izaicinājumu nevis vispārīgu jautājumu risināšanā;**
- **Identificēt novadā esošo mazo apdzīvotu vietu attīstības vajadzības** un apstiprināto projektu atbilstību vietas vajadzību prioritātei.
- Rīcību realizācijā maz novērojama integrēta un daudznozaru pieeja problēmu risinājumiem, līdz ar to nākotnē ieteicams **pārdomāt veikt aktivitātes, kas veicinātu sadarbību projektu iesniedzēju starpā**, nodrošināt projektu papildinātību;
- Ja projektu finansējumu administrētu pašvaldība, rīcību risinājumi būtu līdzīgi. **Nav novērojama novada pašvaldības, uzņēmēju un sabiedrisko organizāciju sadarbības sinerģijas pievienotā vērtība** risinājumiem;

Secinājumi attiecībā uz partnerības darbību nākotnes perspektīvā (5.):

- **Biedrībai nepieciešams attīstīt savu darbības stratēģiju**, kur vietējā attīstības stratēģijai ir tikai daļa no kopējās organizācijas stratēģijas, jo arī biedrības uzdevumos vietējās attīstības stratēģija ir tikai viens no uzdevumiem;
- Ir novērojama pilsoniskās sabiedrības aktivitātes palielināšanās novadā. Paplašinoša informācijas tīkla rezultātā veidojas arvien lielāks partnerības stratēģijas realizācijā tieši vai netieši iesaistīto personu skaits. Nākotnē ieteicams **izvērtēt iespēju iesaistīt sabiedriskās organizācijas vairāk darbā ar stratēģiju**, piemēram, uzaicinot tās kļūt par biedru organizācijām;
- Partnerības „Daugavkrasts” nākotnes lomu varētu izvērtēt no vairākiem aspektiem:
 - o Organizācija, kas **veido visaptverošu darbības stratēģiju** dzīves vides vērtību saglabāšanai un uzņēmējdarbības vides attīstīšanai, ņemot vērā piepilsētas teritorijas specifiku (plaša spektra projekti, bez specializācijas);
 - o Organizācija, kas **identificē teritorijas attīstības rezultātā radušos vajadzību** pēc jauniem pakalpojumiem un tiem nepieciešamo tehnisko infrastruktūru, un realizē stratēģiju šādu pakalpojumu ieviešanai (atbalsts pakalpojumu komplektēšanai un pielāgošanai iedzīvotāju vajadzībām);
 - o Organizācija, kas **aktīvi darbojas ar vietējiem iedzīvotājiem**, NVO, interešu grupām, attīstot sociālo kapitālu teritorijā un veicinot aktīvāku vietējo kopienu iesaisti teritorijas attīstībā un piederības veidošanos Ķekavas novadam (projekti ar fokusu uz mūžizglītību, sadarbības veicināšanu starp iedzīvotājiem, NVO atbalsta funkcijas u.tml.);
 - o Organizācija, kas **attīsta privātās iniciatīvas** (darbs ar uzņēmējiem, privātpersonām, NVO, pašvaldību), kuras caur dažādiem sadarbības mehānismiem veido pamatus ilgtspējīgai vietējās ekonomikas attīstībai (īstās piegādes ķēdes, vietējās ekonomikas atbalsta sistēmas u.tml.);
 - o Organizācija, kas **darbojas pārnovadu līmenī** un stratēģiski risina jautājumus, kur ir nepieciešama sadarbība ar kaimiņu pašvaldībām.

Tāpat Partnerība var **piedāvāt īstenot sekojošās iespējas:**

- **Attīstīt apkalpojošās sfēras uzņēmējdarbību**, kas sekmē veselības, kultūras un atpūtas, sporta tūrisma pakalpojumus.
- **Izveidot vienotu publisko zaļo telpu struktūru novada teritorijā** (vietējās nozīmes parki, rekreācijas zonas) ūdeņu, u.c. dabas resursi pilnvērtīgai un saudzīgai izmantošanai.
- **Izmantot labvēlīgos apstākļus videi draudzīgas uzņēmējdarbības** (t.sk. lauksaimniecības pārtikas produktu ražošana Rīgas aglomerācijas iedzīvotājiem) attīstībai.

Secinājumi attiecībā uz partnerības un stratēģijas mijiedarbību nākotnes perspektīvā (6.):

- Jāizskata iespēja **paplašināt biedrības „Partnerība ‘Daugavkrasts’” biedru sastāvu** nodrošinot plašāku teritorijā esošo iedzīvotāju grupu un komersantu pārstāvniecību. Tas **uzlabos gan biedrības atpazīstamību teritorijā, gan arī radīs lielāku kapacitāti biedrības pārvaldes institūciju darba stiprināšanai**. Šim nolūkam ieteicams izstrādāt aicinājumu kļūt par Daugavkrasta biedriem, kurā tiek izskaidroti labumi, ko gūst biedri. Sākotnēji ieteicams uzaicināt vismaz projektu īstenotājus kļūt par biedriem, jo viņiem ir labāk izprotama organizācijas būtība un savukārt projektu iesniedzēji var mudināt pārējos kļūt par Daugavkrasts biedriem;
- Lai gan biedrībā ir nedefinētas vairākas iekšējās un ārējās komunikācijas metodes, ir jāizskata iespēja uzrunāt dažādas Partnerības „Daugavkrasts” mērķauditorijas, informējot tās par stratēģijas ieviešanas rezultātiem un to izmantošanas iespējām. Vietējā sabiedrībā **vairāk jāpopularizē Daugavkrasta darbs**, veidojot informatīvos materiālus par stratēģiju un teritoriju, aicinot vietējos iedzīvotāju iesaistīties vietējās teritorijas attīstības jautājumu risināšanā. Lietderīgi būtu izskatīt arī iespēju par inovatīvu komunikācijas metožu izmantošanu (mājaslapas aktualizēšana, darbošanās sociālajos tīklos), īpaši ņemot vērā aspektu, ka VRG teritorija ir dislocēta tuvu Rīgai, tātad arī modernākās tendences ir aktuālākas.
- VRG nav attīstītas **mērķtiecīgas papildus aktivitātes**, kas vērstas uz **jaunu un uzņēmīgu cilvēku piesaisti** teritorijai.
- Stratēģijas realizēšanai izvēlēts liels prioritāšu skaits kā rezultātā katrā rīcībā realizēti salīdzinoši neredzami projekti, tāpēc nākotnē vajadzētu pārdomāt iespēju **veidot mērķorientētākas rīcības identificētai mērķgrupai**, uzdevumiem un pārdomāt partnerības lomas palielināšanu kādas prioritātes risināšanā;
- Stratēģijas realizācijā (projektu iesniedzēji) ir iesaistījušās daudzas juridiskas personas- pārsvarā biedrības, tomēr liela daļa juridiskas personas ir saistītas ar vienu un to pašu kontaktpersonu. Liela daļa biedrību neveic citas aktivitātes kā tikai projekta iesniegumā minētās, kas var nespēt nodrošināt biedrības darbības ilgtspēju gadījumā, ja nebūs ārējs finansējums dažādu projektu realizācijai. Ieteicams **izskatīt mērķgrupu dažādošanas iespējas, stiprināt vietējo pilsonisko sabiedrību**, lai veicinātu iedzīvotāju iesaisti biedrībās.
- Vairāku rīcību mērķi pēc būtības atšķiras no tā, kādi ir risinājumi minētajām rīcībām. Maz ir novērojama mērķtiecīgas, koordinētas rīcības rezultātā tapuši rīcību risinājumi. Nākotnē **pārdomāt, kādā veidā sasniegt mērķus pēc būtības**, veicot skaidrojošu un iedrošinošu darbu potenciālajiem rīcību jautājumu risinātājiem, kā arī izveidot mehānismus, kā kopienā izdiskutēt jaunu ideju iekļaušanu attīstības stratēģijā, ja tādas rodas.

Secinājumi attiecībā uz kopīgajām nākotnes perspektīvām (7.):

- Katrs no šiem aspektiem paredz noteiktas darbības tālākai organizācijas darbībai, domājot gan par partnerības (publiskā un privātā sektora sadarbības) lomu un kompozīciju, kas vislabākajā veidā palīdzēs īstenot organizācijas stratēģiju. Tāpat arī **jāizsver vai identificētie tālākie organizācijas darbības virzieni ir pilnīgi jauna niša Ķekavas novadam vai arī tās ir funkcijas, uzdevumi, kas ir deleģējami organizācijai**. Tādā veidā mērķtiecīgi tiek mobilizēti vietējie resursus, kas dod iespēju piesaistīt arī ārējās investīcijas, tajā pašā laikā nedublējot teritorijā esošas aktivitātes.
- Ķekavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2012-2030 kontekstā **Partnerībai „Daugavkrasts” ir kompetence un pieredze risināt** sekojošās vājās puses:
 - Liela sociālās infrastruktūras un pakalpojumu nepietiekamība ciemu teritorijās
 - Nepietiekams labiekārtotu publisko telpu un zaļo zonu nodrošinājums
 - Vāja ūdensmalu pieejamība un apsaimniekošana
 - Nepietiekama atpazīstamība, identitāte (negatīva publicitāte)
 - Nepietiekama iedzīvotāju sociālā aktivitāte, iniciatīvas trūkums (pozitīvisma trūkums)
 - Nepietiekoša saikne iedzīvotājs-pašpārvalde-iedzīvotājs un uzņēmējs-pašpārvalde-uzņēmējs
- Attiecībā uz partnerības „Daugavkrasts” sadarbības iespējām, ieteicams **identificēt kopīgās intereses ar blakusteritorijām un apsvērt neurbāno vietu attīstības jautājumu risināšanu** ar vietējo attīstības stratēģiju palīdzību. Vismērķtiecīgāk būtu apvienoties ar Baldones novadu, tādējādi pastiprināt tieši lauku attīstības komponenti un veicināt Ķekavas urbanizētās daļas ciešāku mijiedarbību ar novada teritorijā esošajām lauku teritorijām.
- **Aktīvas un mērķtiecīgas Partnerības „Daugavkrasts” darbības rezultātā var tikt arī mazināts drauds par kopienu, nevalstisko organizāciju darbības inertumu ciemu teritorijās.**

8. IZMANTOTĀS LITERATŪRAS SARAKSTS

2006/144/EK: Padomes Lēmums (2006. gada 20. februāris) par Kopienas lauku attīstības stratēģiskajām pamatnostādņēm (2007.–2013. gada plānošanas laikposms)

Baložu pilsētas teritorijas plānojums 2008.-2020.gadam

Darba grupu tikšanos (24.07.2012.) un (28.08.2012.) rezultātā apkopotā informācija.

Daugmales pagasta teritorijas plānojums 2007.-2020.gadam

Interviju apkopojumi (respondenti: Māris Belovs, Māris Ozoliņš, Ansis Garda, Vita Timermane, Astrīda Vītola).

Ķekavas novada attīstības programma 2013.-2020.gadam, 1.redakcija uz 31.08.2012.

Ķekavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2012.-2030.gadam, 1. redakcija uz 31.08.2012.

Ķekavas pagasta attīstības programma 2008.-2020.gadam

Ķekavas pagasta teritorijas plānojums 2009.-2021.gadam

Lauku attīstības programma 2007.-2013.gadam

Padomes 2005.gada 20. septembra Regula (EK) Nr.1698/2005 par atbalstu lauku attīstībai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA)

Padomes Regula (EK) Nr. 1198/2006 (2006. gada 27. jūlijs) par Eiropas Zivsaimniecības fondu

Partnerības „Daugavkrasts” ceturkšņu pārskati Lauku atbalsta dienestam

Partnerības „Daugavkrasts” dažādi dokumenti saistībā ar veiktajām aktivitātēm

Partnerības „Daugavkrasts” projektu pieteikumi

Partnerības „Daugavkrasts” Vietējās attīstības stratēģija EZF (Eiropas Zivsaimniecības Fonda) pasākumiem, 2009 (2009, 10.23.)

Partnerības „Daugavkrasts” Vietējās attīstības stratēģija, 2010. gads (2012.07.21.)

PRIDE Research Report, 2001, eds. Cavazzi, A., Moseley, M., *The Practice of Rural Development Partnerships in Europe: 24 Case Studies in Six European Countries*, Rubbettino Editore SrL, Itālija, 13. – 31. lpp.

Rīcības programma Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2007. – 2013.gadam

Vietējā Rīcības Grupa biedrība „Partnerība „Daugavkrasts” Attīstības stratēģija 2009-2013. gadam, ar 2012. gada grozījumiem (2012.05.21.)

Working Paper on Capturing impacts of Leader and of measures to improve Quality of Life in rural areas, 2010
http://enrd.ec.europa.eu/app_templates/filedownload.cfm?id=98275CF6-C4FD-1908-07DE-1F1EA065BC29

PIELIKUMI

**Pētījums „Partnerības „Daugavkrasts”
izstrādātās teritorijas attīstības stratēģijas ieviešanas izvērtējums”**

PIELIKUMS NR.1 Biedrības „Partnerība „Daugavkrasts”” attīstības stratēģijas 2009.-2013.gadam izpildes rādītāji

Biedrības „Partnerība „Daugavkrasts”” attīstības stratēģijas 2009.-2013.gadam (2009.g. versija) izpildes rādītāji

Stratēģiskais mērķis (2012)	Virzieni	Prioritātes	Rīcības	Kvantitatīvie rādītāji (mērķis)	Rezultatīvie rādītāji (mērķis)
1) attīstīt partnerības „Daugavkrasts” teritoriju kā administratīvi pastāvīgu, ekonomiski spēcīgu un konkurētspējīgu teritoriju. Veicināt daudzveidīgu uzņēmējdarbību, attīstīt videi draudzīgu, uz zināšanām un jaunajām tehnoloģijām balstītu ražošanu un dažādus pakalpojumus, infrastruktūru;	1. virziens – partnerības „Daugavkrasts” teritorijas ekonomiskā attīstība	1.1. Uzņēmējdarbības vides uzlabošana	1.1.1. Jaunu pakalpojumu izveide un esošo uzlabošana (ELFLA)	Radīti 6 jauni pakalpojumi. Uzlaboti 4 esošie pakalpojumi.	Uzlabosies uzņēmējdarbības vide Partnerības teritorijā. Tiks radītas jaunas darba vietas Partnerības teritorijā. Uzlabosies mazās uzņēmējdarbības infrastruktūra Partnerības teritorijā. Palielināsies iedzīvotāju nodarbinātība Partnerības teritorijā. Uzlabosies sniegto pakalpojumu kvalitāte Partnerības teritorijā.
		1.2. Infrastruktūras attīstība	1.2.1. Vietējā līmeņa ceļu tīkla uzlabošana (EZF)	Realizēti 4 projekti ielu un ceļu infrastruktūras uzlabošanā.	Uzlabosies apdzīvoto vietu, ūdens resursu, tūrisma objektu, uzņēmējdarbības objektu pieejamība. Tiks uzlabota ielu un ceļu infrastruktūra.
		1.2.2. Veloceliņu un gājēju celiņu izbūve (EZF)	Realizēti 4 projekti gājēju celiņu un veloceliņu infrastruktūras uzlabošanā.	Tiks nodrošināta vides pieejamība cilvēkiem ar īpašām vajadzībām. Tiks paplašināts gājēju celiņu un velosipēdu celiņu tīkls.	
		1.2.3. Ūdenssaimniecības uzlabošanas pasākumi apdzīvotās vietās (EZF)	Realizēti 4 projekti ūdenssaimniecības (ūdensapgādes un kanalizācijas) infrastruktūras uzlabošanā.	Uzlabosies dzeramā ūdens kvalitāte un notekūdeņu attīrīšanas kvalitāte iedzīvotājiem un nodarbinātajiem. Tiks uzlabota publiskā infrastruktūra ūdenssaimniecībā.	

2) celt iedzīvotāju dzīves un labklājības līmeni. Ekonomiskā attīstība veicinās jaunu darba vietu rašanos, ļaus paaugstināt pagasta iedzīvotāju dzīves līmeni. Attīstīt sociālos pakalpojumus, piesaistīt teritorijai jaunus un uzņēmīgus	2. virziens – partnerības „Daugavkrasts” teritorijas iedzīvotāju labklājības paaugstināšana	2.1. Mūžizglītības nodrošināšana, kultūras un sporta infrastruktūras attīstība	2.2.2. Mūžizglītības, kultūras un sporta infrastruktūras attīstība, nodrošinot kultūras un sporta infrastruktūras objektu pieejamību visiem partnerības teritorijas iedzīvotājiem (EZF)	Izveidoti vai rekonstruēti 10 izglītības nodrošināšanas, kultūras vai sporta sīkās publiskās infrastruktūras objekti.	Palielināsies iedzīvotāju aktivitāte, veidosies pilsoniskas atbildības sabiedrība. Palielināsies jauniešu iesaistīšanās sabiedriskajās aktivitātēs. Attīstīsies iedzīvotāju līdzdalība kultūra, sporta un veselīga dzīvesveida aktivitāšu pasākumos. Palielināsies sabiedrisko pasākumu skaits un iedzīvotāju aktivitāte sabiedriskajos pasākumos.
		2.4. Mājokļa un dzīves vides labiekārtošana	2.4.1. Dzīves vides mājokļa tuvākajā apkārtnē labiekārtošana (EZF)	Veikti 10 pasākumi dzīves vides kvalitātes uzlabošanai koplietošanas teritorijās.	Uzlabosies infrastruktūra. Tiks radīta patīkama un estētiska dzīves vide. Palielināsies jauniešu iesaistīšanās sabiedriskajās aktivitātēs.
3) aizsargāt un racionāli apsaimniekot, atjaunot dabas un kultūrvēsturiskās vērtības kā tūrisma potenciālu, sākot un	3. virziens - partnerības Daugavkrasts” teritorijas dabas un kultūrvides attīstība	3.1. Teritorijas labiekārtošana, nodrošinot sabiedrībai pieejamas teritorijas atpūtai, sportam un tūrismam.	3.1.1. Aktīvai atpūtai domātu publiski pieejamu vietu pie ūdeņiem izveidošana un labiekārtošana, nodrošinot ūdeņu piekrastes pieejamību	Izveidota un labiekārtotas 4 aktīvai atpūtai domātas publiski pieejamas vietas pie ūdeņiem	Tiks uzlabota pieejamība publiskai izmantošanai paredzētām vietām pie ūdeņiem. Palielināsies zivju resursu pieejamība.

Biedrības „Partnerība „Daugavkrasts”” attīstības stratēģijas 2009.-2013.gadam (2010.g. grozījumiem) izpildes rādītāji

Stratēģiskais mērķis (2012)	Virzieni	Prioritātes	Rīcības	Kvantitatīvie rādītāji (mērķis)	Rezultatīvie rādītāji (mērķis)
1) attīstīt partnerības „Daugavkrasts” teritoriju kā administratīvi pastāvīgu, ekonomiski spēcīgu un konkurētspējīgu teritoriju. Veicināt daudzveidīgu uzņēmējdarbību, attīstīt videi draudzīgu, uz zināšanām un jaunajām tehnoloģijām balstītu ražošanu un dažādus pakalpojumus, infrastruktūru;	1. virziens – partnerības „Daugavkrasts” teritorijas ekonomiskā attīstība	1.1. Uzņēmējdarbības vides uzlabošana	5.1.1. jaunu darba vietu radīšana, lai veicinātu pakalpojumu sektora attīstību un uzlabotu pakalpojumu pieejamību, kvalitāti (ELFLA)	Radītas 10 jaunas darba vietas vai uzlaboti apstākļi 10 darba vietās.	Palielināsies nodarbinātības līmenis Partnerības teritorijā. Radīsies jauni pakalpojumi iedzīvotājiem.
			5.1.2. vides aizsardzības pasākumu dažādošana un kvalitātes veicināšana (ELFLA)	Veikti 14 pasākumi dabas resursu saglabāšanā, vides aizsardzībā un sakopšanā	Uzlabosies vides kvalitāte. Palielināsies iedzīvotāju aktivitāte, veidosies pilsoniskas atbildības sabiedrība. Palielināsies sabiedrības informētība dabas resursu saglabāšanā un vides aizsardzībā.
			5.1.3. amatniecības un nelauksaimniecisko u- darbības veidu prasmju nodošana interesentiem, radošo darbnīcu attīstība un demonstrējumu pieejamības veicināšana (ELFLA)	Realizēti 10 pasākumi saistībā ar radošo darbnīcu attīstību, demonstrācijas telpu vai teritorijas iekārtošanu un aprīkošanu un labiekārtošanu.	Palielināsies uzņēmējdarbības, zemnieku saimniecību un individuāli nodarbināto skaits. Palielināsies sabiedrības informētība par uzņēmējdarbību un individuālo nodarbinātību. Palielināsies uzņēmēju, zemnieku un individuāli nodarbināto kapacitāte.
			Esošā vietējā tūrisma potenciāla veicināšana (EZF)	Veikti 6 pasākumi tūrisma potenciāla izmantošanas uzlabošanai.	Uzlabosies tūrisma objektu pieejamība. Tiks radītas jaunas darba vietas. Palielināsies tūristu apmeklējumu skaits. Palielināsies iedzīvotāju informētība par Partnerības darbības teritorijā esošajām kultūrvēsturiskajām vērtībām. Palielināsies pasākumu skaits kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanā nākamajām paaudzēm.

		1.2. Infrastruktūras attīstība	1.2.1. Vietējā līmeņa ceļu tīkla uzlabošana (EZF)	Realizēti 4 projekti ielu un ceļu infrastruktūras uzlabošanā	Uzlabosies apdzīvoto vietu, ūdens resursu, tūrisma objektu, u-darbības objektu pieejamība. Tiks uzlabota ielu un ceļu infrastruktūra.
			1.2.2. Veloceliņu un gājēju celiņu izbūve (EZF)	Realizēti 4 projekti gājēju celiņu un veloceliņu infrastruktūras uzlabošanā	Tiks nodrošināta vides pieejamība cilvēkiem ar īpašām vajadzībām. Tiks paplašināts gājēju celiņu un velosipēdu celiņu tīkls.
			1.2.3. Ūdenssaimniecības uzlabošanas pasākumi apdzīvotās vietās (EZF)	Realizēti 4 projekti ūdenssaimniecības (ūdensapgādes un kanalizācijas) infrastruktūras uzlabošanā	Uzlabosies dzeramā ūdens kvalitāte un notekūdeņu attīrīšanas kvalitāte iedzīvotājiem un nodarbinātajiem. Tiks uzlabota publiskā infrastruktūra ūdenssaimniecībā.
2) celt iedzīvotāju dzīves un labklājības līmeni. Ekonomiskā attīstība veicinās jaunu darba vietu rašanos, ļaus paaugstināt pagasta iedzīvotāju dzīves līmeni. Attīstīt sociālos pakalpojumus, piesaistīt teritorijai jaunus un uzņēmīgus	2. virziens – partnerības „Daugavkrasts” teritorijas iedzīvotāju labklājības paaugstināšana	2.1. Izglītības nodrošināšana, kultūras un sporta infrastruktūras attīstība	5.2.5. Veicināt mūžizglītību, kultūras un sporta infrastruktūras attīstību, nodrošināt kultūras un sporta infrastruktūras objektu pieejamību visiem partnerības teritorijas iedzīvotājiem (EZF)	Izveidoti vai rekonstruēti 10 izglītības nodrošināšanas, kultūras vai sporta sīkās publiskās infrastruktūras objekti.	Palielināsies iedzīvotāju aktivitāte, veidosies pilsoniskas atbildības sabiedrība. Palielināsies jauniešu iesaistīšanās sabiedriskajās aktivitātēs. Attīstīsies iedzīvotāju līdzdalības kultūra, sporta un veselīga dzīvesveida aktivitāšu pasākumos. Palielināsies sabiedrisko pasākumu skaits un iedzīvotāju aktivitāte sabiedriskajos pasākumos.
		0.0.1 paaugstināt iedzīvotāju izglītības un apziņas līmeni (ESF)	Nav rādītāju.	Nav rādītāju.	Nav rādītāju.

	2.2. Sociālās aprūpes un veselības aizsardzības infrastruktūras attīstība un pieejamības uzlabošana, veselīga dzīves veida veicināšana	5.1.4. pilnveidot sociālās aprūpes un veselības aizsardzības infrastruktūras elementus un to pieejamību, veicināt veselīgu brīvā laika pavadīšanas veidu (ELFLA)	Realizēti 10 pasākumi saistībā ar mērķa grupas dalībnieku sociālo iekļaušanos.	Samazināsies sociālā nevienlīdzība starp sociālās atstumtības riska grupām. Palielināsies iedzīvotāju tolerance un iecietība pret sociāli atstumtajām riska grupām. Attīstīsies iedzīvotāju līdzdalība veselīga dzīvesveida aktivitāšu pasākumos.
	2.3. Iedzīvotāju sabiedriskās aktivitātes veicināšana, un nevalstisko organizāciju administratīvās kapacitātes stiprināšana	5.1.5. veicināt iedzīvotāju kolektīvās sabiedriskās aktivitātes (ELFLA)	Veikti 20 pasākumi saistībā ar administratīvās kapacitātes stiprināšanu vietējām iniciatīvas grupām un nevalstiskajām organizācijām (iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmu nodrošinājuma iegāde un uzstādīšana un infrastruktūras izveide) sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai vietējiem iedzīvotājiem	Palielināsies tehniskās iespējas pasākumu organizēšanai, sabiedrisko aktivitāšu realizēšanai vietējo iniciatīvu grupās, NVO sadarbības un pieredzes apmaiņā. Palielināsies vietējo iniciatīvu grupu, NVO kapacitāte. Tiks palielināta iedzīvotāju aktivitāte iniciatīvu grupās, NVO.
	2.4. Mājokļa un dzīves vides labiekārtošana	2.4.1. Dzīves vides mājokļa tuvākajā apkārtnē labiekārtošana (EZF)	Veikti 10 pasākumi dzīves vides kvalitātes uzlabošanai koplietošanas teritorijās	Uzlabosies infrastruktūra un tiks radīta patīkama un estētiska dzīves vide. Palielināsies jauniešu iesaistīšanās sabiedriskajās aktivitātēs.

3) aizsargāt un racionāli apsaimniekot, atjaunot dabas un kultūrvēsturiskās vērtības kā tūrisma potenciālu, sakopt un apzaļumot apdzīvoto vietu teritoriju, attīstīt tūrismu.	3. virziens - partnerības Daugavkrasts” teritorijas dabas un kultūrvides attīstība	3.1. Dabas un kultūras mantojuma aizsardzība, sakopšana un izmantošana	5.1.6. aizsargāt, sakopt un saudzīgi izmantot dabas un kultūras mantojuma vērtības (ELFLA)	Veikti 16 pasākumi dabas resursu saglabāšanā, kultūras mantojuma aizsardzībā un sakopšanā	Tiks uzlabota dabas resursu un kultūras mantojuma objektu sakārtošana un aizsardzība. Palielināsies dabas resursu un kultūras mantojuma objektu pieejamība. Palielināsies sabiedrība informētība dabas resursu un kultūras mantojuma objektu saglabāšanā un aizsardzībā.
		0.0.2. celt iedzīvotāju apziņu par dabas un kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanas nepieciešamību (EZF)	0.0.2. celt iedzīvotāju apziņu par dabas un kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanas nepieciešamību (EZF)	Nav rādītāju.	Nav rādītāju.
		0.0.3. popularizēt dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma vērtības vietējo iedzīvotāju vidū (ELFLA)	0.0.3. popularizēt dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma vērtības vietējo iedzīvotāju vidū (ELFLA)	Nav rādītāju.	Nav rādītāju.
		0.0.4. rūpēties par kultūrvēsturisko objektu atbilstošu uzturēšanu	0.0.4. rūpēties par kultūrvēsturisko objektu atbilstošu uzturēšanu	Nav rādītāju.	Nav rādītāju.
		3.2. Teritorijas labiekārtošana, nodrošinot sabiedrībai pieejamas teritorijas atpūtai, sportam un tūrismam.	3.1.1. aktīvai atpūtai domātu publiski pieejamu vietu pie ūdeņiem izveidošana un labiekārtošana, nodrošinot ūdeņu piekrastes pieejamību (EZF)	Izveidota un labiekārtotas 4 aktīvai atpūtai domātas publiski pieejamas vietas pie ūdeņiem.	Tiks uzlabota pieejamība publiskai izmantošanai paredzētām vietām pie ūdeņiem. Palielināsies zivju resursu pieejamība.

Biedrības „Partnerība „Daugavkrasts”” attīstības stratēģijas 2009.-2013.gadam (ar 2012.gada grozījumiem) izpildes rādītāji

Stratēģiskais mērķis (2012)	Virzieni	Prioritātes	Rīcības	Kvantitatīvie rādītāji (mērķis)	Rezultatīvie rādītāji (mērķis)
1) attīstīt partnerības „Daugavkrasts” teritoriju kā administratīvi pastāvīgu, ekonomiski spēcīgu un konkurētspējīgu teritoriju. Veicināt daudzveidīgu uzņēmējdarbību, attīstīt vidi draudzīgu, uz zināšanām un jaunajām tehnoloģijām balstītu ražošanu un dažādus pakalpojumus, infrastruktūru;	1. virziens – partnerības „Daugavkrasts” teritorijas ekonomiskā attīstība	1.1. Uzņēmējdarbības vides uzlabošana	1.1.1. Jaunu pakalpojumu attīstība un esošo pieejamības un kvalitātes uzlabošana (ELFLA)	Izveidoti jauni vai uzlaboti esošie 8 ekonomikas pakalpojumu sniegšanas objekti. Izveidoti jauni vai uzlaboti esošie 5 sporta nomas punkti. Radītas jaunas vai saglabātas esošās 8 darbavietas. Radīti jauni vai uzlaboti esošie izglītības un sporta infrastruktūras pakalpojumi	Vietējās ekonomikas nozaru sniegtie pakalpojumi ir kļuvuši daudzveidīgāki un kvalitatīvāki, pieejamāki vietējiem iedzīvotājiem. Esošie pakalpojumi ieguvuši infrastruktūras un aprīkojuma nodrošinājumu kvalitātes uzlabošanai. Saglabātas esošās un radītas jaunas darba vietas. Uzlabojusies sporta un izglītības pakalpojumu kvalitāte. Sniegtie pakalpojumi ir kļuvuši pieejamāki visām iedzīvotāju grupām. Sporta un izglītības infrastruktūra ir modernizēta.
			1.1.2. atbalsts lauksaimniecības produktu ražošanai un pirmapstrādei, kā arī ilggadīgo augļkopības kultūraugu stādu iegāde, stādījumu balstu sistēmu, žogu, žogu balstu iegāde, uzstādīšana un stādījumu ierīkošana (ELFLA)	Izveidoti vismaz 2 jauni ilggadīgie augļkopības stādījumi (izņemot zemenes). Iegādāti vismaz 50 ilggadīgo kultūraugu stādi. Modernizēti 2 esošie lauksaimniecības produktu ražošanas un / vai pirmapstrādes uzņēmumi. Uzlabojusies 3 uzņēmumu kapacitāte.	Uzlabojusies saimniecību tehnoloģiskā kapacitāte. Izveidoti jauni / modernizēti esošie lauksaimniecības produktu ražošanas un/vai pirmapstrādes infrastruktūras objekti. Veiktās inovācijas nodrošina kvalitatīvu produktu ražošanu. Palielinoties ienākumiem, uzlabojusies iedzīvotāju dzīves kvalitāte.

			1.1.3. atbalsts lauksaimniecības produktu pārstrādei un pirmapstrādei mājas apstākļos (ELFLA)	Izveidoti 2 jauni uzņēmumi, vai uzlaboti esošie. Radīti 2 jauni produkti.	Palielinoties ienākumiem, uzlabojusies izdzīvotāju dzīves kvalitāte. Radītas jaunas darba vietas. Radīti jauni, ar konkrēto teritoriju saistīti produkti. Izveidoti jauni uzņēmumi vai paplašināti esošie. Radīti jauni produkti.
	1.2. Infrastruktūras attīstība	1.2.1. Vietējā līmeņa ceļu tīkla uzlabošana, gājēju un velosceļu izveide (EZF)	Realizēts 1 projekts vietējā līmeņa ceļu tīkla uzlabošanā vai labiekārtota autostāvvietas izveidē zivsaimniecībai nozīmīgā teritorijā. Realizēts 1 projekts, ierīkojot gājēju ceļiņu, ietvi vai velosceļu zivsaimniecībai nozīmīgā teritorijā.	Uzlabota vietējo ceļu infrastruktūra. Labāka piekļuve sabiedriskajiem objektiem zivsaimniecībai nozīmīgā teritorijā. Netieši tiek veicināta arī uzņēmējdarbība, jo uzņēmēji var labāk izmantot vietējo ceļu infrastruktūru ekonomisko aktivitāšu realizēšanai. Uzlabota iedzīvotāju drošība ārpus mājokļa. Drošāka piekļūšana sabiedriskajiem objektiem, veikaliem, skolām u.tml. zivsaimniecībai nozīmīgā teritorijā.	

<p>2) celt iedzīvotāju dzīves un labklājības līmeni. Ekonomiskā attīstība veicinās jaunu darba vietu rašanos, kas paaugstināt pagasta iedzīvotāju dzīves līmeni. Attīstīt sociālos pakalpojumus, piesaistīt teritorijai jaunus un uzņēmīgus cilvēkus;</p>	<p>2. virziens – partnerības „Daugavkrasts” teritorijas iedzīvotāju labklājības paaugstināšana</p>	<p>2.1. Izglītības nodrošināšana, kultūras un sporta infrastruktūras attīstība</p>	<p>2.1.1. Mūžizglītības veicināšana, izglītības, kultūras un sporta infrastruktūras attīstība, esošā vietējā tūrisma potenciāla veicināšana (EZF)</p>	<p>Labiekārtots 1 kempings. Realizēti 2 projekti, lai nodrošinātu iedzīvotājiem zivsaimniecībai nozīmīgā teritorijā iznomāt laivas. Realizēts 1 projekts, lai nodrošinātu uzlabotu pieejamību tūrisma objektiem zivsaimniecībai nozīmīgā teritorijā. Ierīkoti, izbūvēti, rekonstruēti vai labiekārtoti 2 izglītības, kultūras un sporta infrastruktūras objekti zivsaimniecībai nozīmīgā teritorijā.</p>	<p>Lielāks personu skaits, kas apmeklē tūrisma objektus zivsaimniecībai nozīmīgā teritorijā. Augstāka ir šo personu apmierinātība par šo objektu apmeklēšanu, tūrisma objekti tiek apmeklēti atkārtoti, labāka reputācija (atpazīstamība) zivsaimn. nozīmīgai teritorijai. Augstāks izglītības, kultūras līmenis iedzīvotājiem zivsaimniecībai nozīmīgā teritorijā. Labākas iespējas veselīgai brīvā laika pavadīšanai.</p>
		<p>2.2. Sociālās aprūpes un veselības aizsardzības infrastruktūras attīstība un pieejamības uzlabošana, veselīga dzīves veida veicināšana</p>	<p>2.2.1. Amatsniecības, netradicionālās lauksaimniecības un nelauksaimniecisko uzņēmējdarbības veidu prasmju nodošanas interesentiem, radošo darbinieku attīstība un demonstrējumu pieejamības veicināšana, sociālās aprūpes un veselības aizsardzības infrastruktūras elementu un to pieejamības attīstība, veicināt veselīgu brīvā laika pavadīšanas veidu attīstību (ELFLA)</p>	<p>No jauna aprīkotas vai papildinātas ar nepieciešamo inventāru vismaz 4 amatnieku darbnīcas. Radītas jaunas vai uzlabotas esošās 2 kokapstrādes, metālapstrādes, akmens apstrādes darbnīcas. Radīts jauns vai saglabāts esošais nelauksaimnieciskās uzņēmējdarbības uzņēmums. Radītas 2 jaunas demonstrāciju teritorijas, meistardarbnīcas, radošās darbnīcas.</p>	<p>Esošās amatsniecības darbnīcas ir kļuvušas pieejamākas partnerības iedzīvotājiem. To sniegtie pakalpojumi un produkcijas klāsts ir kļuvis daudzveidīgāks un konkurētspējīgāks. Esošās metālapstrādes un kokapstrādes darbnīcas ir ieguvušas modernāku aprīkojumu, uzlabota to darbības kapacitāte. Esošie un no jauna radītie nelauksaimnieciskās u-darbības nozares uzņēmumi ieguvuši infrastruktūras un aprīkojuma nodrošinājumu kvalitātes uzlabošanai. Saglabātas esošās un radītas jaunas darbavietas.</p>

				<p>Radīti jauni vai uzlaboti esošie 3 bērnu rotaļu laukumi.</p> <p>Radīts vismaz 1 jauns suņu pastaigu laukums.</p> <p>Izveidotas jaunas vai uzlabotas esošās 2 mācību un izziņu takas partnerības teritorijā.</p> <p>Izveidots jauns vai uzlabots esošais bērnu, jauniešu un veco ļaužu dienas centrs.</p> <p>Uzlabots vai radīts jauns vismaz 1 medicīnas pakalpojumu sniegšanas vai sociālās aprūpes centrs.</p>	<p>Esošie un no jauna radītie bērnu rotaļu laukumi ir kļuvuši daudzveidīgāki un drošāki gan bērniem, gan viņu vecākiem.</p> <p>Suņu pastaigu laukums nodrošina iespēju suņu īpašniekiem veikt suņu socializāciju, nodrošināt kvalitatīvu apmācību, treniņu procesu.</p> <p>Izveidotās un saglabātās mācību un izziņu takas ir kļuvušas pievilcīgākas un informācijas ziņā daudzveidīgākas.</p> <p>Uzlabotie vai jaunradītie sociālās aprūpes, bērnu, jauniešu un veco ļaužu dienas centri ir kļuvuši daudzveidīgāki un pieejamāki ikvienam interesentam.</p>
		2.3. Iedzīvotāju sabiedriskās aktivitātes veicināšana, un nevalstisko organizāciju administratīvās kapacitātes stiprināšana	2.3.1. Attīstīt iedzīvotāju kolektīvās sabiedriskās aktivitātes, veicināt nevalstisko organizāciju administratīvās kapacitātes stiprināšanu (ELFLA)	<p>Atbalstītas esošās vai radītas jaunas vismaz 2 sabiedriskās organizācijas, stiprinot to darbības kapacitāti.</p> <p>Iegādāts aprīkojums vismaz 2 kultūras pasākumu, izstāžu un koncertu organizēšanai.</p> <p>Atbalstītas esošās vai radītas jaunas vismaz 2 nevalstiskās organizācijas.</p>	<p>NVO partnerības teritorijā ir ieguvušas infrastruktūru un darbības nodrošināšanai nepieciešamo kapacitāti.</p> <p>Iedzīvotāji tiek motivēti veidot sabiedriskās organizācijas un nevalstiskās organizācijas interešu pārstāvībai un iedzīvotāju ekonomiskās un sociālās aktivitātes paaugstināšanai</p>
		2.4. Mājokļa un dzīves vides labiekārtošana	2.4.1. Aktīvai atpūtai domātas publiski pieejamu vietu pie ūdeņiem ierīkošana un labiekārtošana, dzīves vides uzlabošana mājokļa tuvumā (EZF)	<p>Ierīkoti, izbūvēti, rekonstruēti vai labiekārtoti 3 objekti iedzīvotāju dzīves vides uzlabošanai mājokļa tuvumā zivsaimniecībai nozīmīgā teritorijā.</p> <p>Ierīkotas vai labiekārtotas 2 atpūtas vietas pie ūdeņiem zivsaimniecībai nozīmīgā teritorijā</p>	<p>Uzlabots dzīves līmenis mājokļa tuvumā iedzīvotājiem zivsaimniecībai nozīmīgā teritorijā.</p> <p>Lielāka apmierinātība ar dzīvi.</p> <p>Labākas iespējas veselīgai brīvā laika pavadīšanai pie ūdeņiem zivsaimniecībai nozīmīgu teritoriju iedzīvotājiem.</p>

3) aizsargāt un racionāli apsaimniekot, atjaunot dabas un kultūrvēsturiskās vērtības kā tūrisma potenciālu, sakopt un apzaļumot apdzīvoto vietu teritoriju, attīstīt tūrismu.	3. virziens - partnerības Daugavkrasts” teritorijas dabas un kultūrvides attīstība	3.1. Dabas un kultūras mantojuma aizsardzība, sakopšana un izmantošana	3.1.1. Dabas un kultūras mantojuma aizsardzība, sakopšana un izmantošana, vides aizsardzības pasākumu kvalitātes uzlabošana (ELFLA)	Ierīkoti 2 jauni dalīto atkritumu šķirošanas laukumi. Uzstādītas vismaz 3 jaunas atkritumu tvertnes publiskajās peldvietās, pie tūrisma objektiem un aktīvās atpūtas zonās. Sakoptas 3 piekrastes zonas, veicinot rekreācijas pie ūdeņiem attīstību. Labiekārtotas vismaz 2 publiskās peldvietas partnerības teritorijā. Izstrādāti vismaz 2 kompleksi maršruti ūdenstūrismam. Labiekārtotas, rekonstruētas vai renovētas vismaz 2 kultūras iestāžu telpas. Izgatavotas un uzstādītas norādes un informācijas zīmes pie 6 kultūras un dabas mantojuma objektiem partnerības teritorijā. Saglabāts esošais nemateriālās kultūras mantojums vismaz 3 nemateriālā kultūras mantojuma nozarēs (mūzika, deja, teātris).	Veikti infrastruktūras uzlabojumi vietējo dabas resursu saglabāšanai. Pieaugusi iedzīvotāju izpratne par dalīto atkritumu šķirošanu. Samazinājies piedrazoto teritoriju īpatsvars partnerības teritorijā. Uzstādītas atkritumu tvertnes publiskajās peldvietās un rekreācijas zonās samazina apkārtējās ekosistēmas degradāciju. Esošie dabas un kultūrvēstures objekti tiek apsaimniekoti ar videi draudzīgām metodēm. Ir paaugstinājusies iedzīvotāju izpratne par dabas un kultūras mantojuma nozīmi, tā lomu teritorijas attīstībā. Ir radīta infrastruktūra, dabas un kultūras mantojuma saudzīgai un efektīvai izmantošanai un attīstībai.
		3.2. Vides aizsardzības pasākumu kvalitātes uzlabošana			

PIELIKUMS NR.2 Pārskats par „Partnerības „Daugavkrasts”” teritorijas vajadzībām un tām atbilstošajām rīcībām, kas iekļautas attīstības stratēģijā (2012.gada redakcija)

Pārskats par „Partnerības „Daugavkrasts”” teritorijas vajadzībām un tām atbilstošajām rīcībām, kas iekļautas attīstības stratēģijā (2012.gada redakcija)

DK Teritorijas vajadzības	2009	2010	2012	1.1.1.	1.1.1.	1.1.2.	1.1.3.	1.2.1.	2.1.1.	2.2.1.	2.3.1.	2.4.1.	3.1.1.	Summa
Ūdeņu aizsardzība un zivsaimniecība														
ar mērķi sekmēt uzņēmējdarbības aktivitātes atpūtas un tūrisma organizēšanas jomā, nodrošināt vietējiem iedzīvotājiem un iebraucējiem rekreācijas iespējas;		x	x	1					1			1	1	4
sakopt ūdeņu piekrastes, veidojot rekreācijai pievilcīgu ainavu;		x	x										1	1
izveidot labiekārtotas atpūtas vietas iedzīvotājiem un tūristiem pie ūdeņiem, lai veicinātu veselīgu dzīvesveidu un tūrisma;		x	x					1	1			1	1	4
apzināt un likvidēt esošos piesārņojuma avotus, piem., notekūdeņu izplūdes no privātmājām;		x	x	0										0
kontrolēt zivju resursu izmantošanu, veicināt zivju resursu atjaunošanos;		x	x	0										0
sakārtot un ierīkot labiekārtotas piekļūšanas vietas pie ūdeņiem attiecībā uz ūdenstūristiem;		x	x					1	1			1	1	4
veicināt ūdenstūrisma attīstību, piem., izstrādājot ūdenstūrisma maršrutus, popularizējot veselīgu dzīvesveidu;		x	x										1	1
sakārtot un uzlabot infrastruktūru (ceļi, notekūdeņu savākšana, ūdensapgāde) ūdeņu piekrastē esošajos ciematos;		x	x					1				1		2
paplašinot veselīgas atpūtas pie ūdeņiem daudzveidību;		x	x	1					1					2
ierīkot ūdenstūrisma apmetnes vietas.		x	x						1					1
Lauksaimniecība														
paaugstināt lauksaimniecības konkurētspēju un eksporta iespējas.		x	x			1	1							2
atbalstīt nelauksaimniecisku uzņēmējdarbību un pakalpojumus struktūru kā lauku ekonomikas svarīgu sastāvdaļu.		x	x				1			1				2
saglabāt lauku apdzīvotību, lauku vidi un ainavu sabiedrības atpūtai, tūrismam, nākamajām paaudzēm.		x	x										1	1

Meži un purvi													
iekļaut purva teritorijas interesantākos objektus tūrisma aprītē;		x	x	0									0
saglabāt mežu un purvu dabisko ainavu.		x	x	0									0
Ceļi													
ierīkot trokšņu slāpējošus koku un krūmu stādījumus;	x	x	x	0									0
ierīkot, rekonstruēt ceļus, piebraukšanas vietas tūrisma objektiem, ūdeņiem, sabiedriskajiem objektiem;	x	x	x				1				1	1	3
ierīkot celiņus gājējiem, velosipēdistiem (piem., izveidot Baložos velo trasi, un velo ceļu no Baložiem līdz Rīgas HES);	x	x	x				1						1
attīstīt ūdenstransporta maršrutus, piemēram, veidojot dažādus tūrisma un ekskursiju maršrutus pa Daugavu, kā atjaunot kuģīšu satiksmes iespēju starp Rīgu un Doles salu ar pieturvietām Daugavas un Sausās Daugavas krastā;	x	x	x									1	1
atjaunot un ierīkot tiltiņus pār mazajām upēm un grāvjiem.	x	x	x	0									0
Uzņēmējdarbība													
uzņēmējdarbībā veicināt tradicionālos lauku amatniecības veidus;			x						1				1
izglītēt iedzīvotājus (īpaši sociālā riska grupās) par iespējām uzsākt savu biznesu;			x	0									0
atbalstīt mazo uzņēmumu iniciatīvas vides sakārtošanā un sakopšanā, sociālo problēmu risināšanā;			x					1	1			1	3
apzināt uzņēmējus, kas darbojas partnerības teritorijā, veidot un uzturēt datubāzi par uzņēmumiem partnerības teritorijā, to saražoto produkciju, piedāvātajiem pakalpojumiem, veicināt savstarpējo kooperēšanos.			x	0									0
Ūdens apgāde un kanalizācija													
nav atbalstāma līdzšinējā prakse ciemu teritorijās veidot individuālus urbumus vai akas katrā gruntsgabalā	x	x		0									0
vairākās apdzīvotajās vietās ir jāizbūvē lokālās attīrīšanas iekārtas	x	x		0									0
nepieciešams realizēt ūdens taupības pasākumus	x	x		0									0

Atkritumu apsaimniekošana													
paplašināt dalītas atkritumu vākšanas sistēmas darbību, iekārtojot atkritumu dalītas vākšanas laukumus arī mazākās apdzīvotās vietās;	x	x	x									1	1
uzstādīt un regulāri iztukšot atkritumu tvertnes sabiedriskās vietās, pie atpūtas vietām, cilvēku pulcēšanās vietās;	x	x	x									1	1
sakārtot nelegālās atkritumu izgāšanas vietas;	x	x	x	0									0
veicināt “zaļo atkritumu” šķirošanu un kompostēšanu.	x	x	x	0									0
Tūrisms un rekreācija													
padarīt upju krastus pieejamus sabiedrībai un nodrošināt vienlaidu pārvietošanās iespējas gar tiem (atpūtas takas, tūrisma maršruti, veloceliņi, u.c.), realizēt projektus, lai nodrošinātu brīvas pārvietošanās iespējas gar publiskajiem ūdeņiem, piekļūšanu publiskajiem ūdeņiem;	x	x	x				1	1			1	1	4
realizēt ainavu renovācijas/rekonstrukcijas pasākumus;	x	x	x									1	1
saglabāt rajona teritorijā esošo kultūrvēsturisko mantojumu, kā vienu no galvenajiem tūrisma resursiem;	x	x	x									1	1
kopt un saglabāt Rīgas reģionam raksturīgo daudzpusīgo kultūrvēsturisko ainavu, kā arī radīt jaunas kvalitatīvas vides ainavas;	x	x	x	0									0
apzināt novada kultūrvēsturiskos objektus, tradīcijas, saglabāt un izkopt tās, veikt kultūrvēsturisko objektu sakopšanu;	x	x	x					1	1	1			3
saglabāt vērtīgākās ainavas, mežu un purvu dabisko ainavu, izstrādāt un realizēt pasākumu plānus un pasākumus ainavu un skatupunktu labiekārtošanai, uzturēšanai un aizsardzībai;	x	x	x									1	1
nostiprināt Daugmales pilskalna un senpilsētas nogāzes pret Daugavu;	x	x	x	0									0
sakārtot 30.-90. gadu izrakumu vietas Daugmales pilskalnā, nepieļaujot zemes eroziju esošā neskartā kultūras slāņa fragmentu iekonservēšanai;	x	x	x	0									0
labiekārtot Daugmales pilskalna teritorijas tuvākās apkārtnes (kāršu žoga izveidošana gar iespējamo senpilsētas robežu un piebraucamo ceļu, Varžupītes gravas ainaviska izkopšana);	x	x	x	0									0

nodrošināt Daugmales pilskalna pieejamību (pilskalna plakuma, vaļņa, nogāzes, ieejas vietas, senpilsētas un aizsardzības zonas regulāra pļaušana vai noganīšana, krūmu izciršana senpilsētas teritorijā un pie vaļņa; informācijas zīmju uzstādīšana, takas gar Daugavu izveidošana;	x	x	x										1						1	2
Nāves salas labiekārtošana	x	x	x	0																0
labiekārtot iecienītākās pludmales – Karjerdīķis, Ķīķerītis, Titurgas ezers un citās vietās;	x	x	x																1	1
izvietot vienotas informatīvās norādes, kartes un shēmas par tūrisma objektiem.	x	x	x																1	1
teritoriju iekārtošanu kā labiekārtotas vai daļēji labiekārtotas teritorijas tūrisma un atpūtas organizēšanai, nodrošinot rekreācijas iespējas novada iedzīvotājiem un tūristiem;	x	x	x										1	1				1	1	4
aizsargāt putnu ligzdošanas vietas, veidot jaunas vietas, popularizēt putnu vērošanas nodarbības;	x	x	x	0																0
veidot sakoptu un ainavisku vidi;	x	x	x																1	1
apzināt jaunus dižkokus, uzraudzīt un aizsargāt esošo dižkoku stāvokli;	x	x	x																1	1
izpētīt iespējas mikroliegumu izveidošanai;	x	x	x	0																0
izstrādāt ekskursiju maršrutus, izveidot dabas un izziņas takas, popularizēt iedzīvotāju vidū vietējo kultūrvēsturisko vērtību apmeklēšanu kā brīvā laika pavadīšanas iespēju;	x	x	x											1						1
pieāvāt daudzveidīgas tūrisma iespējas vietējiem iedzīvotājiem un viesiem, tūristiem.	x	x	x										1	1						2
Izglītība																				
izvērtēt bibliotēku pašreizējās atrašanās vietas un telpas saistībā ar pagasta pašvaldības administrācijas optimizēšanu, iespēju robežās nodrošinot bibliotēku attīstību, paplašināšanu un ērtu pieejamību iedzīvotājiem. Nodrošināt, lai bibliotēkas ir pieejamas arī brīvdienās, ierīkot publiskās interneta pieejas punktus;	x	x	x	1															1	2
veikt kultūras iestāžu rekonstrukciju, atbilstoši mūsdienu prasībām, tai skaitā pielāgojot tos apmeklēšanai cilvēkiem ar kustību traucējumiem – invalīdiem-ratiņniekiem;	x	x	x										1						1	2

iekārtot saieta vietas, saieta namus Daugmalē un Baložos, citās lielākās apdzīvotās vietās partnerības teritorijā, nodrošinot iedzīvotāju pēc iespējas plašāku iesaistīšanu kultūras dzīves aktivitātēs;	x	x	x							1			1
iekārtot jaunus sporta laukumus, labiekārtot esošos sporta laukumus, lai popularizētu veselīgu dzīves veidu un nodrošinātu iedzīvotājiem saturīgas un veselīgas brīvā laika pavadīšanas iespējas sportojot, brīvā dabā;	x	x	x	1				1					2
iekārtot jaunus bērnu rotaļu laukumus visās apdzīvotās vietās partnerības teritorijā, paplašinot bērnu rotaļu laukumu tīklu, labiekārtot esošos bērnu rotaļu laukumus;	x	x	x						1		1		2
ierīkot un labiekārtot izziņas, mācību takas, pastaigu takas, velosipēdu ceļņus, ierīkot īpašus laukumus vai vietas pastaigām ar suņiem;	x	x	x						1				1
izveidot un labiekārtot vietas tehnisko sporta veidu nodarbībām;	x	x	x	1									1
izveidot un labiekārtot aktīvai atpūtai domātas publiski pieejamas vietas pie ūdeņiem (Daugavas, Sausās Daugavas, Titurgas ezera, Ķekavas upes, Misas upes, Karjerdīķis, Ķīķerītis u.c.), veicināt ūdenssporta veidu centru izveidošanu un attīstību.	x	x	x					1			1	1	3
NVO, sabiedrība													
atbalstīt un veicināt iedzīvotāju apvienošanās un iesaistīšanos interešu klubos un biedrībās, veicināt norises saistībā ar nevalstisko organizāciju darbību;	x	x	x							1			1
veicināt atgriezeniskās saites veidošanos starp pašvaldībām un iedzīvotājiem, uzņēmējiem, nevalstiskajām organizācijām;	x	x	x	0									0
periodiski realizēt iedzīvotāju forumus, tikšanās ar pašvaldību administrāciju pārstāvjiem, skaidrot pašvaldības darbības un attīstības virzienus un vietējo politiku, pētīt iedzīvotāju viedokli par aktuālajām nepieciešamībām pašvaldībās;	x	x	x	0									0
veicināt iedzīvotāju, uzņēmēju un nevalstisko organizāciju aktīvu iesaistīšanu lēmumu pieņemšanā par pašvaldību teritoriju attīstības jautājumiem.	x	x	x	0									0
				5	0	1	2	8	13	8	3	9	24

PIELIKUMS NR.3 Pārskats par „Partnerības „Daugavkrasts”” teritorijas aktivizēšanas pasākumiem

Pārskats par „Partnerības „Daugavkrasts”” teritorijas aktivizēšanas pasākumiem

KOPĀ:	42	Paveiktais	Gads	Tēma	Dalīb.	Valde	Padome	Projektu iesniedzēji	
1.Organizētie pasākumi	1	Seminārs projektu pieteicējiem par projekta pieteikuma veidlapas aizpildīšanu ar RSIC	2008	Projektu sagatavošana Leader programmai. Projekta veidlapu aizpildīšana, nepieciešamie papilddokumenti	20		2	14	VISP
	1	Seminārs projektu pieteicējiem par projekta pieteikuma veidlapas aizpildīšanu ar RSIC	2008	Projektu sagatavošana Leader programmai. Projekta veidlapu aizpildīšana, nepieciešamie papilddokumenti	20		2	14	VISP
	1	1.Vislatvijas garšaugu festivāls	2009	Garšaugu izmantošana pārtikā, kulinārijā, audzēšanas specifika, amatnieku izstrādājumu tirdziņš, semināri par pārtikas uzturvielām, uzturvērtību	350	1			1.VIRZIENS
	1	Konference „Lauku skolas – vietējās attīstības sirds” Daugmalē (kopā ar LLF)	2009	Lauku skolu loma Latvijas lauku attīstībā, kopienu centru saglabāšanā, kultūras mantojuma saglabāšanā un izglītības sistēmas restrukturizācijas iespējas. Diskusijas un prezentācijas par lauku skolu darbību					2.VIRZIENS
	1	Daļēji - „Jelgavas veselības maratons”	2009	Veselīga dzīvesveida popularizēšana, aktīvās atpūtas nozīme veselības saglabāšanā, ārstu un sporta pedagogu konsultācijas, vingrinājumi pensionāriem, paraugdemonstrējumi		1			2.VIRZIENS
	1	Reģionālais VRG seminārs par EZF	2010	Leader pieejas īstenošana Pierīgā	50	1			VISP

	1	Piedzīvojumu sporta spēles "X-trail", sadarbībā ar Latvijas Vieglatlētikas asociāciju	2011	Piedzīvojumu sporta spēļu organizēšana un vadība	40	1			2.VIRZIENS
	1	Projektu pieteicēju tikšanās ar Somijas VRG tīkla pārstāvi, saimniecību apskate	2011	Tikšanās un diskusijas par sadarbības iespējām ar Somijas VRG	5	1		4	VISP
	2	2 semināri projektu pieteicējiem EZF programmas ietvaros	2011	Informācija par projektu konkursu, projektu veidlapas aizpildīšana	20	2		18	VISP
	1	Sadarbībā ar VLT iniciēta ideja par jaunas maģistru studijas programmas "lauku attīstība" izstrādi un metodoloģijas izstrādi LLU maģistrantūras programmā	2011	Sadarbībā ar VLT izstrādāta un iniciēta mācību programma un metodoloģija maģistrantūras programmai specializācijā "Lauku attīstība" LLU EF	1	1			VISP
	1	Seminārs Pierīgas partnerībām par LEADER pieeju, sadarbībā ar LAD CA, LAD LRLP un RSIC	2011	Seminārs par projektu sagatavošanu, īstenošanu, uzraudzību, tipiskajām kļūdām	47	2		18	VISP
	1	seminārs projektu pieteicējiem ELFLA ietvaros	2011	Informācija par projektu konkursu, projektu veidlapas aizpildīšana	20	2		18	VISP

2.Dalība pasākumos	1	Junior Achievement Latvia organizētajos apmācību semināros „Ceļš uz ekonomisku domāšanu”, „Skolēnu mācību firmu gadatirgus”	2009	Biznesa domāšana, ekonomikas un uzņēmējdarbības pamatu attīstīšana, prasmju apgušana tiešajā tirdzniecībā un uzņēmējdarbības attīstībā	1	1			1.VIRZIENS
	1	Jauno Zemnieku Kluba organizētajā pasākumā „Lauki – manas mājas”	2009	Mazpulku organizāciju darba izvērtēšana, zemnieku saimniecību apskate, labās prakses piemēru popularizēšana jauniešiem	1	1			1.VIRZIENS
	1	LLU un JZK organizētajā „Jelgavas Veselības maratonā”	2009	Veselīga dzīvesveida popularizēšana, aktīvās atpūtas nozīme veselības saglabāšanā, ārstu un sporta pedagogu konsultācijas, vingrinājumi pensionāriem, paraugdemonstrējumi	1	1			2.VIRZIENS
	1	Jauno Zemnieku Kluba organizētajās „Karjeras dienās”	2009	jauno lauksaimnieku saimniecību izvērtēšana, darbības analīze, mazpulku skate	1	1			1.VIRZIENS
	1	VLT mācību semināros	2009	Mācības par LEADER pasākumu īstenošanu, darba grupu veidošan diskusijas, darba plānu izstrāde, lauku attīstības pamatnostādnes					VISP
	1	Inovātīvo biznesa ideju vērtēšanā LIAA un JAL organizētajā konkursā „Ideju kausis 2009”	2009	Jauniešu biznesa ideju vērtēšana, uzņēmējdarbības prasmju izvērtējums, biznesa projektu analīze	1	1			1.VIRZIENS
	1	LLF forumos	2009						
	1	Apmācību seminārā par Ciemu attīstības plānu izstrādi un attīstības iespējām zivsaimniecībā	2010	Ciematu attīstības plānu izstrādes metodika, plānošana, plānu izstrāde un tās loma reģiona attīstības kontekstā	2	1	1		VISP
	1	Baldones partnerības organizētajā apmācību seminārā projektu pieteicējiem, iepazīstinot viņus ar Ķekavas pieredzi	2010	Baldones partnerības biedru un projektu pieteicēju iepazīstināšana ar Partnerības Daugavkrasts pieredzi, projektu vērtēšanu	1	1			VISP

	1	ZM un VLT organizētajā seminārā par EZF finansējuma apgūšanu.	2010	Finansējuma sadalījums un izmantošanas iespējas EZF	1	1			VISP
	1	Mācību seminārā Aizkrauklē	2010	Inovāciju izmantošana VRG teritorijas attīstībā	3	1	2		1.VIRZIENS
	1	VLT seminārā par LEADER ieviešanu	2010	LEADER ieviešanas nosacījumi	1	1			VISP
	1	Eiropas Komisijas programmā „Action Drugs”	2010	Narkotisko vielu ietekmes mazināšana, dzīve bez narkotikām	2	1	1		2.VIRZIENS
	1	Dalība VLT un LLKC darba grupā par VLT 2010.gada darba plānu	2010	Diskusijas par VLT lomu un darbības plāna izstrāde 2010.g	1	1			VISP
	1	Ziemassvētku pasākumā t/c Lība, sagādājot dāvanas un koncertu adoptētajiem bērniem un bērniem ar aizbildņiem;	2010	Koncerta un dāvanu sarūpēšana adoptētajiem bērniem un bērniem ar aizbildņiem	1	1			2.VIRZIENS
	1	Starptautiska konference par LEADER pieeju Carnikavā	2011	Diskusijas par LEADER pieejas īstenošanu Baltijā	1	1			VISP
	1	Seminārs par projektu sagatavošanu Ogrē	2011	Projektu sagatavošana, veidlapu aizpildīšana, projektu vērtēšana					VISP
	1	Regulāras diskusijas ZM, LLKC	2011	diskusijas par LEADER īstenošanu finansējuma pārdali, izmaiņām MK noteikumos u.c.					VISP
	1	Starptautiska konference Jelgavā	2011	Lauku attīstības pamatnostādnes, lauku attīstības politika, NAP izstrāde	1	1			VISP
	1	Seminārs par stratēģiju īstenošanu EZF un ELFLA ietvaros, Saldus novadā	2011	Stratēģiju īstenošanas izvērtējuma metodes	2	1	1		VISP
	1	Seminārs par pētījumu metodēm, Līvānos	2011	Pētījumu metodes un metodoloģija	2	1	1		VISP
3. Pieredzes apmaiņas braucieni	1	Brauciens uz Daugavpils raj.	2009	Iepazīšanās ar realizētajiem projektiem, attīstības stratēģiju, ciematu attīstības plāniem	4	1		3	VISP

	1	Brauciens uz Bauskas rajona lauku partnerību	2009	Pieredzes apmaiņa projektu pieteicējiem par Bauskas partnerības realizētajiem projektiem	17	1		16	VISP
	1	Brauciens uz Jaunpils partnerības „Upe 8” teritoriju	2010	Pieredzes apmaiņa par stratēģijas īstenošanu un realizētajiem projektiem	17	1		16	VISP
	1	Braucienā uz Somiju, zivsaimniecības nozares ietvaros	2010	Realizēto projektu apskate, iepazīšanās ar Zivsaimniecības tīkla darbību, zivsaimnieku organizācijām	1	1			VISP
	1	Brauciens uz Igauniju, lai iepazītos ar iekšējo ūdeņu zvejniecību	2010	Iepazīšanās iekšējo ūdeņu zvejniekiem ar zvejas metodēm, realizētajiem projektiem, atbalsta pasākumiem	3		1	2	VISP
	1	Uzņemta ciemos Jaunpils partnerība „Upe 8”	2010	Jaunpils partnerības biedru iepazīšanās ar lauksaimniecības nozares attīstību Ķekavā, lauku saimniecību apskate, diskusijas ar nozares pārstāvjiem					1.VIRZIENS
	1	Lauksaimnieku brauciens uz Jelgavas novadu – augļkopības tendences un attīstības iespējas	2011	Augļkopības saimniecību apskate, diskusijas, labās prakses iespēju pārņemšana	16			16	1.VIRZIENS
	1	Uzņemta ciemos Viļņas partnerība	2011	Tikšanās ar Viļņa partnerību, sadarbības līguma noslēgšana, turpmākās sadarbības iespēju apspriešana	2	2			VISP
		Brauciens uz Limbažu rajonu	nenoti ka						
		Brauciens uz Aizkraukles rajonu	nenoti ka						

PIELIKUMS NR. 4. Jautājumi partnerības „Daugavkrasts” darbības efektivitātes novērtēšanai

- Kā un cik sekmīgi partnerība sadarbojas un iesaista dažādas puses?
- Kādu ieguldījumu LEADER pieeja ir devusi daudznozaru pieeju ieviešanā un sadarbībā lauku attīstībai?
- Cik lielā mērā palielinājusies partnerības iekšējā kapacitāte?
- Kādas ir galvenās problēmas, šķēršļi, īstenojot 4. Prioritāro virzienu?
- Cik lielā mērā lēmumu pieņemšanas un ieviešanas process ir kļuvis caurspīdīgāks?
- Cik lielā mērā identificēti iekšējie konflikti un veikta šo situāciju novēršana vai atrisināšana?
- Cik lielā mērā mācīšanās mehānismi paaugstinājuši vietējās partnerības biedru, pārvaldes darbības kapacitāti un veicinājušas profesionāļu vietējās partnerības pārvaldību?
- Kā LEADER pieeja ir uzlabojusi pārvaldību lauku teritorijās?
- Kādu ieguldījumu LEADER pieeja ir devusi lauku teritoriju iekšējās attīstības potenciālam?
- Kādā mērā LEADER pieeja ir devusi ieguldījumu teritorijas konkurētspējas un dzīves kvalitātes uzlabošanā?
- Kā un cik sekmīgi partnerība mijiedarbojas ar citām organizācijām (valsts, privātās, nevaldības) un vietējām iniciatīvām grupām saistībā ar procesu ietekmēšanu un atbildības uzņemšanos?
- Cik liela rīcības brīvība ir dota grupai saistībā ar stratēģijas īstenošanu / projektu atlasī?
- Kādi ir 4. prioritārā virziena sagaidāmie rezultāti šajā posmā?
- Kādi ir tiešie un netiešie dzīves kvalitātes rādītāju un LEADER ieguvumi attīstot sadarbību (reģionā, starp reģioniem)?
- Kādas jauni vertikālie koordinācijas mehānismi ieviesti starp dažādiem institucionāliem līmeņiem, politikas plānošanā un īstenošanā?
- Kā partnerība redz savu turpmāko darbību ilgtermiņā un lomu novada attīstībā?
- Kā un cik sekmīgi partnerība rada pozitīvu ekonomisko efektu teritorijā?
- Cik lielā mērā iedzīvotājiem ir dota iespēja piepildīt savu radošo, intelektuālo, profesionālo potenciālu?
- Kā un cik sekmīgi tiek uzlabota resursu un pakalpojumu vienmērīga pieejamība?
- Cik lielā mērā stratēģija palielinājusi mijiedarbību starp iedzīvotājiem, dažādu sabiedrības grupu starpā?
- Cik lielā mērā paaugstinājies apmierinātības līmenis saistībā ar infrastruktūras un sociālo pakalpojumu uzlabojumiem?
- Kā un cik sekmīgi tiek radīti veicinoši apstākļi inovācijām un uzņēmējdarbībai?
- Cik lielā mērā uzlabojusies cilvēku gatavību inovācijām?
- Kādā mērā tiek uzlabots vai atjaunots lauku kultūras mantojums (*materiālais, nemateriālais*)?
- Cik lielā mērā teritorija ir ieguvusi kultūralo pievilcīgumu un uzlabojusies kultūras dzīve?
- Cik lielā mērā kultūras pasākumi, aktivitātes, iniciatīvas piesaistījušas cilvēkus no ārpusē? (*ārējais tēls, vietas apmeklētāju skaits, zināšanas un pozitīvs iespaids par teritorijas specifiskajām vērtībām.*)
- Cik lielā mērā ir paaugstinājušās vietējo uzņēmēju prasmes, uzlabota to pielāgošanās spēja, uzņēmumu dzīvotspēja un produktīvā kapacitāte?
- Kā un cik sekmīgi tiek veikti pasākumi dabas vides saglabāšanai un labiekārtošanai?
- Cik lielā mērā uzlabojusies iedzīvotāju līdzdalība vides jautājumu risināšanā un vides apsaimniekošanā ?

PIELIKUMS NR. 5. Projektu realizētāju anketa

Vispārīgā daļa:

- 1) Kuram no nosauktajiem mērķiem, minētais projekts atbilst visvairāk? Izvēlieties 4 vispiemērotākos un atzīmējiet ar 1

Attīsta Ķekavas novadu kā administratīvi pastāvīgu, ekonomiski spēcīgu un konkurētspējīgu teritoriju.	
Veicina daudzveidīgu uzņēmējdarbību	
Attīsta videi draudzīgu, uz zināšanām un jaunajām tehnoloģijām balstītu ražošanu vai dažādus pakalpojumus	
Ceļ iedzīvotāju dzīves un labklājības līmeni	
Veicina jaunu darba vietu rašanos	
Attīsta sociālos pakalpojumus	
Attīsta citus pakalpojumus (t.sk. izglītība, kultūra un sports)	
Piesaista teritorijai jaunus un uzņēmīgus cilvēkus	
Aizsargā un racionāli apsaimnieko vai atjauno dabas vērtības	
Aizsargā un racionāli apsaimnieko vai atjauno kultūrvēsturiskās vērtības	
Sakopj vai apzaļumo apdzīvoto vietu teritoriju	

Kur Jūs uzzinājāt par iespēju realizēt šo projektu? _____

- 2) Saziņā ar partnerību „Daugavkrasts”, esmu izmantojis šādas komunikācijas metodes:

Semināri	
Pieredzes apmaiņas pasākumi	
Mājas lapa	
Novada avīze	
e- pasts	
Tālrunis	
Tikšanās klātienē	
Cits	

- 3) Vai esat lasījis kādu no novada attīstības plānošanas dokumentiem?

Specifiskā atsevišķu rīcību daļa:

Novērtējiet, cik lielā mērā minētais uzdevums tiek sasniegts ar projekta palīdzību 1- zems, 2- vidējs, 3- augsts:

Uzdevums	Vērtējums
<i>Projekts veicina veselīgu dzīvesveidu</i>	
<i>Attīstība veselīgas atpūtas pie ūdeņiem dažādība</i>	
<i>Ir izstrādāts tūrisma maršruts</i>	
<i>Ir realizēts projekts koplietošanas teritoriju labiekārtošanai</i>	
<i>Izveidota izziņas un mācību taka</i>	
<i>Ierīkots īpašs laukums vai vieta pastaigām ar suņiem</i>	
<i>Izveidots jaunu bērnu rotaļu laukums uz uzlabots esošs bērnu laukums</i>	
<i>Izveidots bērnu un veco ļaužu dienas centrs</i>	
<i>Izveidots jauns sociālās aprūpes un medicīnas pakalpojumu sniegšanas centrs</i>	
<i>Palielinājusies uzņēmējdarbība, zemnieku saimniecības un individuāli nodarbināto skaits;</i>	
<i>Palielinājusies sabiedrības informētība par uzņēmējdarbību un individuālo nodarbinātību;</i>	
<i>Palielinājusies uzņēmēju, zemnieku un individuāli nodarbināto kapacitāte</i>	
<i>Uzlabota dabas resursu un kultūras mantojuma objektu sakārtošana un aizsardzība</i>	
<i>Palielinās dabas resursu un kultūras mantojuma objektu pieejamība</i>	
<i>Palielinās sabiedrība informētība dabas resursu un kultūras mantojuma objektu saglabāšanā un aizsardzībā.</i>	
<i>palielinās nodarbinātības līmenis Partnerības teritorijā</i>	
<i>Radušies jauni pakalpojumi iedzīvotājiem</i>	
<i>Ir uzlabojusies biedrības darbības efektivitāte</i>	
<i>Biedrība ir spējusi rīkot pasākumus, kurus pirms tam nespēja</i>	
<i>Piesaistīti jauni biedri</i>	
<i>Labiekārtota telpa vai teritorija labdarības akciju norisēm</i>	
<i>Izveidota infrastruktūra sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai vietējiem iedzīvotājiem</i>	
<i>Uzlabojas vides kvalitāte Ķekavas novadā</i>	
<i>Palielinās iedzīvotāju aktivitāte, veidojas pilsoniskas atbildības sabiedrība</i>	